

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE Zwolle

ProRail B.V.
T.a.v. [REDACTED]
Postbus 2038
3500GA UTRECHT

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Postbus 40225
8004 DE Zwolle
www.rvo.nl

T 088 042 42 42
wnb@rvo.nl

Onze referentie
5190026300563

Kenmerk
WNB/2022/002.toek

Bijlagen
5

Datum 27 juni 2022
Betreft Beslissing op aanvraag

Geachte [REDACTED],

Op 19 januari 2022 heeft u een ontheffing aangevraagd. Ik heb uw aanvraag met de aanvullingen van 26 april 2022 en 10 juni 2022 beoordeeld. In deze brief licht ik dit nader toe en leest u wat mijn beslissing is.

Inhoud aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project 'Opwaardering Maaslijn', gelegen tussen de gemeenten Roermond en Nijmegen. Het project heeft als doel de huidige knelpunten op de grotendeels enkelsporige en niet geëlektrificeerde Maaslijn te verhelpen om daarmee de betrouwbaarheid en kwaliteit van de huidige dienstregeling op de Maaslijn tussen Nijmegen, Venlo en Roermond te verhogen. Hiervoor zal de Maaslijn in zijn geheel geëlektrificeerd worden. Ook wordt het spoor verdubbeld op 4 locaties. Onder de werkzaamheden valt het plaatsen van onderstations en railinzetplaatsen, het aanpassen van spoorbogen, het plaatsen van bovenleidingportalen, het graven van nieuwe kabels en leidingen, en het verstevigen van spoortaluds. Ook bomenkap, het dempen en vergraven van watergangen, grondverzet en de sloop en nieuwbouw van een kunstwerk (gelegen aan de Heumensebaan) is daarbij voorzien. Alle werkzaamheden vinden plaats in de spoorzone van de Maaslijn tussen Nijmegen en Roermond. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 3.1, lid 2 en 4 van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) voor wat betreft exemplaren van de buizerd (*Buteo buteo*); artikel 3.5, lid 2 en 4 Wnb voor de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de laatvlieger (*Eptesicus serotinus serotinus*) en de gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus auritus*); artikel 3.5, lid 1, 2, 3 en 4 Wnb voor de zandhagedis (*Lacerta agilis agilis*) en de gladde slang (*Coronella austriaca austriaca*); artikel 3.10, lid 1, sub a en sub b Wnb voor de das (*Meles meles*), de hazelworm (*Anguis fragilis*), de levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) en de bruine eikenpage (*Satyrus ilicis*).

Besluit

Ik verleen u voor de periode van 1 oktober 2022 tot en met 1 oktober 2027 ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, lid 2 Wnb voor wat betreft het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten van de buizerd;

artikel 3.5, lid 4 Wnb voor het beschadigen of vernielen van rust- of voortplantingsplaatsen van de zandhagedis en de gladde slang, de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger en de gewone grootoorvleermuis; artikel 3.10, lid 1, sub b Wnb voor het beschadigen of vernielen van rust- of voortplantingsplaatsen van de bruine eikenpage, de das, de hazelworm en de levendbarende hagedis.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
27 juni 2022

Onze referentie
5190026300563

Ik verleen u geen ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, lid 4 Wnb voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren van de buizerd; artikel 3.5, lid 1, 2 en 3 Wnb voor het opzettelijk doden en vangen, het opzettelijk vernielen of rapen van eieren en het opzettelijk verstoren van de zandhagedis en de gladde slang; artikel 3.5, lid 2 en 4 Wnb voor het beschadigen of vernielen van rust- of voortplantingsplaatsen en het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger en de gewone grootoorvleermuis; 3.10, lid 1, sub a Wnb voor het opzettelijk doden en vangen van de das, de hazelworm, de levendbarende hagedis en de bruine eikenpage.

De overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan dit besluit worden in bijlage 1 toegelicht.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

- a. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
- b. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- c. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die vallen onder de bevoegdheid van onze minister conform artikel 1.3 van de wet.
- d. Het plangebied betreft 46 kilometer van de spoorzone van de Maaslijn, gelegen tussen Nijmegen en Roermond. Deze ontheffing geldt enkel voor de deelgebieden 1 tot en met 37 één en ander zoals is weergegeven in figuur 1 en 2 van de op 26 april 2022 aangeleverde aanvullende informatie (bijlage 2 bij dit besluit), en deelgebieden 2g tot en met 16g zoals weergegeven in figuur 3 en 4 van de op 26 april 2022 aangeleverde aanvullende informatie (bijlage 2 bij dit besluit).
- e. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift b noodzakelijk zijn.
- f. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- g. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

- h. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar het bevoegd gezag te zenden.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Specifieke voorschriften

- i. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 4 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan Wet natuurbescherming - onderdeel soorten' van 24 december 2021 (bijlage 3 bij dit besluit), en de brief met aanvullende informatie van 26 april 2022 (bijlage 4 bij dit besluit) en de aanvullingen van 10 juni 2022 (bijlage 5).

Datum
27 juni 2022

Onze referentie
5190026300563

Buizerd

- j. U dient ten aanzien van de voorgenomen werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare voortplantingsperiode van de buizerd door gedurende deze periode binnen een straal van 100 meter van het buizerdnest geen werkzaamheden te verrichten. Deze periode loopt globaal van februari tot en met augustus, maar kan eerder aanvangen of later eindigen afhankelijk van de heersende klimatologische en meteorologische omstandigheden. De precieze begrenzing dient in de praktijk door een ecologisch deskundige te worden bepaald.
- k. Indien het door een gewijzigde planning niet mogelijk blijkt om geheel buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van de buizerd te werken, dient het buizerdnest voor aanvang van de voortplantingsperiode door een ecologisch deskundige tijdelijk ontoegankelijk te worden gemaakt. Na afloop van de werkzaamheden aan het spoor wordt het nest weer toegankelijk gemaakt.

Zandhagedis en gladde slang

- l. U dient ten aanzien van de voorgenomen werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperiode van de zandhagedis en de gladde slang. Deze perioden lopen in relatie tot de zandhagedis globaal gezien respectievelijk van april tot en met augustus en van (medio) september tot en met maart en in relatie tot de gladde slang respectievelijk van mei tot en met (medio) september en van oktober tot en met april. Deze perioden kunnen eerder aanvangen of later eindigen afhankelijk van de heersende klimatologische en meteorologische omstandigheden. De precieze begrenzing dient in de praktijk door een ecologisch deskundige te worden bepaald.
- m. Daar waar de zandhagedis en gladde slang binnen het werkgebied voorkomt, dient voorafgaand aan de werkzaamheden het werkgebied kort (10 cm.) te worden gemaaid, van binnen naar buiten. Vervolgens dient aan beide zijden van de spoorbaan op de buitenste grens van het werkgebied een reptielenscherm te worden geplaatst tussen spoorkm. 20.9 tot km. 24.9 en vanaf spoorkm. 25.37 tot km. 26.25.
- n. Het reptielenscherm dient te blijven staan zolang de werkzaamheden duren en wordt na afronding van de werkzaamheden weer verwijderd.
- o. Binnen het afgeschermd deel van het werkgebied dienen aanwezige exemplaren van zandhagedis en gladde slang door (een) ecologisch deskundige(n) onder gunstige weersomstandigheden te worden weggevangen, binnen de periode maart tot en met medio mei. Dit geeft voldoende tijd voor het wegvangen, ook ontziet u op deze manier de periode van eiafzet/afzet van jongen binnen de voortplantingsperiode.

- Gevangen dieren dienen te worden uitgezet in voor de soorten reeds ingericht compensatiegebied langs de oude spoorlijn naar Kleef (zie ook voorschrift p).
- p. Om tegemoet te komen aan de voorziene aantasting van actueel leefgebied van de beide soorten en ter versterking van bestaand leefgebied, dient tijdig, ruim voordat de dieren langs het spoor worden afgevangen, het beoogd compensatiegebied langs de oude spoorlijn naar Kleef functioneel te zijn ingericht/opgeleverd. Het compensatiegebied beslaat minimaal 0,9 hectare (spoorkilometer 23.4-24.3) en dient ook een verbinding te vormen tussen het heideterrein in de noordelijke driehoek en het heideterrein Mulderskop. Het compensatiegebied dient ten gunste van de beide soorten te worden beheerd zodat het ook duurzaam als leefgebied kan blijven fungeren in de toekomst.
- q. Zodra de werkzaamheden binnen het oorspronkelijk leefgebied van de beide soorten zijn opgeleverd, dient ook aangevangen te worden met de inrichting en daarmee het herstel van de nieuwe spoorberm als leefgebied. Dit door onder meer het aanbrengen van heideplagsel en/of maaisel, het plaatsen van takkenrillen en stobbenwallen en door de realisatie van structuurrijke overgangen van open, zandige plekken naar ruigten en struweel.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
27 juni 2022

Onze referentie
5190026300563

Das

- r. U dient rekening te houden met de kwetsbare voortplantingsperiode van de das. Deze loopt globaal van december tot en met juni. Deze periode kan echter eerder aanvangen of later eindigen afhankelijk van de heersende klimatologische en meteorologische omstandigheden. De precieze begrenzing dient in de praktijk door een ecologisch deskundige te worden bepaald.
- s. Ten behoeve van de beoogde compensatielocaties voor zowel de dassen op de locatie Haps-noord als Boxmeer Viltseweg, dient u voorts een inrichtings- en beheerplan op te stellen. Deze dient u zo spoedig mogelijk ter goedkeuring aan RVO voor te leggen.
- t. U dient in het geval van de locatie Boxmeer Viltseweg dassen actief te vangen en te verplaatsen naar de nieuwe kunstburcht. Nadien dient u zorg te dragen voor een zorgvuldige ontmanteling van de burchtlocatie zelf evenals maatregelen te treffen die terugkeer van das op de oorspronkelijke locatie voorkomen.
- u. Er dient rekening gehouden te worden met (werk)verlichting en maatregelen dienen te worden getroffen die (onbevoegde) betreding en aantasting van burchtlocaties voorkomen.
- v. Aanwezige dassenwissels dienen gevrijwaard te worden van aantasting en obstakels, ook dienen maatregelen te worden getroffen om tijdelijke obstakels zoals greppels en grondwallen passeerbaar te maken.
- w. Bestaande faunapassages onder het spoor dienen te worden aangepast (verlengd) om de functionaliteit ervan te kunnen behouden inclusief (aangepaste) rasters, alsook dienen extra passagemogelijkheden voor de das onder het spoor aangelegd te worden ter voorkoming van (aanvullende) verkeersslachtoffers.
- x. De werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd dan wel te worden begeleid door (een) ecologisch deskundige(n) op het gebied van de das.

Hazelworm en levendbarende hagedis

- y. U dient ten aanzien van de voorgenomen werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperiode van de hazelworm en de levendbarende hagedis.

Deze perioden lopen in relatie tot de hazelworm globaal gezien respectievelijk van mei tot en met september en van oktober tot april en in relatie tot de levendbarende hagedis respectievelijk van (medio) april tot en met (medio) augustus en van oktober tot april. Deze perioden kunnen eerder aanvangen of later eindigen afhankelijk van de heersende klimatologische en meteorologische omstandigheden. De precieze begrenzing dient in de praktijk door een ecologisch deskundige te worden bepaald.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
27 juni 2022

Onze referentie
5190026300563

- z. Daar waar de hazelworm en de levendbarende hagedis binnen het werkgebied voorkomt, dient voorafgaand aan de werkzaamheden het werkgebied kort (10 centimeter) te worden gemaaid, van binnen naar buiten. Vervolgens dient aan beide zijden van de spoorbaan op de buitenste grens van het werkgebied een reptielenscherm te worden geplaatst.
- aa. Het reptielenscherm dient te blijven staan zolang de werkzaamheden duren en wordt na afronding van de werkzaamheden weer verwijderd.
- bb. Binnen het afgeschermd deel van het werkgebied dienen aanwezige exemplaren van de hazelworm en de levendbarende hagedis door (een) ecologisch deskundige(n) onder gunstige weersomstandigheden te worden weggevangen. Gevangen dieren dienen te worden uitgezet in alternatief, bestaand leefgebied in de directe omgeving, buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Uitzondering hierop vormt het traject Reuver-Swalmen in relatie tot de levendbarende hagedis (zie het volgende voorschrift).
- cc. In relatie tot het traject Reuver-Swalmen dient u ten behoeve van de levendbarende hagedis leefgebied te compenseren door de toelopen naar het ecoduct over de A73 bij Beesel voor de soort te optimaliseren. Dit in de vorm van onder meer het verwijderen van houtige opslag. Dit wordt voorafgaande aan de aantasting van het leefgebied langs het spoor uitgevoerd en de weggevangen dieren zullen hierheen worden verplaatst.
- dd. Zodra de werkzaamheden binnen het oorspronkelijk leefgebied van de levendbarende hagedis zijn opgeleverd, dient aangevangen te worden met de inrichting en daarmee het herstel van de nieuwe spoorberm als leefgebied. Dit door onder meer het aanbrengen van heideplagsel en/of maaisel, het plaatsen van takkenrillen en stobbenwallen, en door de realisatie van vegetatie met structuurrijke overgangen.
- ee. U dient barrièrewerking ten behoeve van de hazelworm als gevolg van de te plaatsen damwand op locatie 12g Reuver Op de Berg te voorkomen. Dit door de damwand te voorzien van richels of andere voorzieningen waardoor de hazelworm het hoogteverschil kan overbruggen.

Bruine eikenpage

- ff. U dient langs de hele Maaslijn rekening te houden met het voorkomen van de bruine eikenpage. Opslag van zomereik dient te worden gemarkeerd op alle locaties waar werkzaamheden plaatsvinden.
- gg. Daar waar opslag van zomereik niet kan worden ontzien, wordt geïnspecteerd of er ei-afzetplaatsen van bruine eikenpage op aanwezig zijn. Inspecties vinden plaats in de winterperiode. Indien eitjes worden aangetroffen dienen de takjes waar eitjes op zitten verplaatst te worden naar een geschikte locatie waar geen werkzaamheden plaatsvinden. Het verplaatsen van takjes met daarop eitjes wordt uitgevoerd door, dan wel afgestemd met, (een) ecologisch deskundige(n) op het gebied van de soort.
- hh. Ter hoogte van het Natura 2000-gebied Boschhuizerbergen en het traject ten noorden van de overweg Meerlosebaan (spoorkilometer 66.7-68.45),

- dienen de werkzaamheden vanaf de spoorbaan plaats te vinden. Het is hier niet toegestaan werkwegen in het gebied aan te leggen.
- ii. Op het traject Railinzet Lottum - Grubbenvorst (Kaldenbroek) dienen compenserende maatregelen voor de bruine eikenpage te worden getroffen door, dan wel afgestemd met, (een) ecologisch deskundige(n) op het gebied van de soort.
- jj. Ten behoeve van voorgenoemde compensatie bij Railinzet Lottum – Grubbenvorst, dient de kwaliteit van bestaand omliggende leefgebied verbeterd te worden ruim voordat werkzaamheden aan de Maaslijn worden uitgevoerd.
Verbeteren van de kwaliteit van het leefgebied vindt plaats door onder meer aanplant van sporkehout, het terugzetten van de successie in de bosrand en het verwijderen van Amerikaanse eik en Amerikaanse vogelkers.
- kk. De maatregelen voor de bruine eikenpage dienen te worden gemonitord zodat, indien nodig, tijdig kan worden bijgestuurd.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
27 juni 2022

Onze referentie
5190026300563

Overige voorschriften

- ll. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
- mm. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte te worden gesteld.
- nn. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Kijk onder Digitaal bezwaar indienen en kies voor eBezwaar.

Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie in de rechter kantlijn van deze brief.

¹ "Onder een ecologisch deskundige verstaan wij een persoon die ecologisch advies verstrekt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten en die schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis heeft."

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op mijn.rvo.nl. Of neem telefonisch contact met ons op: 088 042 42 42 (lokaal tarief). Uw aanvraag is bekend onder nummer 5190026300563. Gebruik dit nummer als u contact opneemt. Dan kan ik u beter helpen.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
27 juni 2022

Onze referentie
5190026300563

Met vriendelijke groet,

De Minister voor Natuur en Stikstof,
namens deze:

Robin Nieuwenkamp
Teammanager Vergunningen Natuur Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Bijlage 1: Overwegingen Wet natuurbescherming

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Afwijzing artikel 3.1, lid 4 Wet natuurbescherming

Uit de aanvraag blijkt dat ontheffing is aangevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, vierde lid van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren van vogels. Ontheffing voor het opzettelijk verstoren van de slechtvalk is in casu niet aan de orde. Op grond van artikel 3.1, lid 5 van de Wet natuurbescherming is voor verstoren van vogels als bedoeld in de Vogelrichtlijn geen ontheffing vereist indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. De impact van het planvoornemen op de buizerd is zeer beperkt. Mede in combinatie met de talrijkheid van de soort en de te treffen mitigerende maatregelen, kan worden geconcludeerd dat hierdoor de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt. Hierdoor geldt het verbod van artikel 3.1, lid 4 van de Wet natuurbescherming niet en is dus geen ontheffing van dat verbod aan de orde.

Datum
27 juni 2022

Onze referentie
5190026300563

Afwijzing artikel 3.5, lid 1 Wet Natuurbescherming

Uit de aanvraag blijkt dat ontheffing is aangevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 1 van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het opzettelijk doden of vangen van exemplaren van de zandhagedis en de gladde slang. Met de door u voorgenomen zorgvuldige handelswijze in relatie tot de voorgenomen werkzaamheden aan het spoor (inclusief het graven proefsleuven), is geen sprake van opzettelijk doden. Dit wordt hiermee juist voorkomen. Het wegvangen van dieren uit het werkgebied leidt in dit geval evenmin tot een overtreding van dit verbod. Zodoende wordt uw aanvraag voor artikel 3.5, lid 1 Wnb ten aanzien van de zandhagedis en de gladde slang afgewezen. Er is hiermee geen sprake van een overtreding.

Afwijzing artikel 3.5, lid 2 Wet natuurbescherming

Uit uw aanvraag blijkt dat ontheffing is aangevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 2 van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren van exemplaren van de zandhagedis, de gladde slang, de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger en de gewone grootoorvleermuis. Ontheffing voor het opzettelijk verstoren is in casu niet aan de orde. Er worden door u voldoende maatregelen genomen om het opzettelijk verstoren van betreffende soorten te voorkomen. Zo wordt onder andere rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de dieren en wordt rekening gehouden met (werk)verlichting. Zodoende wordt uw aanvraag voor artikel 3.5, lid 2 Wnb ten aanzien van de zandhagedis, de gladde slang, de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger en de gewone grootoorvleermuis afgewezen. Er is hiermee geen sprake van een overtreding.

Afwijzing artikel 3.5, lid 3 Wet natuurbescherming

Uit uw aanvraag blijkt dat ontheffing is aangevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 3 van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het opzettelijk vernielen of rapen van eieren van zowel exemplaren van de zandhagedis als de gladde slang. Overtreding van dit verbod is niet aan de orde. Uw opzet is immers om exemplaren van de zandhagedis tijdig weg te vangen uit het werkgebied in combinatie met het plaatsen van schermen, waarmee ter plaatse kan worden voorkomen dat exemplaren van de zandhagedis eieren kunnen afzetten. Een dergelijke handelswijze geldt ook voor de gladde slang, hoewel deze soort geen eieren legt en zodoende dit verbod hierop niet relevant is.

Zodoende wordt uw aanvraag voor artikel 3.5, lid 3 Wnb ten aanzien van de zandhagedis en de gladde slang afgewezen. Er is, in het geval van de zandhagedis, hiermee geen sprake van een overtreding.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Afwijzing artikel 3.5, lid 4 Wet natuurbescherming

Datum
27 juni 2022

Uit uw aanvraag blijkt dat ontheffing is aangevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 4 van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het beschadigen of vernielen van rust- of voortplantingsplaatsen van de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger en de gewone grootoorvleermuis. Er is met de geplande werkzaamheden en voorgestelde maatregelen geen sprake van opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van exemplaren van de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger en de gewone grootoorvleermuis. Vanwege de kap van bomen aan de westzijde van het spoor wordt het ontstane gat tussen vegetatie te groot voor vleermuizen om het spoor over te steken. Als gevolg van de kap van de bomen gaat de functionaliteit van de hop-over ter hoogte van Cuijk verloren. Bij de vliegroute langs de Oirloseheide ontstaan gaten van 10 tot 50 meter. Ook hier geldt dat als gevolg van de kap van de bomen de functionaliteit van de hop-over zonder het treffen van aanvullende maatregelen in het geding is.

Onze referentie
5190026300563

Om het verlies aan functionaliteit te mitigeren stelt u maatregelen in zoals beschreven in paragraaf 4.6. van het rapport 'Activiteitenplan Wet natuurbescherming - onderdeel soorten' van 24 december 2021 en in de brief met aanvullende informatie van 26 april 2022 (bijlage 4) en aanvullend akkoord uit bericht van 10 juni 2022 (bijlage 5). Kort samengevat houden deze maatregelen het volgende in:

- Daar waar essentiële vliegroutes van betreffende soorten worden beïnvloed door bomenkap (Cuijk en Oirloseheide), dient betreffende kap plaats te vinden buiten de actieve periode van de dieren en daarmee in de periode november-maart. De actieve periode kan echter eerder aanvangen of later eindigen afhankelijk van de heersende klimatologische en meteorologische omstandigheden.
- Betreffende essentiële vliegroutes dienen te allen tijde te kunnen blijven functioneren. Gedurende de werkzaamheden dienen hiervoor tijdelijke schermen te worden aangebracht. Deze schermen dienen direct na de kap van de bomen, in de periode november – eind maart te worden geplaatst, of indien mogelijk bij voorkeur al aan het begin van de werkzaamheden om dieren te laten wennen aan de nieuwe route.
- Vleermuisschermen dienen minimaal 2 meter hoog te zijn en dienen op palen te staan van minimaal 1,5 meter hoog, waarbij de schermen zelf bestaan uit stuifzanddoek of gaaswerk met een maaswijdte van maximaal 1,5cm. Schermen zijn windgevoelig en dienen goed onderhouden te worden in het actieve seizoen van vleermuizen om het functioneren ervan te kunnen waarborgen.
- In de nieuwe situatie, na afronding van de werkzaamheden en op het moment dat de tijdelijke schermen zijn verwijderd, dient nieuwe bomenaanplant het functioneren van de beide essentiële vliegroutes te waarborgen. Deze nieuwe aanplant heeft een minimale hoogte van 5 meter en een onderste kroonbreedte van 2,5 meter.

- De effectiviteit van de schermen alsook van de nieuwe bomenaanplant ter behoud van de beide essentiële vliegroutes dient te worden gemonitord middels het uitvoeren van batdetectoronderzoek. Indien nodig kan zo tijdig worden bijgestuurd.
- Tijdens de uitvoering van werkzaamheden in de actieve periode van vleermuizen dient het gebruik van kunstlicht te worden beperkt. Bij voorkeur wordt enkel overdag gewerkt. In die gevallen dat dit niet mogelijk is, dient u gebruik te maken van gerichte werkverlichting om lichtuitstraling naar de omgeving te voorkomen. Daar waar ook permanente verlichting wordt aangebracht (onderstation Vierlingsbeek) dient voor wat betreft de gebruiksfase ook lichtuitstraling naar de bomen in de directe omgeving te worden voorkomen.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
27 juni 2022

Onze referentie
5190026300563

Met het nemen van de voorgenomen maatregelen komt de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie van gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis niet in het geding. Barrièrewerking wordt voorkomen. Door het projectvoornemen is geen invloed op uitwisseling, barrièrewerking en grootte van het leefgebied van de drie soorten te verwachten mits de betreffende maatregelen zorgvuldig in acht worden genomen. Hiermee is geen sprake van een overtreding van artikel 3.5, lid 4 Wnb. De aanvraag voor artikel 3.5, lid 4 Wnb ten behoeve van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis wordt zodoende afgewezen.

Afwijzing artikel 3.10, lid 1, sub a Wet natuurbescherming

Uit uw aanvraag blijkt dat ontheffing is aangevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, lid 1, sub a van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het opzettelijk doden of vangen van exemplaren van de das, de hazelworm, de levendbarende hagedis en de bruine eikenpage. Met de door u voorgenomen zorgvuldige handelwijze in relatie tot de voorgenomen werkzaamheden aan het spoor is geen sprake van opzettelijk doden. Dit wordt hiermee juist voorkomen. Het wegvangen van dieren uit het werkgebied om ze te behoeden van het voorzien risico op doden als gevolg van het voorgenomen spoorproject, leidt in dit geval evenmin tot een overtreding van dit verbod. Overigens bent u dit ten aanzien van de das en de bruine eikenpage ook niet voornemens. Zodoende wordt uw aanvraag voor artikel 3.10, lid 1, sub a Wnb ten aanzien van de das, de hazelworm, de levendbarende hagedis en de bruine eikenpage afgewezen. Er is geen sprake van een overtreding.

Instandhouding van de buizerd

Artikel 3.1 lid 2 Wet natuurbescherming

De horst van een buizerd is aangetroffen ter hoogte van de spoorverdubbeling bij Venray. De horst is op ongeveer 22 meter van het huidige hart van het spoor (geocode 052) aangetroffen. De horst bevindt zich ter hoogte van kilometer 57.250 aan de noordoostzijde van de spoorbaan. De horst werd in ieder geval in 2020 gebruikt door een koppel buizerds.

Het spoor wordt verdubbeld aan de oostzijde van de spoorbaan, deze is op zeer korte afstand van de horst gesitueerd. Op 12 meter van de horst vind daarnaast grondwerk plaats voor aanleg nieuwe spoorberm. Deze werkzaamheden zullen zorgen voor een tijdelijke visuele en akoestische verstoring van de buizerd.

Er kan niet worden uitgesloten dat de nestlocatie hierdoor wordt verlaten. In de definitieve situatie komt de horst zes meter dicht bij het spoor te liggen (op 16 meter afstand). Desondanks zal er in permanente situatie minder geluidsoverlast zijn voor de buizerd.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
27 juni 2022

Onze referentie
5190026300563

Deze geluidsafname komt door het feit dat op de noordelijke Maaslijn het aandeel goederentreinen klein is en dat de nieuw in te zetten elektrische reizigerstreinen ongeveer 3 dB stiller zijn (dan de huidige op diesel aangedreven reizigerstreinen). Deze stillere reizigerstreinen leveren (samen met bovenbouwvernieuwing) meer geluidreductie op dan de snelheidsverhoging aan geluidstoename oplevert.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in paragraaf 4.2 van het rapport 'Activiteitenplan Wet natuurbescherming - onderdeel soorten' van 24 december 2021 en in de brief met aanvullende informatie van 26 april 2022 (bijlage 4). De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende.

- In het jaar dat de werkzaamheden in de buurt van de horst plaats gaan vinden wordt de horst gemonitord door een deskundige op gebied van de buizerd. Mocht het nest niet meer in gebruik zijn dan kunnen de werkzaamheden rondom het nest (in een straal van 100 meter) ook binnen het broedseizoen plaatsvinden. Mocht de horst wel in gebruik zijn, dan worden de werkzaamheden binnen een straal van 100 meter van het buizerdnest buiten het broedseizoen van de buizerd uitgevoerd. Dat betekent dat de werkzaamheden op deze locatie plaatsvinden in de periode van 1 september tot 1 februari.
- Door onverhoopte vertraging kan het zo zijn dat de werkzaamheden in 2025 plaats moeten vinden. In dit geval kunnen de werkzaamheden, door een benodigde buitendienststelling, niet buiten het broedseizoen plaats vinden. Mocht dit het geval zijn dan gaat u mogelijke nestactiviteit monitoren en vóór 1 februari 2024 de nestlocatie tijdelijk ongeschikt maken om broeden te voorkomen. Gedacht wordt hierbij aan het plaatsen van een korf over het nest. Dit wordt begeleid door een ecologisch deskundige. In de omgeving van de huidige territoria zijn voldoende geschikte bosjes aanwezig waar de soort naar kan uitwijken om een nieuw nest te bouwen. Na afloop van de werkzaamheden wordt de korf verwijderd zodat de nestplaats weer geschikt is voor ingebruikname door buizerd.

Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen wordt voorkomen dat de werkzaamheden een negatieve invloed hebben op de staat van instandhouding van de buizerd. In het geval van het laatstgenoemde scenario, waarbij ongeschikt maken van het nest noodzakelijk is, is er sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.5, lid 2 van de Wet natuurbescherming.

Staat van instandhouding van de buizerd

De buizerd is een algemene roofvogel in Nederland en de staat van instandhouding van de soort is gunstig. De soort heeft zich de laatste decennia sterk uitgebreid als broedvogel. Zonder mitigerende maatregelen leidt het projectvoornemen tot tijdelijke verstoring van een buizerdhorst langs de spoorverdubbeling Venray. In deze omgeving is buizerd talrijk aanwezig, met circa 90 waarnemingen in de afgelopen 5 jaar.

De impact van het planvoornemen op de buizerd is zeer beperkt. Het mogelijk verstoren van één paar buizerds en mogelijk afschermen van één nest leidt niet tot een significant negatief effect voor de populatie. Er zijn voldoende alternatieven aanwezig in de directe omgeving waar de buizerd naar kan uitwijken. In de uiteindelijke situatie is, ondanks dat de afstand van de horst tot het spoor wordt verkleind, geen sprake van toegenomen verstoring.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
27 juni 2022

Onze referentie
5190026300563

Het is dan ook aannemelijk dat de soort in de omgeving van het plangebied aanwezig blijft. De gunstige staat van instandhouding van de buizerd komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Instandhouding van de zandhagedis en de gladde slang

Artikel 3.5, lid 4 Wet natuurbescherming

Er is een grote populatie zandhagedissen (meer dan 50 exemplaren) aangetroffen tussen overweg Sionsweg en station Mook-Molenhoek (traject Nijmegen-zuid tot Mook-Molenhoek). Het grote aantal aangetroffen zandhagedissen nabij het spoor is hoogstwaarschijnlijk een forse onderschatting van het werkelijk aantal aanwezige exemplaren. In dit gebied doorsnijdt de Maaslijn het natuurgebied Heumensoord en verbindt deze met de zuidelijker gelegen Mookerheide. Het projectgebied maakt deel uit van het functioneel leefgebied van de zandhagedis. Naast leefgebied vormt het spoor ook een corridor voor de migratie van zandhagedissen. Het naburige oude spoor naar Kleef vormt ook geschikt leefgebied voor zandhagedis. Hoewel de soort hier ook direct buiten de spoorzone in grote getale voorkomt, onderstrepen de grote aantallen het belang van de spoorzone als leefgebied voor de soort.

Ter hoogte van de natuurgebieden Mulderskop en Mookerheide is een populatie gladde slang aanwezig. In Mulderskop en Mookerheide zijn recentelijk, in 2021, ook meerdere waarnemingen van de soort gedaan (waarnemingen NDFF en mededeling Staatsbosbeheer). Deze lastig te inventariseren soort is tijdens het aanvullend veldonderzoek niet binnen het plangebied vastgesteld. Het plaatselijk voorkomen van de soort in het ingreepgebied wordt op basis van recente waarnemingen en meldingen wel zeer aannemelijk geacht. De eerste vier meter vanuit hart spoor, dus de directe spoorzone, is niet geschikt als vaste verblijfplaats voor gladde slang gezien het open karakter met zeer frequent kort gemaaide vegetatie.

In het leefgebied van de zandhagedis worden bovenleidingportalen geplaatst, en er vindt grondwerk plaats voor het plaatsen van kabels en leidingen, en het ophogen van het talud. Door de werkzaamheden wordt circa 2.5 hectare van het leefgebied van de soorten aangetast. De zandhagedis verliest tijdelijk foerageergebied en migratiemogelijkheden. De migratiecorridor wordt aangetast waardoor verschillende deelpopulaties tijdelijk niet met elkaar in verbinding staan. Na afloop wordt de nieuwe spoorzone weer ingericht als geschikt leefgebied.

Tijdens de grondwerkzaamheden voor de aanleg van een greppel bij spoorkilometers 25,4 – 26,1, ten noorden van de Heumensebaan, worden mogelijk ook verblijfsplaatsen van de gladde slang aangetast. Omdat het grondwerk ook buiten de eerste 4 meter vanaf hart spoor plaatsvindt kan het hiermee potentiële verblijfsplaatsen van gladde slang raken.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in paragraaf 4.7.1. van het rapport 'Activiteitenplan Wet natuurbescherming - onderdeel soorten' van 24 december 2021 en in de brief met aanvullende informatie van 26 april 2022 (bijlage 4). De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende.

De maatregelen die u voorstelt worden hieronder kort samengevat. Voor een uitgebreide beschrijving van de maatregelen verwijs ik u naar bijlage 3.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
27 juni 2022

Onze referentie
5190026300563

- In de periode 1 november tot 1 maart wordt vegetatie in het gebied gemaaid (op de locaties waar de soorten voorkomen) en worden reptielenschermen geplaatst. Omdat binnen de winterrustperiode valt van de zandhagedis en de gladde slang is er geen kans op verwonden of doden van de dieren tijdens het maaien. Het reptielenscherm wordt geplaatst tussen kilometer 20.9 tot kilometer 24.3 en vanaf kilometer 25.37 tot kilometer 26.25.
- Voorafgaand aan de werkzaamheden worden individuen afgevangen uit het plangebied. Het wegvangen van individuen uit het afgerasterde gebied gebeurt tussen 1 maart en 1 mei, op zonnige dagen. Het wegvangen wordt gedaan door middel van potvallen die dagelijks gelegeerd worden, handvangst met hengeltjes en stropjes, en het leggen van tapijttegels. Wegvangen en verplaatsen gebeurt onder begeleiding van een reptielenspecialist en enkel onder gunstige weersomstandigheden.
- De reptielen worden uitgezet in een compensatiegebied. Dit gebied (23.4-24.3) betreft het hoger gelegen spoortalud langs de oude spoorlijn naar Kleef. Houtopslag wordt in dit gebied grotendeels verwijderd om het geschikt te maken voor de zandhagedis en de gladde slang, dit zal gebeuren in de winter van 2022/2023. Hierdoor is een compensatiegebied beschikbaar van ongeveer 0.9 hectare. Ook wordt er met de aanleg van het compensatiegebied een verbinding gemaakt tussen het heideterrein in de noordelijke driehoek en het heideterrein Mulderskop. Het compensatiegebied bedraagt circa 1/3 deel van het oppervlak met leefgebied dat tijdelijk verdwijnt door de aanlegwerkzaamheden (circa 2,5 hectare). De corridor zorgt naast het leefgebied zelf zoals hiervoor uiteengezet ook voor een betere verbinding tussen bestaande gebieden. De draagkracht bestaat daarmee uit de nieuwe corridor en het verbonden gebied. Het compensatiegebied wordt de komende 10 jaar beheerd door Staatsbosbeheer door middel van het inzetten van een schaapskudde.
- Bij het graven van proefsleuven in de winter van 2022-2023, voordat de soorten zijn weggevangen, wordt de precieze locatie buiten door een ecoloog geïnspecteerd op eventueel aanwezige hollen/holletjes waar reptielen kunnen overwinteren. Indien hollen/holletjes aanwezig zijn worden de proefsleuven enkele meters verplaatst naar locaties zonder hollen/holletjes. Voor het graven van proefsleuven zal geen vegetatie verwijderd worden. Het graven van proefsleuven blijft binnen de eerste 4 meter vanaf hart spoor.
- Nadat de werkzaamheden binnen het oorspronkelijk leefgebied zijn opgeleverd, wordt ook aangevangen met de inrichting en daarmee het herstel van de nieuwe spoorberm als leefgebied. Dit door onder meer het aanbrengen van heideplagsel en/of maaisel, het plaatsen van takkenrillen en stobbenwallen en door de realisatie van structuurrijke overgangen van open, zandige plekken naar ruigten en struweel.

De nieuwe spoorbermen kunnen vervolgens weer geschikt habitat vormen en opnieuw bevolkt worden door dieren uit de omgeving van het spoor. Ook blijft na de werkzaamheden de nieuwe corridor bestaan.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen wordt voorkomen dat exemplaren van de zandhagedis en de gladde slang in het plangebied aanwezig zijn gedurende de werkzaamheden. Door de werkzaamheden neemt het essentiële functionele leefgebied van de soorten tijdelijk af en kunnen voortplantings- en rustplaatsen tijdelijk worden beschadigd en vernield. Er is dan ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.5, lid 4 van de Wet natuurbescherming.

Datum
27 juni 2022

Onze referentie
5190026300563

Staat van instandhouding van de zandhagedis

De verspreiding van de zandhagedis is verbonden aan de hogere zandgronden. De langjarige trend van de zandhagedis vertoont een matige toename (ook de laatste 10 jaar). In het noorden van de Maaslijn, tussen Nijmegen en Mook, komt zandhagedis zeer talrijk voor.

Met het uitvoeren van de door u voorgestelde maatregelen wordt doden van dieren voorkomen en er wordt voorzien in compensatiegebied en in nieuw leefgebied in de nieuwe spoorberm. Het compensatiegebied wordt aangelegd als leefgebied en als corridor waardoor kerngebieden met elkaar worden verbonden. Door het projectvoornemen is daardoor geen invloed op uitwisseling, barrièrewerking en grootte van het leefgebied.

De vernietiging van leefgebied is tijdelijk omdat na afloop de nieuwe spoorzone weer wordt ingericht als geschikt leefgebied voor zandhagedis. Het is dan ook aannemelijk dat de soort in de omgeving van het plangebied aanwezig blijft. De gunstige staat van instandhouding van de zandhagedis komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Staat van instandhouding van de gladde slang

De gladde slang komt voor in het oosten en zuiden van Nederland. Het verspreidingsgebied van de gladde slang in Nederland omvatte ooit grote delen van de hogere zandgronden. Het zwaartepunt van de verspreiding ligt tegenwoordig op de Veluwe. De gladde slang heeft in de Rode Lijst de status bedreigd. In het noorden van de Maaslijn, ten noorden van Mook, is een populatie van gladde slang bekend in de natuurgebieden Mulderskop en Mookerheide.

Met het uitvoeren van de door u voorgestelde maatregelen wordt doden van dieren voorkomen en er wordt voorzien in compensatiegebied en in nieuw leefgebied in de nieuwe spoorberm. Door het projectvoornemen is geen invloed op uitwisseling, barrièrewerking en grootte van het leefgebied.

De vernietiging van leefgebied is tijdelijk omdat na afloop de nieuwe spoorzone weer wordt ingericht als geschikt leefgebied voor gladde slang. Het is dan ook aannemelijk dat de soort in de omgeving van het plangebied aanwezig blijft. De gunstige staat van instandhouding van de gladde slang komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Instandhouding van de das

Artikel 3.10, lid 1, sub b Wet natuurbescherming

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Langs de gehele Maaslijn, op wisselende afstand ten opzichte van het spoor, bevinden zich op meerdere plaatsen belopen burchten, evenals wissels en foerageergebied van dassen. De das is er talrijk te noemen. Ook zijn in de huidige situaties enkele faunapassages voor das aanwezig langs de Maaslijn.

Datum
27 juni 2022

Onze referentie
5190026300563

Ter hoogte van onderzoeksgebied Haps-noord (ter hoogte van de waterzuivering) en ter hoogte van onderzoeksgebied 4g Boxmeer Viltseweg, is in de directe spoorzone een vaste rust en verblijfplaats van de das, in de vorm van een burcht en meerdere hollen, inclusief functioneel foerageergebied aangetroffen. Daarnaast is op een aantal locaties op korte afstand van de spoorbaan een burcht vastgesteld.

Ter hoogte van de burcht bij onderzoeksgebied Haps-noord is grondwerk nodig ten behoeve van de baanstabieleit. Het huidige spoortalud wordt hier flauwer gemaakt en hiervoor dient grond aangebracht te worden. Als gevolg van de grondwerkzaamheden raken twee uitgangen aan de westzijde van de burcht bedolven met grond. Op basis van onderzoek is gebleken dat aan de oostzijde van de burcht in de houtwal de meeste in/uitgangen en de drukst belopen pijpen liggen. Ook worden hier een tijdelijk werkterrein en werkweg aangelegd welke relatief dicht op de locatie van de burcht komen te liggen, hierdoor kan verstoring van de das optreden. Naast (gedeeltelijke) fysieke aantasting van de burcht zelf, wordt hier dus verstoring van de burchtlocatie en zijn omgeving voorzien waarbij de functionaliteit ervan in het geding kan komen. In de directe omgeving blijft hier voldoende geschikt foerageergebied voor de dieren voorhanden in de vorm van bosranden, graslanden en maisakkers.

De burcht op de locatie Boxmeer Viltseweg ligt in het spoortalud. Op deze locatie wordt het spoortalud verstevigd ten behoeve van geotechnische maatregelen. Dit betekent dat het talud middels het aanbrengen van grond wordt verflauwd. Hierdoor vindt ruimtebeslag plaats op de burcht en een klein deel van het foerageergebied. Het foerageergebied is niet essentieel bevonden; het ruimtebeslag op foerageergebied is zeer gering en er is in de omgeving voldoende foerageergebied aanwezig in de vorm van graslanden, akkers, maisvelden en bosranden.

Op een twintigtal andere locaties liggen bewoonde burchten relatief dicht langs het spoor. Weliswaar liggen deze burchten niet binnen het ruimtebeslag van de werkzaamheden, maar wel op korte afstand van werkzaamheden en het spoor. Deze burchten kunnen in de aanlegfase worden verstoord door aanwezigheid van mensen (optische verstoring), geluid en trillingen.

Langs de Maaslijn zijn plaatselijk op twaalf onderzoekslocaties wissels van das aangetroffen die het spoor kruisen. Met name op locaties waar burchten in de buurt zijn, zijn ook wissels over het spoor vastgesteld. Tijdens de aanlegfase bestaat kans op barrièrewerking van deze wissels door obstakels. Tevens zijn er op een aantal locaties bestaande faunapassages voor das aanwezig, die door de werkzaamheden tijdelijk onbruikbaar worden/aangepast moeten worden. Op een aantal locaties is een verhoogde kans op aanrijdsslachtoffers vanwege spoorverbreding ter hoogte van dassenburchten/leefgebied. Door de grotere oversteek en het harder rijden van treinen bestaat een grotere kans dat dieren worden aangereden. Het betreft de locaties 1) Spoorverdubbeling Venray en 2) Spoorverdubbeling Reuver-Swalmen.

Daarnaast blijkt uit de effectbeoordeling dat ook snelheidsverhoging op overige locaties zorgt voor een grotere kans op aanrijdingen met dassen.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de das tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor, zoals beschreven in paragraaf 4.5. van het rapport 'Activiteitenplan Wet natuurbescherming - onderdeel soorten' van 24 december 2021 en in de brief met aanvullingen van 26 april 2022 (bijlage 3), en de aanvullingen van 10 juni 2022 (bijlage 5). De door u voorgestelde maatregelen zijn grotendeels voldoende.

Datum
27 juni 2022
Onze referentie
5190026300563

De maatregelen die u voorstelt worden hieronder kort samengevat. Voor een uitgebreide beschrijving van de maatregelen verwijs ik u naar bijlage 3 en bijlage 5.

- Ten behoeve van de dassen op de locaties Haps-noord en Boxmeer Viltseweg dient u minimaal 1 jaar voorafgaande aan de voorziene ingrepen bij betreffende burchtlocaties, in een alternatief heenkomen te voorzien in de vorm van de realisatie van een tweetal kunstburchten. Voor de specifieke locaties van deze kunstburchten wordt verwezen naar de kaarten en tekstuele toelichting als opgenomen in de aanvullend verkregen informatie van 10 juni 2022 (bijlage 5).
- In geval van de locatie Boxmeer Viltseweg bent u voornemens dassen actief te vangen en te verplaatsen naar de nieuwe kunstburcht (inclusief opvang en voeren). Nadien wordt de burchtlocatie zorgvuldig ontmanteld, en worden maatregelen getroffen die terugkeer van das in de nieuwe situatie na herinrichting voorkomen.
- Er wordt rekening gehouden met de kwetsbare voortplantingsperiode van de das. Deze loopt globaal van december tot en met juni.
- Er wordt ook rekening gehouden met het gebruik van (werk)verlichting en er worden maatregelen getroffen die (onbevoegde) betreding en aantasting van burchtlocaties voorkomen.
- De aanwezige dassenwissels worden gevrijwaard van aantasting en obstakels. Ook worden aanvullende maatregelen genomen om tijdelijke obstakels zoals greppels en grondwallen passeerbaar te maken.
- Bestaande faunapassages worden aangepast (verlengd) om de functionaliteit te kunnen behouden. Ook worden rasters aangepast en extra passagemogelijkheden aangelegd onder het spoor ter voorkoming van (aanvullende) verkeersslachtoffers.
- De maatregelen worden uitgevoerd door/onder begeleiding van een deskundige (waaronder Stichting Das&Boom).

Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen wordt op een zorgvuldige wijze omgegaan met exemplaren van de das, zij het dat een concreet inrichtings- en beheerplan voor de beide compensatielocaties nog dient te worden opgesteld en door RVO beoordeeld. Hiertoe is een aanvullend voorschrift opgelegd, zie voorwaarde s. Aangezien van twee locaties, zijnde Haps-noord en Boxmeer Viltseweg, de (fysieke) functionaliteit van de dassenburcht in het geding komt, is hierbij sprake van een overtreding van artikel 3.10, lid 1, sub b Wnb waarvoor een ontheffing vereist is voor de das.

Staat van instandhouding das

De dassenpopulatie heeft zich in ons land de laatste decennia goed weten te herstellen na een dieptepunt in de jaren 1980. Hoewel de soort langs de Maaslijn talrijk aanwezig is, blijft de populatie als gevolg van met name het intensieve verkeer onder druk staan. Naast het aanbieden van onder meer alternatieve verblijfsmogelijkheden in relatie tot de aantasting van dassenburchten, is het realiseren van (aanvullende) veilige passagemogelijkheden voor de das onder het spoor daarbij ook zorgvuldig te noemen.

Er verdwijnt geen essentieel foerageergebied en het ruimtebeslag beslaat enkel de spoorzone en enkele meters daaromheen. Dit is een zeer gering deel van het totale geschikte foerageergebied in de omgeving van verschillende burchten.

Het is dan ook aannemelijk dat de soort in de omgeving van het plangebied aanwezig blijft. De gunstige staat van instandhouding van de das komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
27 juni 2022

Onze referentie
5190026300563

Instandhouding van de hazelworm en levendbarende hagedis

Artikel 3.10, lid 1, sub b Wet natuurbescherming

Er zijn op twee locaties hazelwormen vastgesteld. Dit zijn twee onderzoekslocaties waar geotechnische maatregelen worden uitgevoerd, namelijk Belfeld Patersweg (locatie 11g) en Reuver Op de Berg (locatie 12g).

Op locatie 11g Belfeld Patersweg wordt grond aangebracht om het spoortalud te verstevigen. Door de werkzaamheden wordt tijdelijk leefgebied vernietigd. Aangezien er ook jonge dieren zijn waargenomen is de kans groot dat de spoorzone ook van belang is als plek voor drachtige vrouwtjes om op te warmen en daarmee dus een functie heeft voor de voortplanting. Als gevolg van de werkzaamheden kunnen vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren worden vernietigd.

Op locatie 12g Reuver Op de Berg wordt grondwerk uitgevoerd in de spoorzone om de spoorbaan te verstevigen. Vanwege de beperkte ruimte wordt tevens een damwand geplaatst. Deze is aan de oostzijde circa 100 meter lang en aan de westzijde circa 300 meter lang. Als gevolg van deze werkzaamheden kunnen opwarmplekken van hazelworm en overwinteringsplekken tijdens de werkzaamheden verloren gaan. Het gaat daarbij naar verwachting niet om essentiële onderdelen van het leefgebied. Het plangebied 12g ligt namelijk ter hoogte van een bosrand/bosgebied. Dit aangrenzende bos is zeer geschikt als overwinteringsplek voor hazelworm. De bosranden zijn ook zeer geschikt voor drachtige vrouwtjes om te zonnen.

De damwand zorgt daarbij voor een barrière voor hazelworm; aan beide zijden van de spoorlijn ligt potentieel leefgebied van hazelworm. Door het hoogteverschil van ongeveer 2 meter dat ontstaat door de plaatsing van de damwand, kunnen dieren over een lengte van 300 meter het spoor niet meer oversteken.

De levendbarende hagedis gebruikt de gehele spoordijk (talud en kruin) als leefgebied. De soort is aangetroffen tussen de ballast als ook in de zone direct langs het spoor. Bij een gebrek aan geschikte verblijfplaatsen in bermen zijn verblijfplaatsen zelfs aangetroffen in het ballastbed. Werkzaamheden in de onderzoeksgebieden bestaan uit taludverflauwingen, grondverzet en de aanleg van spoorverdubbelingen. Als gevolg van deze werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen, overwinteringsplaatsen en foerageergebied worden vernietigd.

Het negatieve effect van de werkzaamheden is tijdelijk, na afronding van de werkzaamheden zal de spoorberm weer in oorspronkelijke staat worden hersteld met aandacht voor de habitateisen die de beide soorten nodig hebben. Het hernieuwde gebied kan dan weer gekoloniseerd worden vanuit de directe omgeving, zodra de reptielenrasters weer zijn verwijderd.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in paragrafen 4.7.2 en 4.7.3. van het rapport 'Activiteitenplan Wet natuurbescherming - onderdeel soorten' van 24 december 2021 en de brief met aanvullende informatie van 26 april 2022. De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
27 juni 2022

Onze referentie
5190026300563

De maatregelen die u voorstelt worden hieronder kort samengevat. Voor een uitgebreide beschrijving van de maatregelen verwijs ik u naar bijlage 3.

- Er wordt buiten de kwetsbare winterperiode van beide soorten gewerkt. De kwetsbare periodes zijn de overwinteringsperiode (1 oktober tot en met medio maart). Enkel activiteiten die de vegetatie beïnvloeden kunnen worden uitgevoerd in de periode 1 oktober tot en met 31 maart. Bij werken tijdens de voortplantingsperiode (april tot en met september) wordt rekening gehouden met de geboorteperiode van de jongen.
- In relatie tot het traject Reuver-Swalmen wordt leefgebied voor de levendbarende hagedis gecompenseerd door het optimaliseren van leefgebied bij de toelopen naar het ecoduct over de A73 bij Beesel (eveneens nabij het spoor gelegen). Dit gebeurt in de vorm van onder meer het verwijderen van houtige opslag. Dit wordt voorafgaande aan de aantasting van het leefgebied langs het spoor uitgevoerd en de weggevangen dieren zullen hierheen worden verplaatst. Er zijn in de directe omgeving, grenzend aan de spoorbaan, onvoldoende mogelijkheden voor dieren om tijdelijk naar uit te wijken. Op alle andere locaties waar de levendbarende hagedis (en de hazelworm) voorkomt, blijft er voor de dieren wel voldoende geschikt habitat langs het spoor voorhanden waar tijdelijk naar kan worden uitgeweken, op deze locaties is dan ook geen compensatie gebied nodig.
- Nadat de werkzaamheden binnen het oorspronkelijk leefgebied van de levendbarende hagedis zijn opgeleverd, wordt aangevangen met de inrichting en daarmee het herstel van de nieuwe spoorberm als leefgebied. Dit wordt gedaan door onder meer het aanbrengen van heideplagsel en/of maaisel, het plaatsen van takkenrillen en stobbenwallen en door de realisatie van vegetatie met structuurrijke overgangen. De nieuwe spoorbermen kunnen vervolgens weer geschikt habitat vormen en opnieuw bevolkt worden door dieren uit de omgeving van het spoor.
- De passage van hazelwormen ter plaatse van de te plaatsen damwand op locatie 12g Reuver Op de Berg wordt mogelijk gehouden. Zo wordt de damwand voorzien van richels of andere voorzieningen waardoor de hazelworm het hoogteverschil kan overbruggen.

Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen wordt daarmee op een zorgvuldige wijze met de aanwezigheid van zowel de hazelworm als de levendbarende hagedis omgegaan door onder andere dieren tijdig uit het ingreepgebied weg te vangen en te verplaatsen naar een alternatief heenkomen in de directe omgeving.

Aangezien in beginsel wel leefgebied van de beide soorten in functionaliteit wordt aangetast, is hierbij sprake van een overtreding van artikel 3.10, lid 1, sub b Wnb waarvoor een ontheffing vereist is voor de hazelworm en de levendbarende hagedis.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Staat van instandhouding levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis komt voor op het grootste deel van de Nederlandse zandgronden en in Zuid-Limburg. De langjarige trend van de levendbarende hagedis vertoont een matige afname (laatste 10 jaar stabiel).

In de omgeving van de Maaslijn is levendbarende hagedis de afgelopen 5 jaar vastgesteld tussen Boxmeer en Roermond.

Datum
27 juni 2022

Onze referentie
5190026300563

De vernietiging van leefgebied is tijdelijk omdat na afloop de nieuwe spoorberm weer wordt ingericht als geschikt leefgebied voor levendbarende hagedis. Doden van dieren wordt voorkomen en er wordt waar nodig voorzien in alternatief leefgebied en in nieuw leefgebied in de nieuwe spoorberm. Door het projectvoornemen is geen invloed op uitwisseling, barrièrewerking en grootte van het leefgebied.

Door het tijdelijke effect van de werkzaamheden en het aldus weer beschikbaar komen van leefgebied na afloop van de werkzaamheden, in combinatie met de verdere maatregelen, is het aannemelijk dat de soort in de omgeving van het plangebied aanwezig blijft. De gunstige staat van instandhouding van de levendbarende hagedis komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Staat van instandhouding hazelworm

De verspreiding van de hazelworm in Nederland valt grotendeels samen met de aanwezigheid van zand- en lössgronden. Kerngebieden zijn de Veluwe, de Utrechtse Heuvelrug en Zuid-Limburg. De hazelworm heeft in de Rode Lijst de status Thans niet bedreigd. Bij het onderzoek langs de Maaslijn is hazelworm vastgesteld tussen Belfeld en Reuver op twee locaties waar plaatselijk de baan moet worden verstevigd. In de directe omgeving van deze waarnemingen zijn geen andere waarnemingen van hazelworm bekend. Het is onbekend of er in de directe omgeving van de waargenomen dieren nog meer individuen voorkomen. Gezien het feit dat de waargenomen dieren onder andere drachtige vrouwtjes betrof, gaat het hier naar verwachting om een gezonde populatie.

De vernietiging van leefgebied is tijdelijk omdat na afloop de nieuwe spoorzone weer wordt ingericht als geschikt leefgebied voor hazelworm. Doden van dieren wordt voorkomen en er wordt voorzien in nieuw leefgebied in de nieuwe spoorberm. Ook wordt de nieuwe spoorberm toegankelijk gemaakt door de nieuwe damwand bij locatie 12g (Reuver Op den Berg) te voorzien van een talud dat begaanbaar is door hazelworm. Door het projectvoornemen is geen invloed op uitwisseling, barrièrewerking en grootte van het leefgebied.

Door het tijdelijke effect van de werkzaamheden en het aldus weer beschikbaar komen van leefgebied na afloop van de werkzaamheden, in combinatie met de verdere maatregelen, is het aannemelijk dat de soort in de omgeving van het plangebied aanwezig blijft. De gunstige staat van instandhouding van de hazelworm komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Van de vijf populaties in Noord-Limburg liggen, op basis van de huidige bekende inzichten, twee belangrijke populaties dicht langs de Maaslijn. Het betreft één populatie in Natura 2000-gebied Boschhuizerbergen en één recent herontdekte populatie in het Kaldenbroek (ten noorden van Grubbenvorst).

Datum
27 juni 2022

Onze referentie
5190026300563

Op beide plaatsen komen vlinders met name in de spoorzone voor. Echter, aangezien het precieze voorkomen van de soort onbekend is, wordt rekening gehouden met de soort langs de gehele Maaslijn en wordt zodoende een benadering op landschapsschaal toegepast. Met andere woorden een conservatieve benadering, waarbij overal waar geschikt habitat aanwezig is voor de soort, de soort ook aanwezig wordt geacht te zijn.

Ten behoeve van het elektrificeren van de Maaslijn worden langs de spoorlijn bovenleidingsportalen geplaatst. Tussen de Railinzetplaats Lottum ter hoogte van overweg Meerlosebaan en Grubbenvorst wordt op twee plaatsen de oostelijke berm langs de Stationsweg/Parallelweg vergraven en verstevigd door een damwand te plaatsen. Als gevolg van deze werkzaamheden kan ruimtebeslag plaatsvinden op zomereikjes die als waardplant dienen of op nectarplanten zoals braam en sporehout. Als gevolg van deze werkzaamheden kunnen geschikte ei-afzetplaatsen van bruine eikenpage verloren gaan. Ten noorden van de overweg Meerlosebaan zijn ook waarnemingen van bruine eikenpage bekend in de spoorzone. Hier worden eitjes afgezet op wegwijnende eiken in de spoorzone. Ook bevindt er zich foerageergebied in de vorm van braamstruweel en andere nectarplanten. Op dit traject worden enkel bovenleidingsportalen geplaatst. Als gevolg van deze werkzaamheden kunnen ook mogelijk geschikte ei-afzetplaatsen of nectarplanten verloren gaan. Hetzelfde geldt voor het plaatsen van bovenleidingsportalen in Natura 2000-gebied Boschhuizerbergen.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in paragraaf 4.9 van het rapport 'Activiteitenplan Wet natuurbescherming - onderdeel soorten' van 24 december 2021 en in de brief met aanvullingen van 26 april 2022 (bijlage 4). De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende.

De maatregelen die u voorstelt worden hieronder kort samengevat. Voor een uitgebreide beschrijving van de maatregelen verwijs ik u naar bijlage 3.

- Omdat er geen veilige periode bestaat om werkzaamheden uit te voeren en langs de hele Maaslijn met bruine eikenpage rekening moet worden gehouden, wordt opslag van zomereik gemarkeerd op alle locaties waar werkzaamheden plaatsvinden.
- Ter hoogte van het Natura 2000-gebied Boschhuizerbergen en het traject ten noorden van de overweg Meerlosebaan (spoorkilometer 66.7-68.45) vinden de werkzaamheden vanaf de spoorbaan plaats. Er worden geen werkwegen in het gebied aangelegd.
- Op locaties langs de Maaslijn die als geschikt leefgebied worden gezien (bepaald op basis van onder andere aanwezigheid bosrand) en waar grondwerk plaatsvindt en/of funderingen worden geplaatst, wordt ruim voorafgaand aan de werkzaamheden bekeken of deze geschikt zijn voor bruine eikenpage (bepaald op basis van aanwezigheid kleine/jonge zomereiken).

Waar mogelijk worden de jonge zomereiken gespaard door ze in het veld te markeren. Waar dit niet mogelijk is, wordt geïnspecteerd of eiafzetplaatsen van bruine eikenpage aanwezig zijn op zomereikjes. Inspecties vinden plaats in de winterperiode. Indien eitjes worden aangetroffen dienen de takjes waar eitjes op zitten verplaatst te worden naar een geschikte locatie waar geen werkzaamheden plaatsvinden. Het verplaatsen van takjes met daarop eitjes wordt afgestemd met de Vlinderstichting.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
27 juni 2022

Onze referentie
5190026300563

- Op basis van de voorgenomen werkzaamheden zijn op basis van de huidige inzichten op het traject Railinzet Lottum - Grubbenvorst (Kaldenbroek) compenserende maatregelen benodigd voor de soort, deze zijn in samenspraak met het Limburgs Landschap bepaald.

Om te compenseren voor leefgebied dat tijdelijk verdwijnt ter hoogte van de railinzet Lottum - Grubbenvorst, wordt de kwaliteit van bestaand omliggend leefgebied verbeterd ruim voordat werkzaamheden aan de Maaslijn worden uitgevoerd. Door deze fasering aan te houden is meer geschikt leefgebied voor bruine eikenpage aanwezig voordat nectarplanten en opslag van zomereik worden verwijderd. Over het verbeteren van de kwaliteit van leefgebied is overlegd met de Vlinderstichting en stichting het Limburgs Landschap. Verbeteren van de kwaliteit van het leefgebied vindt plaats door onder meer aanplant van sporkehout, het terugzetten van de successie in de bosrand en het verwijderen van Amerikaanse eik en Amerikaanse vogelkers. De aanplant van sporkehout zorgt voor de bruine eikenpage voor extra nectarplanten. Samen met de aanwezige braam zorgt de aanplant van sporkehout ervoor dat er voldoende nectarbronnen langs het spoor aanwezig zijn. Op deze manier wordt het leefgebied van de vlinders versterkt. Door het creëren van inhammen in de bosrand ontstaat een warm en beschut microklimaat met ruimte voor nectarplanten zoals braam en opslag van zomereik. Op de lage eikjes kunnen bruine eikenpages vervolgens eieren afzetten. Het verwijderen van Amerikaanse eik en Amerikaanse vogelkers, die veelvuldig langs het traject en in aanzienlijke hoeveelheden groeien en niet door de bruine eikenpage worden benut, heeft als doel om meer ruimte te bieden aan inheemse soorten die wel door de bruine eikenpage (als geschikte nectarplant en eiafzetplaats) kunnen worden benut.

- Voor de maatregelen voor bruine eikenpage wordt voorzien in monitoring zodat indien nodig tijdig kan worden bijgestuurd.

Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen worden negatieve effecten op de soort voorkomen. Door de werkzaamheden neemt het essentiële functionele leefgebied van de bruine eikenpage wel tijdelijk af, er is dan ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.10. lid 1, sub b van de Wet natuurbescherming.

Staat van instandhouding bruine eikenpage

De bruine eikenpage is een vrij zeldzame standvlinder die lokaal voorkomt op de hogere zandgronden in het binnenland, de duinen en Zuid-Limburg. De soort is sterk achteruit gegaan in aantallen. Sinds 1950 is de landelijke verspreiding met 93% afgenomen. Niet alleen zijn de meeste populaties verdwenen, de resterende populaties zijn uitermate klein geworden. Ook in Limburg is de bruine eikenpage de laatste twintig jaar sterk achteruitgaan. De soort staat inmiddels als bedreigd vermeld op de meest recente Rode Lijst.

Doden van eitjes en rupsen wordt in uw projectvoornemen voorkomen en er wordt voorzien in nieuw leefgebied. Door het projectvoornemen is geen invloed op uitwisseling, barrièrewerking en grootte van het leefgebied.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Door het tijdelijke effect van de werkzaamheden en het aldus weer beschikbaar komen van leefgebied na afloop van de werkzaamheden, in combinatie met de verdere maatregelen, is het aannemelijk dat de soort in de omgeving van het plangebied aanwezig blijft.

Datum
27 juni 2022

Onze referentie
5190026300563

De gunstige staat van instandhouding van de bruine eikenpage komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Andere bevredigende oplossing

Voor het project Maaslijn zijn verschillende verkenningen naar alternatieven en varianten doorlopen. Het spoorontwerp is afhankelijk van de bestaande ligging van het spoor. Alternatieve locaties voor het ontwerp zijn daarmee ook afhankelijk van de bestaande ligging van het spoor. Bij het ontwerp is de ruimtelijke impact zoveel mogelijk beperkt door baanprofielen zo smal als mogelijk te houden. Verschillende optimalisaties van het ontwerp hebben plaats gevonden om ecologische effecten te beperken. Het ontwerp is gedurende het ontwerpproces bijgesteld om kap van bomen of effecten op beschermde soorten en ruimtebeslag op beschermde natuurgebieden zoveel mogelijk te beperken. Voor het beperken van ecologische effecten wordt, waar mogelijk, met ontheffing op verschillende plaatsen afgeweken van de ontwerprijlijnen van ProRail.

Hieronder worden overwogen alternatieven per soort beschreven:

Buizerd

Op het traject ten oosten van Venray gaat een extra spoor aangelegd worden. Daarmee bestaan er raakvlakken met een buizerdhorst die zich eveneens aan de noordzijde nabij het bestaande spoor bevindt. In de zuidwestelijke richting is geen ruimte voor een extra spoor op gronden van ProRail, waardoor uitbreiding aan de noordzijde dient plaats te vinden, het kiezen van een alternatieve locatie is dan ook niet mogelijk. Het spoor dient hier verbreed te worden om meer treinen te kunnen laten rijden en treinen elkaar te kunnen laten passeren. Dit is onderdeel van de opwaardering van de Maaslijn om een snellere verbinding tussen Nijmegen en Roermond te creëren. Daarmee is ook het achterwegen laten van deze werkzaamheden geen optie, aangezien daarmee niet voldaan wordt aan de opwaardering. Om de risico's op verstoring van broedende buizerds weg te nemen zal allereerst getracht worden de werkzaamheden binnen 100 meter van de nestboom buiten de voortplantingsperiode van de buizerd plaats te laten vinden. Mocht dit onverhoopt, door een gewijzigd planning in combinatie met deadlines rondom vastgelegde treinvrije perioden, niet mogelijk blijken, wordt tijdig een alternatieve werkwijze toegepast. Dit scenario is op voorhand niet uit te sluiten.

Zandhagedis en gladde slang

Grondwerk op het traject Nijmegen-Zuid is benodigd ten behoeve van de afwatering rondom het spoor. De Maaslijn ligt hier verdiept in het landschap, wat betekent dat hemelwater in de richting van het spoor wordt afgevoerd. De greppels die hier worden aangelegd,

kunnen niet elders worden gegraven omdat de spoorlijn hier verdiept in het landschap ligt. Ook dient de afwatering op ProRailgrond te worden gerealiseerd. Er zijn daarom geen alternatieve locaties voor deze werkzaamheden mogelijk. Wanneer het graven van greppels uitblijft, kan in de toekomst teveel water blijven staan langs het spoor. Dit brengt risico's met zich mee betreffende verzakking van het spoor en de te plaatsen portaalvoeten van de bovenleiding. Dit is geen wenselijk alternatief.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
27 juni 2022

Onze referentie
5190026300563

Het oude spoor naar Kleef ligt deels op een verhoogd talud wat van betekenis is voor de zandhagedis. Afwatering van het spoor kan hier op een andere manier gerealiseerd worden waarbij het bestaande talud behouden blijft als overwinteringsplaats en voortplantingsplaats voor zandhagedissen. Wel dienen hier plaatselijk langs het spoor ook ontwateringsgreppels te worden gegraven. Indien geen ontwateringsgreppels worden gegraven kan de baanstabieleit in de toekomst ook hier in het geding komen als gevolg van verzakkingen door wateroverlast. Graafwerkzaamheden zijn dus onvermijdelijk, maar tasten het oude spoor naar Kleef niet aan.

Tussen het gedeelte overweg Sionsweg – Heumensebaan, circa spoorkm. 21,65 – 22,35, 22,75 – 23,8 en 24,5 – 24,9, vinden de werkzaamheden vanaf het spoor zelf plaats. De maximale opschuiving van het spoor in horizontale richting bedraagt hier lokaal 25 centimeter. Hiervoor wordt het bestaande ballastbed (steenslag onder het spoor) aangevuld. Er vinden hier geen grondroerende of graafwerkzaamheden plaats. Omdat de werkzaamheden vanaf het spoor plaatsvinden en er geen graafwerkzaamheden zijn, worden daarmee geen nadelige effecten op de zandhagedis verwacht. Zekerheidshalve wordt het werkgebied hier mede gezoneerd door het plaatsen van schermen zoals in totaliteit beoogd tussen spoorkm. 20,9 tot 24,9 en 25,37 tot 26,25.

Ook ten noorden van station Mook-Molenhoek ligt de Maaslijn verdiept in het landschap. Hier dienen ten behoeve van de afwatering en de daaraan gekoppelde baanstabieleit, afwateringsgreppels gegraven te worden aan de oostzijde van het spoor. De westzijde van het spoor leent zich hier niet voor omdat het talud hier dichter op het spoor ligt. Dat zou betekenen dat het talud afgegraven moet worden. Echter wordt het bestaande talud dan alleen maar steiler wat leidt tot instortingsgevaar. Omdat het spoor over een lang traject verdiept ligt, dienen overal afwateringsgreppels gegraven te worden aan de oostzijde. Hierbij wordt het oostelijke talud niet aangetast. Alternatieve locaties voor het graven van ontwateringsgreppels zijn door de verdiepte ligging niet van de Maaslijn niet mogelijk op dit traject.

Voorts wordt er voldoende zorgvuldig gehandeld, waarbij onder andere dieren tijdig worden weggevangen uit het ingreepgebied en worden verplaatst naar een voor de soorten ingericht compensatiegebied in de nabijheid van het spoor. Naast compensatie voor verlies van leefgebied, wordt ook bestaand leefgebied versterkt door leefgebieden beter met elkaar te verbinden. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden wordt bovendien rekening gehouden met de kwetsbare winter- en voortplantingsperiode van de soorten.

Al met al kan worden geconcludeerd dat voor een voldoende bevredigende oplossing is gekozen voor de uitvoering van het project waarvoor in relatie tot de zandhagedis en de gladde slang ontheffing wordt aangevraagd.

Das

Bij Haps-Noord dient het talud verbreed te worden om te voldoen aan de geldende ontwerpvoorschriften en richtlijnen. Omdat het spoor hier voor een gedeelte op een talud ligt en daarom verhoogd ten opzichte van het landschap eromheen, kan niet vanaf het spoor worden gewerkt. Om deze reden dient een werkweg aangelegd te worden langs het spoortalud.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
27 juni 2022

Onze referentie
5190026300563

Zowel de werkweg als het verbreden van het spoortalud zorgen voor ruimtebeslag op de dassenburcht. Op deze locatie is de mogelijkheid bekeken waarbij enkel terpen worden geplaatst voor de bovenleidingsportalen. De terpen kunnen dusdanig worden geplaatst dat er geen ruimtebeslag op de dassenburcht plaatsvindt. Echter komt ook bij het plaatsen van terpen de baanstabieliteit in het geding als het talud niet wordt verbreed/verflauwt. Het risico op instorten van de spoorbaan wordt te groot doordat in de toekomst harder wordt gereden op dit traject. Voor de werkweg is wel een alternatief gevonden. Vanaf de Oeffeltseweg naar het noorden toe wordt het bestaande talud steeds flauwer. Om de dassenburcht te sparen is besloten om werkzaamheden vanaf kilometrering 35.27 vanaf de spoorbaan plaats te laten vinden. Doordat het talud hier al flauwer is dan ter hoogte van de N-weg, kan vanaf de spoorbaan worden gewerkt. Hierdoor komen wel twee uitgangen van de bestaande burcht bedolven te liggen, maar kan de burcht als geheel wel behouden blijven. Het alternatief op deze werkzaamheden is dat de werkweg in het gehele gebied komt te liggen en de gehele burcht vernietigd wordt. Dat wordt hiermee voorkomen.

In het geval van de dassenburcht ter hoogte van de Viltseweg wordt het bestaande baanlichaam geoptimaliseerd om te voldoen aan de geldende ontwerpvoorschriften en richtlijnen. Er is naar mogelijkheden gekeken om het conflict tussen het ontwerp en de aanwezige dassenburcht te voorkomen. Er is hierbij gekeken naar zowel de maatvoering van het baanlichaam/spoortalud als een alternatieve bouwmethode (geen (tijdelijke) werkweg, maar werken vanaf het spoor). Dit is niet mogelijk gebleken. Voor de locatie Viltseweg is altijd een maatregel noodzakelijk om de baan stabiel te krijgen. Ongeacht de exacte invulling van deze maatregel zal dit onherroepelijk leiden tot een aantasting van de dassenburcht. Daarnaast geldt voor de burcht ook dat vernieling tijdens de werkzaamheden niet kan worden voorkomen dat omdat de benodigde spoorversteving plaatsgebonden is.

Voorts wordt er gezien de gerezen situatie een breed pakket aan mitigerende en compenserende maatregelen voor de das getroffen. Zo worden onder meer beide voorgenoemde burchtlocaties elders gecompenseerd, wordt rekening gehouden met de kwetsbare voortplantingsperiode, kunnen dassenwissels en foerageergebied worden ontzien, alsook vindt er ecologische begeleiding plaats.

Bij uitvoering van de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de voortplantingsperiode van de das, er worden geen werkzaamheden uitgevoerd binnen 20 meter van een dassenburcht binnen deze periode.

Hazelworm en levendbarende hagedis

Ten behoeve van geotechnische maatregelen zijn op verschillende locaties werkzaamheden vereist. Op deze plekken wordt de spoorbaan verstevigd door het aanbrengen van grond waardoor er een flauwer talud ontstaat. Op een aantal van deze locaties is raakvlak met de hazelworm en levendbarende hagedis. Omdat de werkzaamheden locatie-specifiek zijn, vanwege de zwakke plekken ter plaatse, zijn er geen alternatieven aanwezig hiervoor.

Ten aanzien van de levendbarende hagedis is er tevens raakvlak met leefgebied op een groot aantal andere locaties. Ook hier zijn alternatieven om het (algeheel) leefgebied van de soort geheel te ontzien moeilijk te realiseren.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Voorts worden ook ten aanzien van deze soorten mitigerende en compenserende maatregelen getroffen. Zo worden dieren onder andere afgevangen en verplaatst, en vindt er voor de levendbarende hagedis optimalisatie van leefgebied plaats om daarmee het areaal leefgebied te kunnen vergroten. Tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de kwetsbare overwinteringsperiode en de voortplantingsperiode van beide soorten. Tijdens de voortplantingsperiode wordt wel gewerkt, werken buiten deze periode is geen optie aangezien de voortplantingsperiode nauw aansluit op de overwinteringsperiode. Bij werken tijdens de voortplantingsperiode wordt rekening gehouden met de periode waarin de soorten jongen krijgen.

Datum
27 juni 2022

Onze referentie
5190026300563

Bruine eikenpage

Aangezien het precieze voorkomen van de bruine eikenpage onbekend is, wordt rekening gehouden met de soort langs de gehele Maaslijn en wordt zodoende een benadering op landschapsschaal toegepast. Het is dan ook niet mogelijk om ten aanzien van de bruine eikenpage te kiezen voor een andere locatie van de werkzaamheden. Wel worden, daar waar zomereikjes voorkomen worden deze gemarkeerd en zo veel mogelijk ontzien.

In geval van de voorzienene aantasting van actueel leefgebied dat (tijdelijk) verdwijnt ter hoogte van de railinzet Lottum - Grubbenvorst, wordt de kwaliteit van bestaand omliggende leefgebied bovendien gecompenseerd (verbeterd). Hier wordt onder meer een deel van het oostelijk talud vergraven en verstevigd wat ten koste gaat van leefgebied. Dit is niet te voorkomen. Voor de bruine eikenpage geldt dat de soort het gehele jaar kwetsbaar is, werken buiten een bepaalde periode is dan ook niet aan de orde.

Conclusie

Ten aanzien van alle voorgenoemde soorten is er voor een voldoende bevredigende oplossing gekozen wat betreft de uitvoering van het project. Zodoende wordt geconcludeerd dat door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning schade aan de soorten zoveel mogelijk wordt voorkomen. Hiermee is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Belang

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van de belangen 'in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid' en 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten', zoals genoemd in artikel 3.3, lid 4, sub b en 3.8, lid 5, sub b van de Wet natuurbescherming.

Structuurvisie en omgevingsvisies

Met de opwaardering van de Maaslijn wordt bijgedragen aan een robuuster hoofdnet door een meer betrouwbare treindienst tussen Nijmegen, Venlo en Roermond. Hiermee wordt invulling gegeven aan het hoofddoel 'Verbeteren en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid' uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.

De opwaardering van de Maaslijn versterkt de (boven)regionale economische functie van de Maaslijn en draagt bij aan een aantrekkelijk woon- en werkklimaat in de regio, en daarmee ook aan de Nationale Omgevingsvisie. Deze biedt een duurzaam perspectief voor de leefomgeving. Het opwaarderen van de Maaslijn draagt ook bij aan de provinciale omgevingsvisie Limburg. Deze heeft als doel om te werken aan een duurzaam en klimaatbestendig Noord en Midden-Limburg; te werken aan een toekomstbestendige(circulaire) economie en te werken aan een gezonde en aantrekkelijke woon- en leefomgeving voor Noord en Midden-Limburg.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
27 juni 2022

Onze referentie
5190026300563

Volksgezondheid

Uit onderzoek is gebleken dat de effecten voor gezondheid ten gevolge van luchtverontreiniging door het project opwaardering Maaslijn op alle locaties langs het spoor afneemt. Dit komt met name door de elektrificatie. Hierdoor rijden er voor reizigersvervoer geen dieseltreinen meer. Deze worden vervangen door elektrisch materieel. Er is hierdoor een verbetering in concentratie voor NO₂ en voor fijnstof. Daarbij geldt voor fijnstof dat tegenover deze vermindering ook een toename van emissie staat als gevolg van slijtage aan bovenleiding en stroomafnemers. Echter is dit effect van slijtage altijd duidelijk kleiner dan het wegvallen van de emissie door verbranding.

Openbare veiligheid

De opwaardering van de Maaslijn verstevigt op grote delen van het tracé de spoorbaan, waaronder bij Venray. Door deze versteviging verbetert de baanstabieleit en daarmee ook de veiligheid van het spoorgebruik.

Dwingende redenen van groot openbaar belang

De provincies Gelderland, Noord-Brabant en Limburg hebben samen het initiatief genomen om de Maaslijn op te waarderen en de huidige knelpunten te verhelpen en de betrouwbaarheid, robuustheid en kwaliteit van de dienstregeling te verhogen. Omdat de Maaslijn enkelsporig is, is deze gevoelig voor vertragingen en verstoringen in de dienstregeling. De Maaslijn is één van de langste, drukste en meest intensief bereden enkelsporige spoorlijnen in Nederland. Het aantal reizigers is de laatste jaren flink gegroeid. Treinen zitten doorgaans vol en de dienstregeling is dusdanig dat reizigers hun aansluitingen op de knooppunten (Nijmegen, Venlo en Roermond) geregeld missen. De opwaardering versterkt de (boven)regionale economische functie van de Maaslijn en draagt bij aan een aantrekkelijk woon- en werkklimaat in de regio. Het belang van de opwaardering, die de huidige knelpunten zal verhelpen, van de Maaslijn wordt gevormd door versterking van de economische centra en vervoer van werknemers en studenten. Het project dient daarom een groot openbaar belang.

De treinen op de Maaslijn rijden momenteel op diesel. Tijdens het opwaarderen van de Maaslijn wordt het traject geëlektrificeerd. Dieselmaterieel accelereert minder snel dan elektrisch materieel, wat resulteert in langere rijtijden. Het gebruik van dieselmaterieel leidt daarnaast tot uitstoot van CO₂, stikstof en fijnstof. Dit past niet bij de duurzaamheidsambities van de Rijksoverheid. Het elektrificeren van de Maaslijn zorgt voor minder CO₂, stikstof en fijnstof uitstoot en dient daarmee een groot openbaar belang, en zorgt voor wezenlijke gunstige effecten voor het milieu.

Ook zorgen de geplande werkzaamheden ervoor dat de spoorlijn veiliger te onderhouden wordt in de toekomst.

Gelet op het voorgaande ben ik van oordeel dat de belangen 'in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid' en 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang,

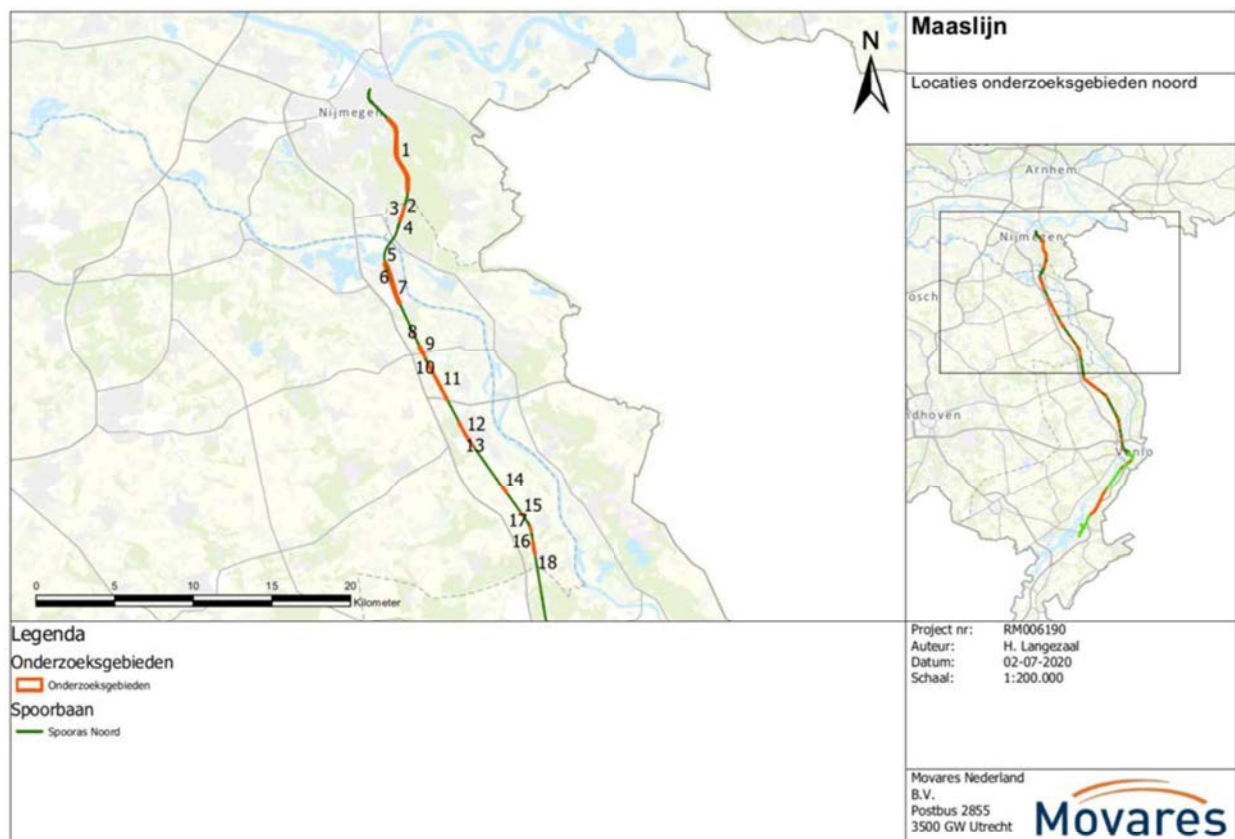
met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende zijn om de negatieve effecten op de soorten, die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

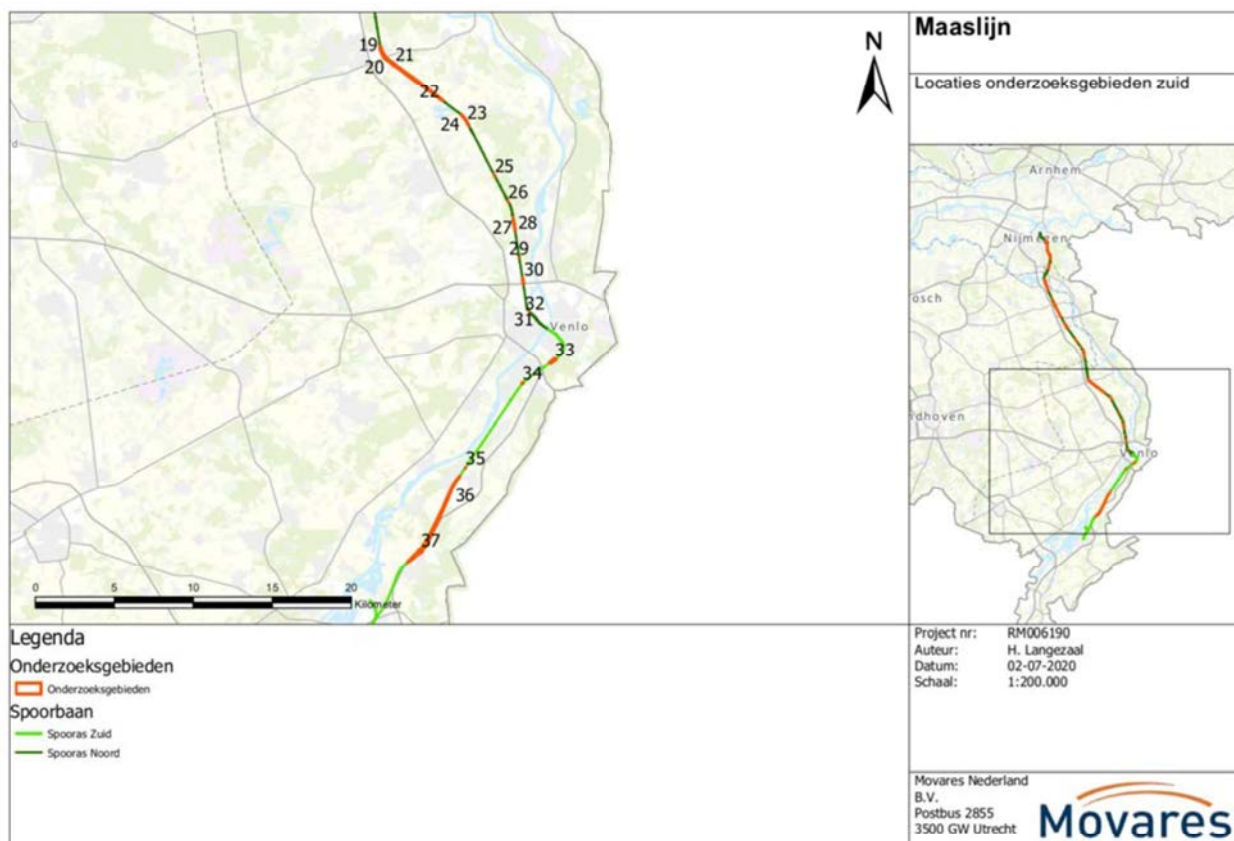
Datum
27 juni 2022

Onze referentie
5190026300563

Nr. (Noord- Zuid)	Locatie	Geo-code	Km start	Km eind	Werkzaamheden	Zijde spoor	Afstand (m)
31	Blerick railinzet 1	516	75,5	75,5	Railinzet	West	30
32	Blerick railinzet 2	516	75,5	75,5	Railinzet	Oost	30
33	Venlo-zuid	60	68	67,6	Grondwerk	West	500
34	Onderstation 7 Tegelen	60	65,4	65,4	Nieuwbouw	West	50
35	Onderstation 8 Reuver	60	59	59	Nieuwbouw	Oost	60
36	Spoorverdubbeling Reuver-Swalmen	60	58,4	52	Spoorverdubbeling, grondwerk & werkterrein	Oost	6000
37	Onderstation 9 Swalmen	60	53,9	52,9	Nieuwbouw	West	60

Figuur 1. Locatie werkzaamheden Maaslijn Nijmegen - Venray. Nummering komt overeen met de nummering in Tabel 1.

Figuur 2: Locatie werkzaamheden Venray – Venlo - Roermond Nummering komt overeen met de nummering in Tabel 1

Tabel 2. Locaties geotechnische maatregelen. De nummering komt overeen met de nummering in Figuur 3 en Figuur 4..

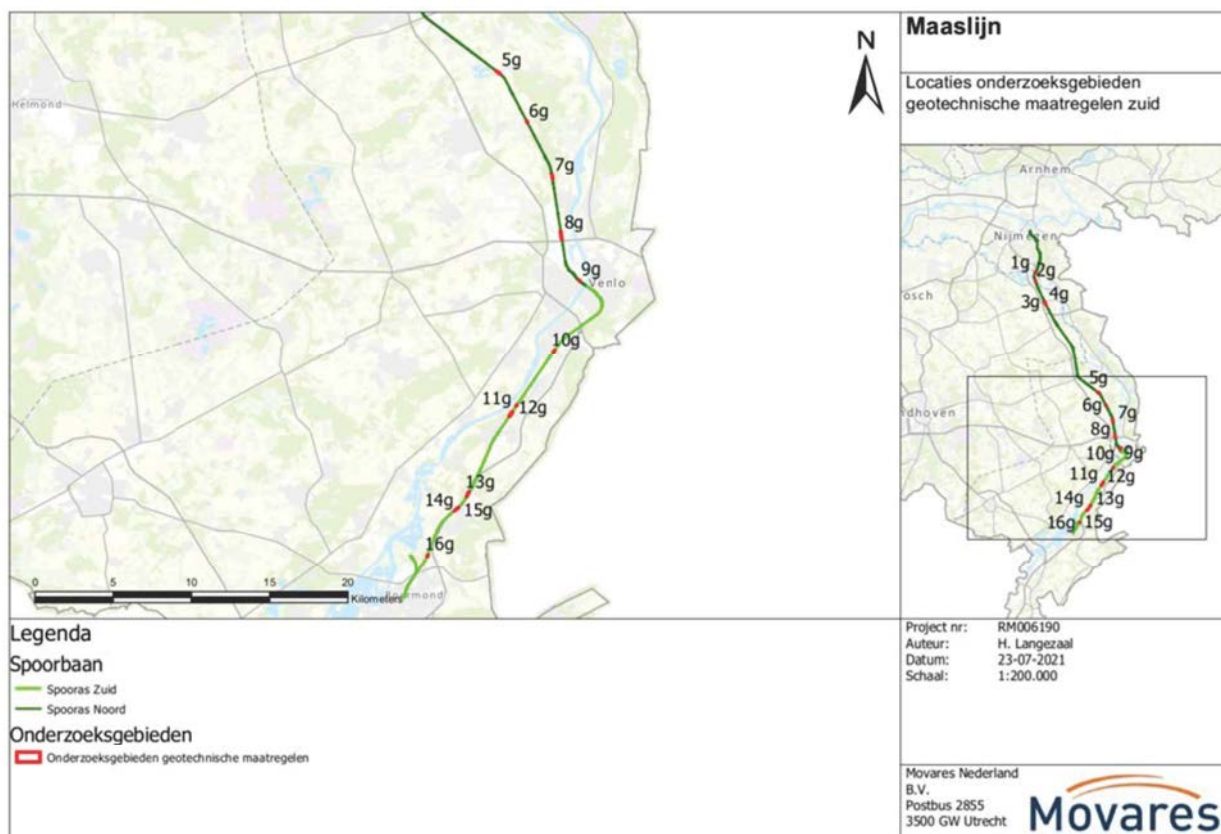
Nr. (Noord- Zuid)	Locatie	Geo-code	Km start	Km eind	Werkzaamheden	Zijde spoor	Afstand (m)
1g	Cuijk Everdineweerd ²	049	28.1	28.4	Extra te kappen bomen	West	300
2g	Cuijk Regt Stoottroepenstraat	049	30.2	30.5	Extra te kappen bomen	Oost	300
3g	Boxmeer Kruispunt	756	35.6	35.8	Grondwerk	West	200
4g	Boxmeer Viltseweg	756	36.1	36.3	Grondwerk + Extra te kappen bomen	Oost	330
5g	Tienray Reijnbroeckerweg	052	62.0	62.3	Grondwerk	West	300
6g	Melderslo de Hanenberg	052	65.7	65.8	Grondwerk + aanpassen watergang	Oost	75
7g	Grubbenvorst Broekeinderweg	052	69.5	69.8	Grondwerk	Oost	300
8g	Blerick Raaiend	052	73.2	73.7	Grondwerk + toegangsweg + kap extra bomen	West + Oost	540
9g	Blerick Eindhoveneweg	516	1.2	1.3	Grondwerk	Oost	100
10g	Steyl Kasteellaan	060	64.6	64.7	Grondwerk + kap extra bomen	West	60

² Op deze locatie vindt in 2022 nog vleermuisonderzoek plaats naar functie van vliegroute in te kappen bomen.

Nr. (Noord- Zuid)	Locatie	Geo-code	Km start	Km eind	Werkzaamheden	Zijde spoor	Afstand (m)
11g	Belfeld Patersweg	060	60.3	60.4	Grondwerk + kap extra bomen	West	100
12g	Reuver Op de Berg	060	59.5	59.8	Grondwerk + aanbrengen damwanden 2,5m	West + oost	320
13g	Swalmen Schoolbroekdwarsweg	060	53.7	54.1	Grondwerk	West	370
14g	Swalmen A73 noord	060	52.9	53.2	Grondwerk	Oost	340
15g	Swalmen A73 zuid	060	52.6	52.8	Grondwerk	Oost	300
16g	Roermond Broekhin Noord	060	49.1	49.2	Grondwerk	Oost	110

Figuur 3. Onderzoeklocaties waar aanvullende geotechnische maatregelen benodigd zijn in het noordelijk deel van de Maaslijn. Nummering komt overeen met de nummering in Tabel 2.

Figuur 4. Onderzoekslocaties waar aanvullende geotechnische maatregelen benodigd zijn in het zuidelijk deel van de Maaslijn. Nummering komt overeen met de nummering in Tabel 2.

4 Mitigerende en compenserende maatregelen

In dit hoofdstuk wordt per soortgroep beschreven welke mitigerende en compenserende maatregelen door het project worden genomen om de negatieve effecten op beschermde soorten op te heffen dan wel te verzachten. Indien volledige mitigatie niet mogelijk is, is compensatie aan de orde. Voor de algemeen vrijgestelde soorten worden maatregelen benoemd die vallen onder de algemene zorgplicht.

4.1 Algemeen

De volgende algemene uitgangspunten zijn van toepassing:

- Bij de planning van de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de seizoensactiviteiten van de aanwezige beschermde dieren, om verstoring in de meest kwetsbare perioden (voortplanting en winterrust) te voorkomen. Dit is in de volgende paragrafen per soortgroep uitgewerkt;
- Het plangebied wordt voorafgaand aan de werkzaamheden waar nodig onaantrekkelijk gemaakt voor organismen als kleine zoogdieren en reptielen, waardoor een deel van de aanwezige fauna uit zichzelf uit het plangebied wegtrekt;
- De werkzaamheden worden zoveel mogelijk vanuit één richting uitgevoerd. Hierdoor krijgen organismen de gelegenheid om uit het gebied weg te trekken;
- De werkzaamheden worden waar mogelijk gefaseerd uitgevoerd waardoor voldoende schuilmogelijkheden aanwezig blijven waar organismen kunnen schuilen en rusten en waar zij heen kunnen vluchten als er gevaar dreigt;
- In de periode 15 maart tot en met 31 juli wordt het ontstaan van steile wanden voorkomen, of worden steile wanden afgedekt. Dit in verband met de mogelijke kolonisatie van het plangebied door oeverwaluw;
- Ook het ontstaan van ondiepe plassen en kale zandige vlakten wordt voorkomen zodat deze niet bevolkt kunnen worden door de beschermde rugstreeppad.

4.2 Buizerd

Uit de effectbeoordeling blijkt dat het bewoonde buizerdhorst ter hoogte van Spoorverdubbeling Venray (geocode 052 km 57.3, zie Figuur 3-1) tijdens de aanlegwerkzaamheden kan worden verstoord. De volgende maatregelen worden genomen om verstoring te voorkomen:

- Werkzaamheden binnen een straal van 100 meter van het buizerdnest vinden plaats buiten het broedseizoen van de buizerd. Dat betekent dat de werkzaamheden op deze locatie plaatsvinden in de periode van **1 september tot 1 februari**.
- In het jaar dat de spoorwerkzaamheden plaats gaan vinden, wordt het vastgestelde nest voorafgaand aan de werkzaamheden gemonitord door een ter zake kundige. Mocht het nest niet meer in gebruik zijn dan kunnen de werkzaamheden rondom het nest (binnen een straal van 100 meter) ook in het broedseizoen plaatsvinden.

Door het nemen van deze maatregel worden negatieve effecten op buizerd in de aanlegfase voorkomen. Er is in de aanlegfase dan geen sprake van overtreden van verbodsbepalingen uit de Wnb.

In de gebruiksfase worden geen negatieve effecten op de buizerd verwacht, aangezien de buizerd nu ook al dicht langs het spoor broedt en daar geen hinder van ondervindt en er door het project geen sprake is van geluidstoename in de gebruiksfase (zie paragraaf 3.3).

Voor de fasering van het project is gebleken dat bovengenoemde periode, 1 september tot 1 februari, is in te passen indien de werkzaamheden aan de spoorverdubbeling Venray in 2024 worden uitgevoerd. Mochten de werkzaamheden door onverhoopte vertraging in 2025 moeten plaatsvinden, past de uitvoeringsperiode van 1 september tot 1 februari niet in de werkfasering vanwege een benodigde buitendienststelling in de zomerperiode. Indien buizerd in 2025 nog steeds gebruik maakt van hetzelfde horst, kan er daardoor sprake zijn van verstoring in de gevoelige periode. Hiervoor is sprake van overtreden van verbodsbepalingen uit de Wnb

Buizerds staan erom bekend dat zij in staat zijn nieuwe nesten te bouwen (Bijlsma, 2005; BIJ12, 2017a). Echter, buizerds keren ieder jaar terug naar nesten die in het verleden succesvol zijn gebleken en hebben een voorkeur om binnen het territorium de fundamenteën van oude nesten van andere vogels te benutten en uit te breiden. Dit komt mede omdat nestbouw een behoorlijke inspanning vereist. Meestal zijn in een territorium 2 of 3 nesten aanwezig, wat zou betekenen dat buizerds ter hoogte van spoorverdubbeling Venray bij verstoring in de aanlegfase uit zouden kunnen wijken naar een ander nest binnen het territorium. Ook blijft binnen het bosje waar het nest momenteel aanwezig is, voldoende ruimte over om een nieuw nest te bouwen op plekken die minimaal 50 meter van het spoor zijn verwijderd. Bij activiteiten waar sprake is van gewinning, zoals het passeren van treinen, kan een minimale verstoringsafstand van 50 meter worden gehanteerd tijdens het broedseizoen. In onderstaande figuur is weergegeven welk gedeelte van het bosje minimaal 50 meter van het toekomstige spoor af komt te liggen.

Figuur 5.1 Ligging huidige buizerdhorst bij de spoorverdubbeling Venray. Aangegeven is het deel van het bos dat overblijft op 50 meter afstand van de werkzaamheden.

4.3 Algemene broedvogels

Uit de effectbeoordeling blijkt dat door kap van bomen en struweel en grondverzet verblijfplaatsen van algemene broedvogels kunnen worden vernietigd. Dit is een overtreding van artikel 3.1 van de Wnb. De volgende maatregelen worden getroffen om overtreding te voorkomen. Deze gelden voor het hele onderzoeksgebied:

- Werkzaamheden waarbij houtopstand of ruigtevegetaties en oevervegetaties worden verwijderd, worden buiten het broedseizoen van vogels uitgevoerd. Voor het broedseizoen wordt 15 maart - 15 juli aangehouden, maar is afhankelijk van de precieze weersomstandigheden en de soort. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode;
- Indien het niet mogelijk is om deze werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren wordt door een ter zake kundige (ecoloog) vastgesteld of broedgevallen verstoord worden door de geplande werkzaamheden. Als dat niet het geval is kunnen de werkzaamheden uitgevoerd worden. Als er wel sprake is van verstoring, moeten de werkzaamheden wachten tot na het broedseizoen;

Door het nemen van deze maatregelen wordt vernietiging van nesten in de aanlegfase voorkomen. Van overtredingen op verbodsbepalingen uit de Wnb is geen sprake.

4.4 Algemene grondgebonden zoogdieren

De volgende maatregelen worden genomen om effecten op algemeen vrijgestelde grondgebonden zoogdieren te voorkomen:

- Om effecten op algemeen vrijgestelde soorten kleine grondgebonden zoogdieren zoveel mogelijk te beperken wordt het plangebied voorafgaand aan de grondwerkzaamheden ongeschikt gemaakt door het kort zetten van vegetatie. Dit geldt met name voor oevers en struwelen. Hierdoor zullen dieren uit zichzelf wegtrekken uit het plangebied.
- Waar mogelijk worden werkzaamheden gefaseerd uitgevoerd waardoor binnen en aangrenzend aan het plangebied voldoende schuilmogelijkheden aanwezig blijven waar organismen kunnen schuilen en rusten en waar zij heen kunnen vluchten als er gevaar dreigt.
- Daarnaast worden de werkzaamheden van één kant uitgevoerd in de richting van groen dat blijft bestaan, zodat aanwezige dieren de kans krijgen te vluchten.
- Voertuigen houden een snelheid aan van max 5km/uur (stapvoets) bij het verwijderen van de vegetatie (met schijvenmaaier/maaibalk).
- Op locaties met verblijfplaatsen van konijn vindt grondverzet plaats buiten de kwetsbare periode voor deze soort. Dit is de voortplantingsperiode welke loopt van grofweg januari tot juli. Dit betekent dat de werkzaamheden op de vastgestelde locaties met konijnenholen plaatsvinden in de periode **augustus tot en met december** plaatsvinden. Om grondverzet eventueel ook in de periode januari tot juli mogelijk te maken, kunnen locaties met verblijfplaatsen van konijn vooraf buiten de voortplantingsperiode ongeschikt worden gemaakt voor konijn en afgedekt. Konijnenholen in de directe omgeving van het spoor zijn in ieder geval aangetroffen in de volgende onderzoeksgebieden: **Nijmegen-zuid (km 20.85), Haps-zuid (km 36.8-37.4), Spoorverdubbeling Venray (km 57.5-57.8), Spoorboog Tienray (km 62.4) en Grubbenvorst-noord 1 & 2 (69.4-70).**

Door het nemen van deze maatregelen wordt invulling gegeven aan de algemene zorgplicht.

4.5 Das

4.5.1 Mitigerende maatregelen

Mitigerende maatregelen ter voorkoming verstoring burchten

Er twee locaties met burchten in de directe spoorzone, namelijk Haps noord en Boxmeer Viltseweg. Maatregelen voor deze twee locaties zijn beschreven in paragraaf 4.5.2. Aanvullend zijn op negentien locaties bewoonde burchten op korte afstand (<200m) van de fysieke werkzaamheden aan het spoor aanwezig. Ze bevinden zich weliswaar niet binnen het ruimtebeslag maar wel op korte afstand van het spoor. Uit de effectbeoordeling is

gebleken dat deze burchten in de aanlegfase verstoord kunnen worden door aanwezigheid van mensen (optische verstoring), geluid en trillingen. **Dit betreft de locaties zoals opgenomen in Tabel 3-2 in paragraaf 3.5** (zie bijlage 2 voor de ligging van de locaties).

De volgende maatregelen worden genomen om verstoring van deze negentien burchtlocaties te voorkomen:

Algemene eisen voor alle negentien burchtlocaties:

- Het betreden en/of vernielen van dassenwissels dient te worden voorkomen;
- Ingangen van de dassenburcht en wissels dienen beschermd te worden tegen beschadigingen en blokkades (w.o. geveld hout/takken en/of grond);
- Dassenwissels dienen voor zonsondergang (of uiterlijk 19.00 uur als de zon later onder gaat) weer vrij zijn van blokkades (w.o. geveld hout/ takken en/of grond);
- Er dienen maatregelen genomen worden om andere tijdelijke obstakels, zoals greppels en grondwallen, te passeren;
- Werkzaamheden die in de directe omgeving van de burcht plaatsvinden dienen zo kort mogelijk te duren en uitvoeren met zo min mogelijk geluid en trillingen;
- Schade aan de ondergroei (beplanting op maaiveldniveau) dient zo veel als redelijkerwijs mogelijk is, worden voorkomen.

Aanvullende eisen voor burchten op een afstand < 20 meter van de werkzaamheden (betreft 5 locaties, zie Tabel 3-2):

- Werkzaamheden binnen 20m van de dassenburcht zoveel mogelijk vermijden;
- Indien er toch gewerkt moet worden binnen een afstand van 20 meter van de burcht zijn werkzaamheden enkel toegestaan buiten de voortplantingsperiode (1 december tot en met 30 juni). Dat betekent dat de werkzaamheden plaats moeten vinden in de periode van **1 juli tot en met 30 november**.
- De dassenburcht dient goed zichtbaar afgebakend te worden, teneinde beschadiging/verstoring te voorkomen;
- Er vinden geen nachtelijke activiteiten plaats. Dit betekent dat de werkzaamheden enkel plaats mogen vinden tussen zonsopgang en zonsondergang, maar niet later dan 19.00u.;
- Er wordt geen zwaar materieel ingezet. Dit betekent dat gebruik van grondberijdende voertuigen en machines niet is toegestaan;
- Burchten, ingangen van burchten en wissels mogen niet beschadigd worden en dienen te allen tijde bereikbaar te zijn voor de das. Dat betekent dat er geen obstakels op looproutes of voor ingangen van burchten komen te liggen.

Aanvullende eisen voor burchten op een afstand van 20-50 meter van de werkzaamheden (betreft 3 locaties, zie Tabel 3-2):

- Er dient ter hoogte van de plek waar de activiteit plaatsvindt een goed zichtbare markering op minimaal 20 m afstand van de burcht te worden aangebracht teneinde beschadiging/verstoring te voorkomen;
- De werkzaamheden dienen tussen zonsopgang en zonsondergang (doch niet later dan 19:00 uur) gerealiseerd te worden.

Aanvullende eisen voor burchten op een afstand 50 – 200 meter van de werkzaamheden (betreft 11 locaties, zie Tabel 3-2):

- Werkzaamheden die vanaf het spoor worden verricht mogen indien nodig ook 's nachts plaatsvinden;
- De werkzaamheden waarbij grondwerk wordt verricht tussen zonsondergang (vanaf 19:00 uur) en zonsopgang zijn slechts met aanvullende maatregelen toegestaan:
 - o Er dient ter hoogte van de plek waar de activiteit plaatsvindt een goed zichtbare markering op minimaal 20 m afstand van de burcht te worden aangebracht teneinde beschadiging/verstoring te voorkomen.

Door het nemen van deze maatregelen worden negatieve effecten door verstoring in de aanlegfase zoveel mogelijk voorkomen. De maatregelen worden uitgevoerd onder begeleiding van een ter zake kundige.

Mitigerende maatregelen ter voorkoming barrièrewerking wissels tijdens aanlegfase

Uit de effectbeoordeling blijkt dat op 12 locaties waar werkzaamheden plaatsvinden wissels van das over het spoor heenlopen. Dit betreft de locaties: **1) Haps-noord, 2) Boxmeer-Zuid, 3) railinzet Vierlingsbeek, 4) Holthees, 5) Spoorboog Tienray, 6) Spoorverdubbeling Venray, 7) Spoorverdubbeling Reuver-Swalmen en tevens de geotechnische locaties 8) Boxmeer Viltseweg (4g), 9) Cuijk Everdineweerd (1g), 10) Grubbenvorst Broekeinderweg (7g), 11) Steyl Kasteellaan (10g) en 12) Roermond Broekhin noord (16g).**

Er worden de volgende maatregelen genomen om tijdens de werkzaamheden de functionaliteit van de wissels op deze locaties te garanderen:

- Het is noodzakelijk dat wissels niet beschadigd raken en zo min mogelijk betreden worden.
- Wissels dienen voor 19:00u weer vrij te zijn van eventuele obstakels welke opgebracht worden tijdens de werkzaamheden.
- Indien een wissel tijdelijk onbruikbaar wordt door het plaatsen van tijdelijke obstakels dan dienen deze obstakels passeerbaar gemaakt te worden. Dit kan bijvoorbeeld door het aanbrengen van geleiding voor das om het obstakel heen.

Door het nemen van deze maatregelen worden negatieve effecten door verstoring in de aanlegfase zoveel mogelijk voorkomen. De maatregelen worden uitgevoerd onder begeleiding van een ter zake kundige.

Mitigerende maatregelen ter voorkoming barrièrewerking bestaande faunapassages tijdens aanlegfase

Uit de effectbeoordeling is gebleken dat er sprake is van tijdelijke negatieve effecten doordat bestaande faunapassages tijdelijk niet passeerbaar zijn vanwege grondwerkzaamheden voor spoorverbreding. Dit betreft de locaties: **Haps-Noord (2 bestaande faunapassages die worden verlengd) en Spoorverdubbeling Reuver-Swalmen (7 bestaande faunapassages die worden verlengd).** De locaties van de passages die worden verlengd zijn weergegeven in *Tabel 4-1*.

Tabel 4-1: Locaties waar bestaande faunapassages worden verlengd.

Provincie	Geo-code	Km	Soort	Type passage
<i>Gelderland</i>	-	-	-	-
<i>Noord-Brabant (Haps noord)</i>	756	35.130	Das	Dassentunnel
	756	35.240	Das	Dassentunnel
<i>Limburg (Spoorverdubbeling Reuver-Swalmen)</i>	060	55.730	Das	Dassentunnel
	060	54.750	Das	Dassentunnel
	060	54.590	Das	Dassentunnel
	060	54.010	Das	Dassentunnel

Provincie	Geo-code	Km	Soort	Type passage
	060	53.850	Das	Dassentunnel
	060	53.690	Das	Dassentunnel
	060	52.506	Das	Dassentunnel

Het is van belang dat maatregelen worden genomen om deze faunapassages voor dassen functioneel te houden tijdens en na de werkzaamheden. Hieronder staat per locatie aangegeven welke maatregelen worden genomen.

Faunapassages traject Reuver-Swalmen

In de huidige situatie liggen zeven bestaande faunapassages tussen km 55.730 en km 52.506 (zie Tabel 4-1). Deze worden als gevolg van de spoorverdubbeling verlengd.

De faunapassages gaan onder het spoor en vervolgens ook onder de A73. In het tussengebied tussen spoor en A73 komen de passages naar de oppervlakte. Hier komt de spoorverbreding. De passages moeten daarom aan deze zijde worden verlengd. Aan de andere kant van de spoorlijn (westzijde) vindt wel grondwerk plaats maar hier hoeven de passages niet te worden verlengd.

De volgende maatregelen worden genomen om de functionaliteit van de passages tijdens de aanlegfase te waarborgen:

- De faunapassages worden verlengd/aangepast alvorens het grondwerk ter plaatse wordt gerealiseerd;
- De passages die dichtbij burchten zijn gelegen (<50m) worden verlengd in de minst actieve periode van das. Dat betekent dat deze passages worden verlengd in de periode **juli tot en met november**. Dit betreft de passage bij Hawinkel km 52.506;
- De werkzaamheden m.b.t. de verlenging/aanpassing van de faunapassages worden uitsluitend tussen zonsopgang en zonsondergang gerealiseerd teneinde verstoring van de dassen te voorkomen;
- Er wordt niet tegelijkertijd aan de faunapassages gewerkt. Gelijktijdige “stremming” van de faunapassages die in elkaars nabijheid zijn gelegen, is niet toegestaan. Hierdoor is er altijd eentje open tijdens de werkzaamheden;
- De eis m.b.t. niet gelijktijdige “stremming” van de faunapassages die in elkaars nabijheid zijn gelegen vervalt indien de werkzaamheden aan beide faunapassages binnen de periode zonsopgang en zonsondergang te realiseren zijn;
- Bij aanpassing faunapassage en/of grondwerk ter plaatse dient het aanwezig raster aan weerszijden van de faunapassage eveneens op de gewijzigde situatie te worden aangepast;
- Begeleidende begroeiing wordt zoveel mogelijk gespaard en er worden tijdens de werkzaamheden geen obstakels neergezet bij de ingangen van de passages (behalve op het moment dat de werkzaamheden aan de passage zelf plaatsvinden waarbij de passage wordt verlengd);
- Bij verlenging van de faunapassages moeten deze droog staan. Mochten ze onder water staan, moeten ze eerst worden drooggepompt en lekvrij worden aangelegd.

Faunapassages Haps noord

In de huidige situatie liggen twee bestaande faunapassages tussen km 35.0 en 35.6, namelijk bij km 35.130 en km 35.240. Deze twee bestaande faunapassages worden verlengd als gevolg van de baanverbreding die hier plaatsvindt.

De volgende maatregelen worden genomen om de functionaliteit van de passages te waarborgen:

- De faunapassages worden verlengd/aangepast alvorens het grondwerk ter plaatse wordt gerealiseerd;

- De passages worden verlengd in de minst actieve periode van das. Dat betekent dat de passages worden verlengd in de periode **juli tot en met november**;
- De werkzaamheden m.b.t. de verlenging/aanpassing van de faunapassages worden uitsluitend tussen zonsopgang en zonsondergang gerealiseerd teneinde verstoring van de dassen te voorkomen;
- Er wordt niet tegelijkertijd aan de faunapassages gewerkt. Hierdoor is er altijd eentje open tijdens de werkzaamheden. Deze eis m.b.t. niet gelijktijdige “stremming” van de faunapassages vervalt indien de werkzaamheden aan beide faunapassages binnen de periode zonsopgang en zonsondergang te realiseren zijn;
- Bij aanpassing faunapassage en/of grondwerk ter plaatse dient het aanwezig raster aan weerszijden van de faunapassage eveneens op de gewijzigde situatie te worden aangepast;
- Begeleidende begroeiing wordt zoveel mogelijk gespaard en er worden tijdens de werkzaamheden geen obstakels neergezet bij de ingangen van de passages (behalve op het moment dat de werkzaamheden aan de passage zelf plaatsvinden waarbij de passage wordt verlengd);
- Bij verlenging van de faunapassages moeten deze droog staan. Mochten ze onder water staan, moeten ze eerst worden drooggepompt en lekvrij worden aangelegd.

Door het nemen van deze maatregelen worden negatieve effecten door verstoring in de aanlegfase zoveel mogelijk voorkomen. De maatregelen worden uitgevoerd onder begeleiding van een ter zake kundige.

Mitigerende maatregelen ter voorkoming barrièrewerking tijdens gebruiksfase

Uit de effectbeoordeling blijkt dat er op twee locaties in de gebruiksfase een verhoogde kans is op aanrijdslachtoffers vanwege spoorverbreding ter hoogte van dassenburchten/leefgebied. Door de grotere oversteek en het harder rijden van treinen bestaat een grotere kans dat dieren worden aangereden. Het betreft de locaties 1) Spoorverdubbeling Venray en 2) Spoorverdubbeling Reuver-Swalmen. Daarnaast blijkt uit de effectbeoordeling dat ook op een aantal andere locaties waar geen sprake is van spoorverbreding, er desondanks ook grotere kans is op aanrijding van das vanwege de snelheidsverhoging van treinen vanwege de opwaardering van de Maaslijn.

Om het risico op aanrijdslachtoffers van das te verkleinen worden in totaal 12 nieuwe faunapassages inclusief begeleidende rasters voor das gerealiseerd. Voor alle passages geldt dat deze worden gerealiseerd met toepassing van de Leidraad faunavoorzieningen bij Infrastructuur. De locaties zijn in

Tabel 4-2 weergegeven. De locaties zijn gebaseerd op de werkzaamheden die aan de Maaslijn plaatsvinden, de locaties van wissels en burchten, bestaande gegevens van aanrijdslachtoffers en de locatie van ecologische verbindingzones (EVZ) van de provincie Noord-Brabant. De precieze locatie wordt samen met een dassendeskundige op basis van bestaande wissels nader bepaald. Daarnaast wordt één bestaande faunapassage voorzien van een geleidend raster. Deze is in de huidige situatie afwezig. Het betreft de faunapassage ter plaatse van km 35.91 waar de nieuwe kunstburcht als compensatie van de bestaande burcht bij Boxmeer Viltseweg wordt gerealiseerd (zie *Tabel 4-3*).

Door de aanleg van de faunapassages wordt het risico op aanrijdslachtoffers van das in de gebruiksfase verkleind.

Tabel 4-2: Locaties waar nieuwe faunapassages inclusief begeleidend raster worden aangelegd.

Provincie	Geo-code	Km	Soort	Reden	Type passage
<i>Gelderland</i>	-	-	-	-	-
<i>Noord-Brabant</i>	049	33.9	Das (ook kamsalamander, kleine modderkruiper, sleedoornpage)	EVZ (snelheid)	Dassentunnel/loopplanken = onbekend
	049	34.6-34.9	Das	Aanleg kunstburcht naast spoor	Dassentunnel
	052	39.2	Das	EVZ (snelheid)	Dassentunnel
	052	43.8	Das	EVZ (snelheid)	Loopplanken aanbrengen (eventueel natuurvriendelijke oever)
	052	45.5-45.8	Das	Snelheid (wissels dichtbij burcht)	Dassentunnel
	052	46.9-48.2	Das	Snelheid (wissels dichtbij burchten)	Dassentunnel
	052	48.8-49.7	Das	Snelheid	Dassentunnel
<i>Limburg</i>	052	57.2-57.5	Das	Spoorverdubbeling & snelheid	Dassentunnel
	052	62.6-63.1	Das	Snelheid	Dassentunnel
	060	67.6-67.1	Das	Snelheid	Dassentunnel
	060	64.5-64.6	Das	Snelheid (wissels en burcht nabij)	Dassentunnel
	060	56.4-56	Das	Spoorverdubbeling nabij burcht en wissels	Dassentunnel

Tabel 4-3 Locatie met bestaande faunapassage die niet wordt verlengd maar wel geleidend raster wordt aangebracht.

Provincie	Geo-code	Km	Soort	Opmerkingen
<i>Noord-Brabant</i>	756	35.91	Das	In huidige situatie is een dassentunnel aanwezig maar ontbreekt een geleidend raster. Er wordt een geleidend raster aangebracht vanwege de aanleg van een kunstburcht (zie paragraaf 4.5.2)

4.5.2. Maatregelen burcht Haps-noord en burcht Boxmeer Viltseweg

Locatie Haps-Noord

Ter hoogte van de locatie Haps-Noord liggen twee pijpen van een dassenburcht die zich op de rand van het geplande grondwerk bevinden. Het spoortalud wordt hier verflauwd. Het uitgangspunt is dat het grondwerk de burcht niet raakt en zo nodig lokaal wordt aangepast zodat uitgangen van de burcht niet bedolven raken met grond. Voor de werkzaamheden langs dit traject is een werkterrein en werkweg nodig omdat werkzaamheden hier niet volledig langs het spoor kunnen worden uitgevoerd.

De volgende maatregelen worden genomen om aantasting van de burcht door het grondwerk en de tijdelijke werkweg te voorkomen:

- De burcht wordt in het veld duidelijk gemarkeerd met rood/wit lint;
- Het grondwerk raakt de burcht en uitgangen niet, zonodig wordt lokaal grondwerk aangepast;
- Er worden maatregelen genomen om te voorkomen dat het nieuwe spoortalud gaat vergraven. Hiertoe worden gelijktijdig met het grondwerk dassenwerende maatregelen aangelegd om te voorkomen dat dassen onder de spoordijk door graven. Dit kan zijn het verticaal plaatsen van een raster of damwand;
- Ter hoogte van de burcht wordt geen werkterrein of werkweg aangelegd. De werkweg stopt op minimaal 50 meter van de meest zuidelijke ingang van de burcht. Het grondwerk tussen de Hapseweg (N264) en km. 35.280 kan qua bereikbaarheid vanaf het maaiveld gerealiseerd worden. Dit betekent dat ten noorden van km 35.280 de werkzaamheden uitsluitend vanaf het spoor worden uitgevoerd;
- Het dassenraster aan de oostzijde van het spoor zal op een aantal plaatsen tijdens de werkzaamheden verwijderd moeten worden. Om er voor te zorgen dat dassen en andere dieren deze openingen benutten om het spoor over te steken, niet tegen het raster aan de overzijde vastlopen, zal ook aan de overzijde van het spoor op dezelfde hoogte het raster tijdelijk verwijderd moeten worden.
- Te kappen boom km. 35.160 t.p.v. de dassenburcht:
 - o De wortelkluit dient achter te blijven i.v.m. beschadiging dassenburcht indien deze verwijderd wordt.
 - o De boom dient voorzichtig gekapt te worden teneinde beschadiging/verstoring van de onderliggende dassenburcht te voorkomen.

Door de benodigde taludverbreding wordt zeer dicht op de dassenburcht gewerkt. Het grondwerk reikt tot aan twee pijpen van de dassenburcht. Dassen kunnen als gevolg van de werkzaamheden worden verstoord. De maatregelen die worden getroffen, inclusief de aanleg van een nieuwe kunstburcht, zijn in samenspraak met Stichting Das & Boom bepaald. Deze zijn door Stichting Das & Boom beschreven in de aparte notitie zoals opgenomen in Bijlage 3.

Locatie Boxmeer Viltseweg

Op de locatie Boxmeer Viltseweg wordt door grondwerkzaamheden een burcht van de das vernietigd. De burcht ligt in het spoortalud. Op deze locatie wordt het spoortalud verstevigd ten behoeve van geotechnische maatregelen. Dit betekent dat het talud middels het aanbrengen van grond wordt verflauwd. Hierdoor wordt de burcht geraakt. Uit het uitgevoerde cameraonderzoek in september/oktober 2021 bleek dat er minimaal drie verschillende individuen gebruik maken van de burcht. In totaal zijn ook drie recent belopen in/uitgangen van de burcht aangetroffen. Daarnaast zijn nog enkele andere hopen van das aangetroffen die recent niet in gebruik zijn geweest. Deze burcht worden gecompenseerd. Uitgangspunt is dat de burcht op een geschikte locatie terugkomt binnen het bestaande territorium van de dassenfamilie.

Ook voor deze burcht geldt dat de maatregelen die worden getroffen, inclusief de aanleg van een nieuwe kunstburcht, in samenspraak met Stichting Das & Boom zijn bepaald. Deze zijn door Stichting Das & Boom beschreven in de aparte notitie zoals opgenomen in bijlage 3.

Locatie nieuwe kunstburchten

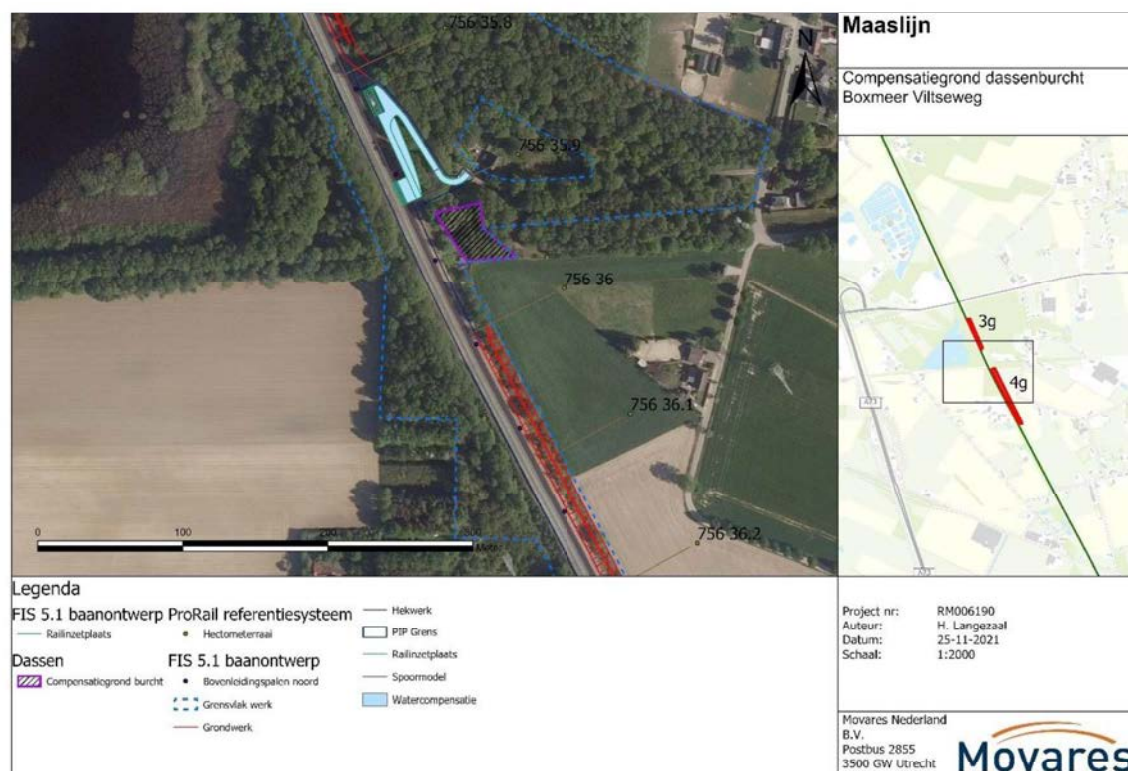
In de directe omgeving van de bestaande burcht ter hoogte van Haps-Noord zijn twee mogelijke gronden om de benodigde kunstburcht te realiseren. Deze bevinden zich ten noorden van de bestaande burcht (zie *Figuur 4-1*). Het betreft een terrein van ProRail (perceel CUI00 S 456, tegen spoorbaan aan) en een terrein van gemeente Cuijk (perceel CUI00 S 217, gelegen aan Dodenberg). Bij voorkeur wordt de kunstburcht gerealiseerd op gronden van de gemeente Cuijk. Dit perceel ligt niet direct tegen de spoorbaan aan en omvat in de huidige situatie reeds geschikt foerageer-/leefgebied in de vorm van bos en grasland. Indien dit niet mogelijk blijkt, wordt de burcht op grond van ProRail aangelegd. In Bijlage 3 staat dit ook aangegeven. Ter hoogte van de kunstburcht wordt ook een faunapassage inclusief begeleidend raster aangelegd zodat dassen hier veilig het spoor kunnen passeren. Dit is de faunapassage ter hoogte van geocode 756 km 34.6-34.9 uit

Tabel 4-2.

Figuur 4-1: Onderzoeksgebied Haps-noord met de huidige dassenburcht (paars) en de twee mogelijke compensatie gronden (rood). De nieuwe burcht wordt gerealiseerd op het perceel van gemeente Cuijk die iets verder van het spoor ligt (driehoekig perceel aan de Dodenberg).

De burcht ter hoogte van Boxmeer Viltseweg wordt bij voorkeur gecompenseerd op grond van ProRail. Ook dient de burcht binnen het bestaande territorium van dassen te liggen en niet te ver van huidige foerageergebieden te liggen. Op basis van deze vereisten is de locatie ter hoogte van geocode 756 en kilometering 35.95 in beeld als compensatiegrond (Figuur 4-2). De blauwe stippellijn in Figuur 4-2 vormt de eigendomsgrens van ProRail percelen. Hier vinden geen werkzaamheden plaats. De compensatiegrond is gelegen in de bosrand en grenst aan bestaand foerageergebied van de dassen. De compensatiegrond is gelegen op slechts 130 meter afstand van de huidige burcht. Op en rondom de compensatiegrond vinden geen werkzaamheden plaats. Het grondwerk waardoor de huidige burcht dient te verdwijnen, bevindt zich op ongeveer 60 meter van de compensatielocatie. Voordelig aan deze locatie is dat hier al een faunapassage onder het spoor doorloopt ter hoogte van de compensatiegrond. Dit betreft de faunapassage bij geo 756 km 35.91. Deze passage kent in de huidige situatie nog geen aansluitend raster. Hier wordt een begeleidend raster langs de spoorbaan aangelegd zoals opgenomen in Tabel 4-3.

Figuur 4-2: Compensatiegrond dassenburcht Boxmeer Viltseweg.

4.6 Vleermuizen

4.6.1. Mitigerende maatregelen ter voorkoming verstoring door verlichting tijdens aanlegfase

Voor vleermuizen worden voor het gehele plangebied de volgende maatregelen genomen om lichtverstoring tegen te gaan dan wel zoveel mogelijk te beperken:

- Werkzaamheden dienen bij voorkeur tussen zonsopkomst en zonsondergang (doch uiterlijk niet later dan 19.00 uur) gerealiseerd te worden;
- Voor werkzaamheden die noodzakelijkerwijs tussen zonsondergang / 19.00 uur - zonsopkomst dienen plaats te vinden, dient gebruik gemaakt te worden van gerichte verlichting zodat lichtval op bomen, water, gebouwen en kunstwerken, die in en langs het projectgebied gesitueerd zijn, voorkomen wordt;
- Voor werkzaamheden die noodzakelijkerwijs tussen zonsondergang / 19.00 uur - zonsopkomst in de buurt van een viaduct dienen plaats te vinden, dient lichtval op de onderzijde van het kunstwerk (betonplaten) te worden voorkomen vanwege potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen.

Door het nemen van bovenstaande maatregelen worden negatieve effecten door verstoring door verlichting op vleermuizen voorkomen.

4.6.2. Mitigerende maatregelen locatie Onderstation Vierlingsbeek en locatie Blerick-noord

Op de locatie Onderstation Vierlingsbeek (km 48.7) zijn potentiële verblijfplaatsen in bomen vastgesteld. Deze bomen worden niet gekapt. Wel kan er sprake zijn van verstoring door licht in de aanlegfase en gebruiksfase. In de gebruiksfase komt namelijk een buitenlamp bij de toegangsdeuren van het onderstation. Er worden de volgende maatregelen genomen om verstoring door licht te voorkomen:

- In de aanlegfase worden de werkzaamheden ter plaatse van het nieuwe onderstation uitsluitend overdag uitgevoerd. Voor werkzaamheden die noodzakelijkerwijs tussen zonsondergang en

zonsopkomst dienen plaats te vinden wordt gebruik gemaakt van gerichte verlichting die niet uitstraalt naar de bomen;

- De buitenlamp van het onderstation wordt zodanig afgeschermd dat de verlichting niet uitstraalt naar de bomen in de directe omgeving. Deze buitenverlichting wordt conform de ontwerpvoorschriften voorzien van een bewegingssensor waardoor hij alleen aan is bij gebruik.

In de directe omgeving van locatie Blerick-noord zijn potentiële verblijfplaatsen in bomen vastgesteld. Deze bomen worden niet gekapt. Wel kan er sprake zijn van verstoring door licht in de aanlegfase. Er worden de volgende maatregelen genomen om verstoring te voorkomen:

- Werkzaamheden dienen bij voorkeur tussen zonsopkomst en zonsondergang (doch uiterlijk niet later dan 19.00 uur) gerealiseerd te worden;
- Voor werkzaamheden die noodzakelijkerwijs tussen zonsondergang / 19.00 uur - zonsopkomst dienen plaats te vinden, dient gebruik gemaakt te worden van gerichte verlichting zodat lichtval op grotere bomen die langs het projectgebied gesitueerd zijn, voorkomen wordt.

4.6.3. Nader onderzoek locatie 1g Cuijk Everdineweerd

Voor de onderzoekslocatie 1g Cuijk Everdineweerd vindt wel bomenkap plaats. Dit is nodig vanwege de geotechnische maatregelen die hier worden uitgevoerd om de spoorbaan te verstevigen. Voor het grondwerk om het spoortalud te verstevigen is bomenkap noodzakelijk. **In 2022 worden de potentiële verblijfplaatsen in de te kappen bomen op deze locatie onderzocht op gebruik door vleermuizen. Mocht hierbij gebruik worden vastgesteld, dan wordt voor het kappen van de bomen aanvullend ontheffing aangevraagd, zoals ook is aangegeven in paragraaf 1.2.**

4.6.4. Mitigerende maatregelen voor behoud functionaliteit essentiële vliegroutes

Zoals beschreven in paragraaf 3.7 worden als gevolg van de kap van bomen op twee locaties vliegroutes van verblijfplaatsen naar foerageergebieden onderbroken. Het betreft één hop-over in Cuijk (Spoorverdubbeling Cuijk), en één vliegroute langs de Oirloseheide (Spoorverdubbeling Venray). Op beide locaties dienen bomen gekapt te worden ten behoeve van de uitbreiding van de Maaslijn (aanleg dubbelspoor). Het aantasten van een essentiële vliegroute is verboden volgens artikel 3.5 lid 4 van de Wet natuurbescherming. Er worden de volgende maatregelen getroffen om de functionaliteit van de vliegroutes tijdens en na de werkzaamheden te garanderen.

Periode werkzaamheden:

- Vleermuizen zijn ruwweg actief in de periode april tot eind oktober. Wanneer bomen worden gekapt in de actieve tijd van vleermuizen, kunnen de vastgestelde soorten de foerageergebieden niet bereiken. Hierdoor dienen vleermuizen uit te wijken naar overige foerageergebieden. Deze zijn niet altijd voorhanden, of kunnen van mindere kwaliteit zijn. Om te voorkomen dat onderbrekingen in de vliegroute ontstaan tijdens de actieve periode van vleermuizen, worden bomen gekapt in de periode **1 november tot 31 maart**. Dit geldt zowel voor de hop-over te Cuijk als de vliegroute aan de Oirloseheide. Vleermuizen zijn in deze periode in winterslaap en zijn niet actief.

Gebruik kunstlicht:

- Tijdens de uitvoering van werkzaamheden in de actieve periode van vleermuizen, wordt het gebruik van kunstlicht beperkt. Bij voorkeur wordt enkel overdag gewerkt. Wanneer dit niet mogelijk blijkt te zijn, wordt gebruik gemaakt van gerichte verlichting waarbij bomen niet of zo min mogelijk beschenen worden.

Tijdelijke vleermuisschermen en bomencompensatie:

- Wanneer vleermuizen weer actief worden (april), dienen de vliegroutes nog functioneel te zijn. Het aanbieden van een alternatieve vliegroute is in beide locaties geen optie, doordat bij de Oirloseheide de open omgeving zich hier niet voor leent en in Cuijk dieren specifiek van deze locatie gebruik maken. Dat betekent dat gaten in de huidige bomenrijen gedicht worden voordat vleermuizen weer

actief worden. De locatie van tijdelijke vleermuisschermen en de nieuwe bomenaanplant is per vliegroute in onderstaande paragrafen beschreven;

- Omdat op beide locaties vanwege de fasering van de werkzaamheden het niet mogelijk is om in hetzelfde winterseizoen bomen te kappen en te herplanten worden op beide locaties tijdelijk vleermuisschermen geplaatst om te zorgen dat vleermuizen de ontstane gaten in de boomkronen kunnen overbruggen. Deze schermen worden direct na de kap van de bomen, in de periode november – eind maart geplaatst, of indien mogelijk bij voorkeur al aan het begin van de werkzaamheden om dieren te laten wennen aan de nieuwe route. Vleermuisschermen bieden geleiding waarlangs vleermuizen gaten tussen boomkronen oversteken. Vleermuisschermen zijn minimaal 2 meter hoog en staan op palen van minimaal 1,5 meter hoog (totale hoogte is minimaal 3 meter). Schermen kunnen van stuifzanddoek of gaaswerk zijn en de maaswijdte dient maximaal 1,5 cm te zijn. Schermen zijn windgevoelig en moeten goed onderhouden worden na stormachtig weer in het actieve seizoen van vleermuizen;
- In de winter na afronding van werkzaamheden worden de vleermuisschermen verwijderd en worden de compensatiebomen geplant om gaten van meer dan 25 meter tussen boomkronen te dichten. Voor nieuwe aanplant geldt dat de vliegroute pas functioneert als de nieuw aan te planten bomen een hoogte hebben van minimaal 5 meter en een onderste kroonbreedte van minimaal 2,5 meter. Doordat bij de vliegroute Oirloseheide verspreid over de bomenrij wordt gekapt, vallen meerdere onderbrekingen in de bomenrij. Verwacht wordt dat de vliegroute ook functioneel kan zijn door bomen aan te planten die minder dan 5 meter hoog zijn zolang dit niet bij gaten van meer dan 40 meter wordt gedaan. Het aanplanten van een struiklaag kan de functionaliteit van de nieuwe aanplant bevorderen.

Vliegroute Oirloseheide (km 59.0 – km 60.8):

- Langs de Oirloseheide worden bomen teruggeplant op plaatsen waar onderbrekingen in de bomenrij ontstaan (*Figuur 4-3*). Waar mogelijk worden te compenseren bomen zo dicht mogelijk langs de Oirloseheide geplant. Daarnaast wordt een bomenrij geplant aan de oostzijde van het spoor tussen overweg Boddenbroek en overweg Gunhoekweg. Deze bomen vormen compensatie voor bomen die elders langs het spoor gekapt gaan worden. De aanplant van deze bomen betekent dat een geschikte vliegroute ontstaat voor vleermuizen van Venray naar overweg Roland en verder naar Tienray. Door deze extra bomen te planten kunnen vleermuizen vanuit de bebouwing in de omgeving (Oirlo, Venray, Tienray) meer foerageergebieden bereiken en kan uitwisseling tussen deelpopulaties plaatsvinden. Op deze manier kan de netwerkpopulatie van vleermuizen worden versterkt. Momenteel bestaan voor vleermuizen bijna geen alternatieven met lijnvormige beplantingen waar zij zich langs kunnen verplaatsen in het verder vrij open landschap.

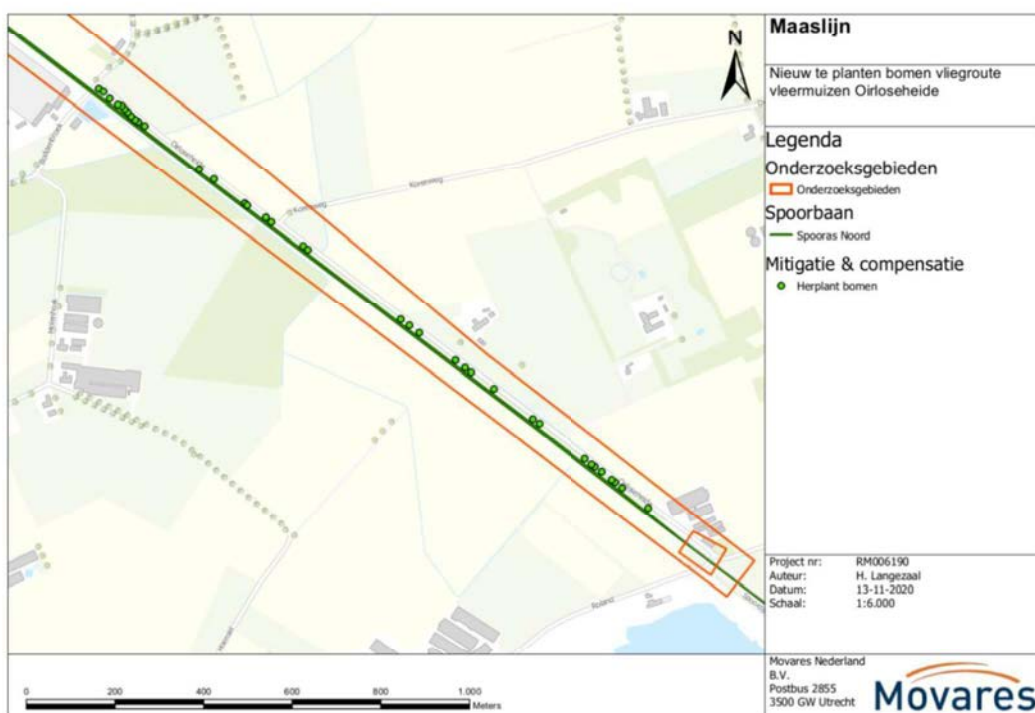
Hop-over Cuijk (km 30.8):

- Bij de hop-over aan de Irenestraat in Cuijk worden enkele bomen aan de westzijde van het spoor gekapt. Het gat tussen vegetatie aan de oostzijde en de westzijde wordt te groot voor vleermuizen om te overbruggen. Wanneer deze onderbreking langs wegen breder dan 25 meter is, kan worden gesteld dat deze niet meer functioneert als hop-over (*Kennisdocument Gewone dwergvleermuis BIJ12, Kennisdocument Gewone grootoorvleermuis BIJ12*). Hiervan kan worden gesteld dat hetzelfde geldt voor een spoorlijn. Wanneer de bomen verdwijnen, verliest die hop-over zijn functionaliteit. Het uitgangspunt hier is dat aan de westzijde van de spooruitbreiding enkele bomen terug worden geplant om de hop-over functioneel te houden. In *Figuur 4-4* staat afgebeeld waar de nieuw te planten bomen komen.
- Vanwege de werkzaamheden die hier plaatsvinden is het in de fasering niet mogelijk om de bomen in hetzelfde winterseizoen te kappen en te herplanten. Dit betekent dat er een tijdelijke situatie is waarin de functionaliteit van de vliegroute wordt gegarandeerd door het plaatsen van tijdelijke maatregelen, namelijk vleermuisschermen en/of, indien nodig, (verrijdbare) bakken met bomen. De locatie van de tijdelijke vleermuisschermen is weergegeven in *Figuur 4-5*.

Resumerend zijn de maatregelen op beide locaties:

- Indien voor de werkzaamheden bomen gekapt dienen te worden, dient deze kap buiten de actieve periode van vleermuizen plaats te vinden;
- Direct na de kap van deze bomen dienen, eveneens in de niet actieve periode van vleermuizen, vervangende vleermuisschermen geplaatst te worden. Indien mogelijk worden deze schermen bij voorkeur al eerder voorafgaand aan de kap van de bomen geplaatst vanwege gewenning. Vleermuisschermen zijn minimaal 2 meter hoog en staan op palen van minimaal 1,5 meter hoog (totale hoogte is minimaal 3 meter). Schermen kunnen van stuifzanddoek of gaaswerk zijn en de maaswijdte dient maximaal 1,5 cm te zijn. Schermen zijn windgevoelig en moeten goed onderhouden worden na stormachtig weer in het actieve seizoen van vleermuizen;
- De niet actieve periode van vleermuizen is gelegen tussen 1 nov – 31 maart;
- Na afronding van de werkzaamheden kunnen, in de niet actieve periode, de vervangende vleermuisschermen worden verwijderd en dienen nieuwe grote bomen (i.v.m. vliegroute) te worden geplant. De nieuw aan te planten bomen hebben een hoogte van minimaal 5 meter en een onderste kroonbreedte van minimaal 2,5 meter. Voor de vliegroute Oirloseheide kunnen kleinere bomen worden toegepast bij gaten van minder dan 40 meter.

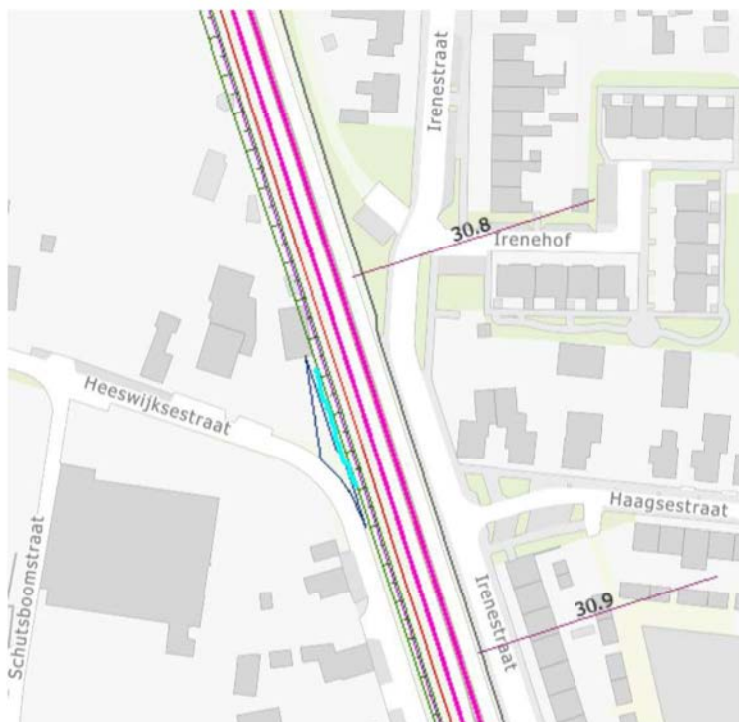
Door tijdig bomen aan te planten en waar nodig gebruik te maken van tijdelijke schermen wordt de functionaliteit van de hop-over en vliegroute gegarandeerd.

Figuur 4-3 Locaties waar bomen geplant worden om de vliegroute langs de Oirloseheide functioneel te houden.

Figuur 4-4: Locaties waar bomen aangeplant worden om de hop-over te Cuijk functioneel te houden.

Figuur 4-5 Locatie tijdelijk vleermuisscherm ter plaatse van hop-over Cuijk. Locatie tijdelijk vleermuisscherm is aangegeven met turquoise.

4.7 Reptielen

Binnen het plangebied komen de beschermde zandhagedis, hazelworm en levendbarende hagedis voor. Daarnaast wordt op basis van bestaande waarnemingen en geschikt biotoop rekening gehouden met aanwezigheid van gladde slang zoals onderbouwd in paragraaf 3.9.

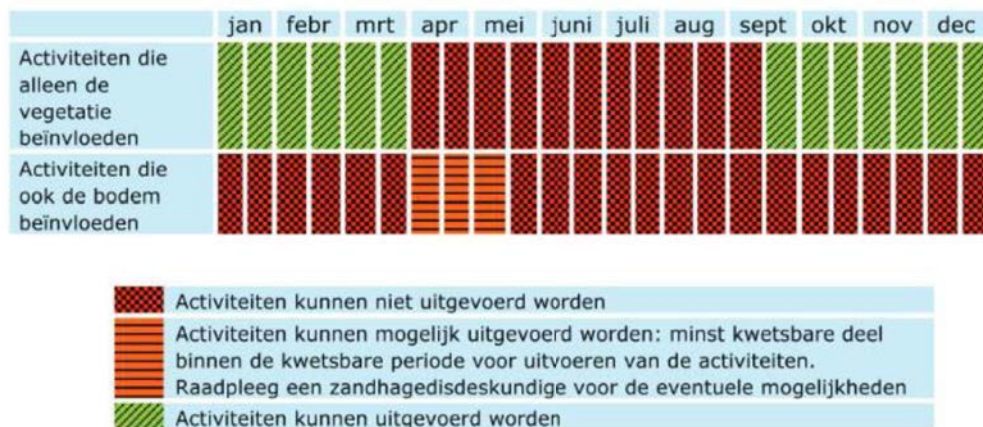
In onderstaande paragrafen staan per soort de mitigerende en compenserende maatregelen die worden getroffen beschreven. Voor de meeste locaties zijn mitigerende maatregelen, waarbij rekening wordt gehouden met de kwetsbare perioden en het plangebied vooraf ongeschikt wordt gemaakt, voldoende. Voor de meeste locaties geldt namelijk dat het slechts kleine aantallen dieren betreft, het relatief kleinschalige werkzaamheden zijn en er voldoende (tijdelijke) uitwijkmogelijkheden in de directe omgeving zijn. Er blijft voldoende leefgebied over voor de aanwezige populatie en de spoorberm wordt na afronding van de werkzaamheden weer geschikt gemaakt als leefgebied voor reptielen. Alleen voor de locatie Nijmegen-zuid tot station Mook-Molenhoek zijn compenserende maatregelen voor zandhagedis nodig gelet op de grote aantallen dieren die hier in de spoorberm zijn aangetroffen. Hiervan profiteert ook gladde slang. Voor levendbarende hagedis is voor de locatie spoorverdubbeling Reuver-Swalmen, gelet op de omvang van de werkzaamheden die hier worden uitgevoerd, nodig dat dieren actief worden verplaatst naar een geschikte locatie in de omgeving. Dit wordt hieronder per soort beschreven.

4.7.1. Zandhagedis en gladde slang

Op het traject Nijmegen-Zuid tot station Mook-Molenhoek is van overweg Sionsweg tot aan station Mook-Molenhoek een grote populatie zandhagedissen aanwezig. De Maaslijn doorsnijdt hier natuurgebied Heumensoord en verbindt deze met de zuidelijker gelegen Mookerheide. Het grondwerk zorgt voor de vernietiging van leefgebied en verblijfplaatsen van zandhagedissen. Het oude spoor naar Kleef blijft intact waardoor een gedeelte van het leefgebied van zandhagedis blijft bestaan. Echter gezien de schaal van werkzaamheden, wordt een fors deel van de (netwerk)populatie zandhagedissen in de omgeving door de werkzaamheden negatief beïnvloed. Om negatieve effecten op de zandhagedis zoveel mogelijk te beperken worden de onderstaande maatregelen genomen. De te nemen maatregelen zijn gericht op het voorkomen van het doden van individuele exemplaren van de zandhagedis en op het voorzien van voldoende leefgebied tijdens en na de werkzaamheden. Deze maatregelen hebben betrekking op het traject **Nijmegen-zuid tot station Mook-Molenhoek**. Zoals in paragraaf 3.9 aangegeven is op dit traject ter hoogte van de natuurgebieden Mulderskop en Mookerheide eveneens een populatie gladde slang aanwezig. Dieren zijn tijdens het onderzoek niet in de spoorberm aangetroffen, maar er wordt desondanks toch rekening gehouden met mogelijke aanwezigheid van de soort tijdens de werkzaamheden. Het gaat daarbij om de functies voor voortplanting en overwintering. Zoals in paragraaf 3.9 beschreven vormen voor gladde slang de grondwerkzaamheden ten noorden van de Heumensebaan tussen km 25,4 – km 26,1 een mogelijk raakvlak met potentiële verblijfplaatsen.

Kwetsbare periodes:

- De kwetsbare periodes voor zandhagedis zijn de overwinteringsperiode (15 september tot en met 31 maart) en de voortplantingsperiode (1 april tot en met 31 augustus) (Kennisdocument zandhagedis). Voor gladde slang geldt dat deze meestal wat later uit de winterslaap komt. In maart kunnen de eerste exemplaren al actief zijn, maar grotere aantallen dieren worden pas vanaf mei waargenomen. De paartijd loopt van eind maart tot eind april. Vrouwtjes worden vooral in juli en augustus zonnend aangetroffen. De meeste jongen worden tussen half augustus en half september geboren. Vanaf half september tot half oktober vindt de herfsttrek naar de overwinteringsplaatsen plaats (www.ravon.nl). Activiteiten die alleen de vegetatie beïnvloeden kunnen het beste worden uitgevoerd in de periode 15 september tot en met 31 maart.
- De minst kwetsbare periode voor werkzaamheden die effect hebben op zowel de vegetatie als de bodem is de periode direct na de winterslaap van beide soorten en vóór de eileg van zandhagedis en opwarmperiode van vrouwtjes gladde slang, ofwel de periode vanaf 1 april tot en met half mei.

Figuur 4-6 Periode waarin werkzaamheden kunnen plaatsvinden, rekening houdend met zandhagedis (Kennisdokument zandhagedis).

Plaatsen scherm en ongeschikt maken werkgebied:

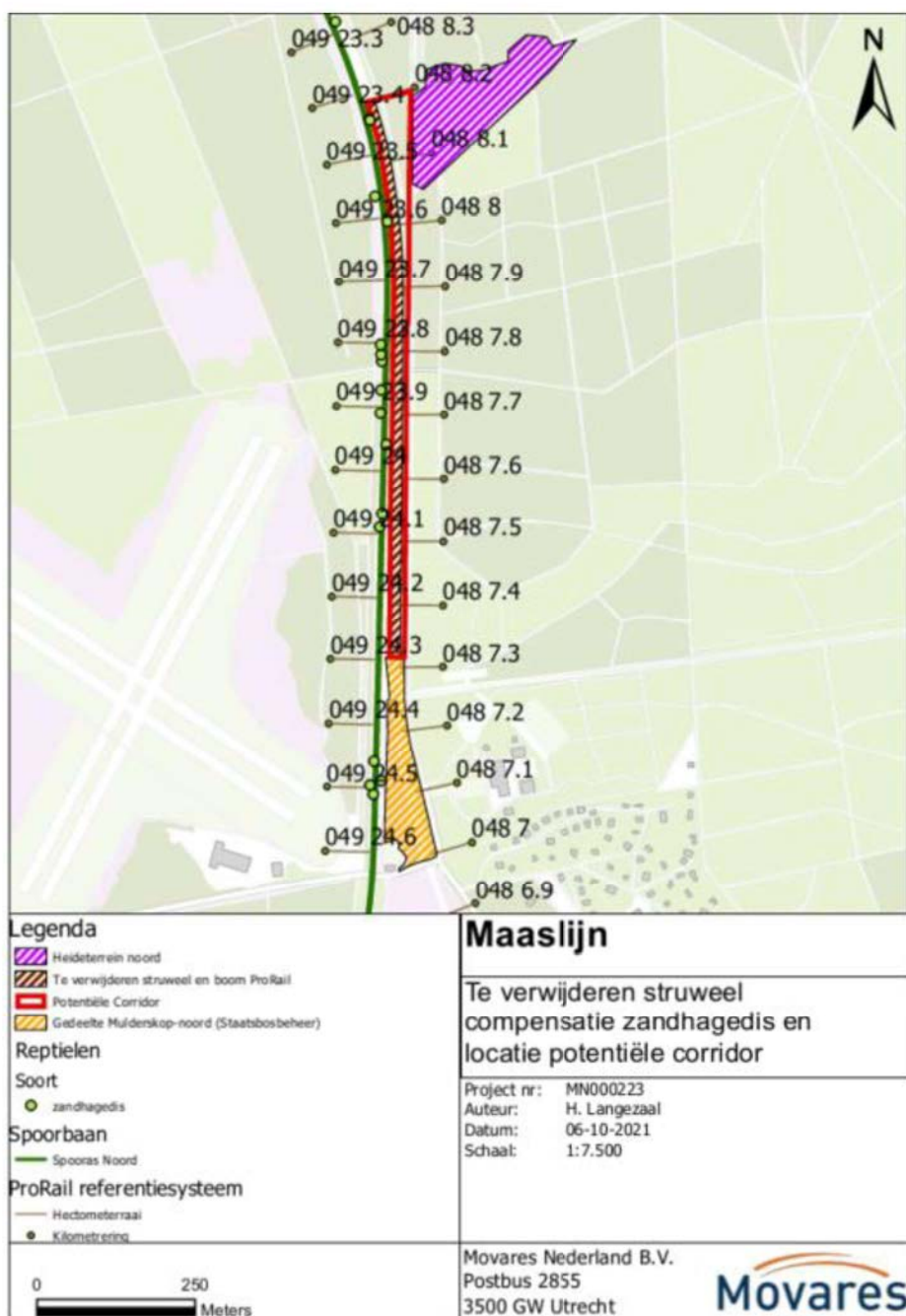
- Op plaatsen waar de zandhagedis en gladde slang voorkomt, wordt voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten de kwetsbare periode(n) van de soorten het werkgebied kort gemaaid, van binnen naar buiten. Vervolgens wordt er aan beide zijden van de spoorbaan op de buitenste grens van het werkgebied een reptielenscherm geplaatst. Het raster wordt geplaatst tussen km 20.9 tot km 24.3 en vanaf km 25.37 tot km 26.25 (zie Figuur 4-8).
- Gelet op bovenstaande perioden vindt het maaien en plaatsen van het scherm plaats in de periode **1 november tot 1 maart**. In die periode zijn zowel zandhagedis als gladde slang in winterrust en is er geen kans op doden of verwonden van dieren;
- Het rooien van vegetatie (incl. wortelkluiten) is in de winterperiode niet toegestaan.

Actief wegvangen en verplaatsen van dieren:

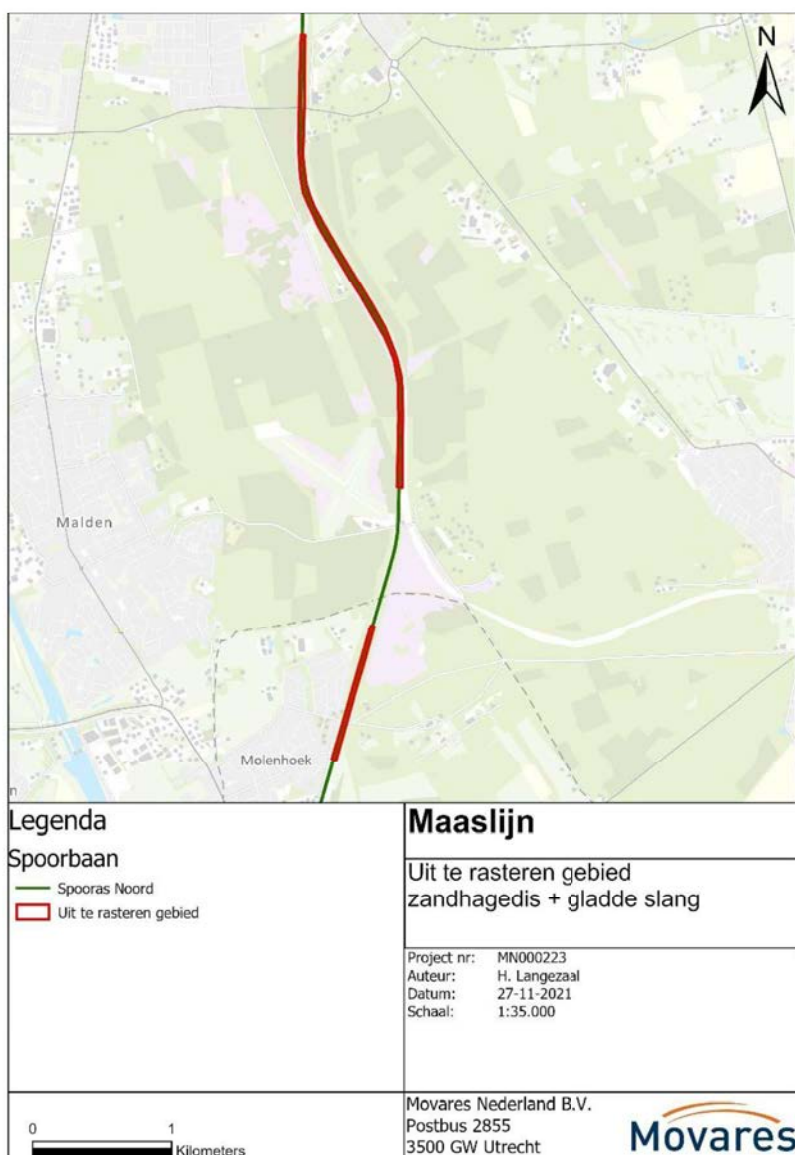
- Vanaf **1 maart tot 1 mei** wordt op zonnige dagen het werkgebied tussen de reptielenschermen langsgelopen om dieren weg te vangen en te verplaatsen. Nadat door een deskundige is vastgesteld dat er geen dieren meer in de werkzone aanwezig zijn, kunnen daar de rest van het jaar grondwerkzaamheden worden uitgevoerd. Dit betekent dat **vanaf 1 mei** het werkgebied tussen de reptielenschermen beschikbaar is om de spoorwerkzaamheden inclusief grondberoerende activiteiten uit te voeren **mits** voldoende zonnige dagen in maart en april. In de maanden maart en april kunnen al wel kleinschalige spoorwerkzaamheden worden uitgevoerd onder ecologische begeleiding waarbij dieren worden weggevangen en verplaatst;
- Het actief wegvangen kan op verschillende manieren gebeuren:
 - o Door middel van potvallen. Potvallen dienen dagelijks gekeurd te worden;
 - o Door middel van handvangsten (hengeltjes en stropjes);
 - o Door het leggen van tapijttegels, waaronder dieren zich verschuilen. Deze methode is minder effectief dan bovenstaande methodes.
- Het wegvangen en uitzetten van dieren vindt plaats onder begeleiding van een reptielendeskundige. Gevangen exemplaren worden zo snel mogelijk verplaatst naar geschikt habitat. Verplaatsen gebeurt onder gunstige weersomstandigheden;
- Dieren worden buiten de afgerasterde werkzone geplaatst op compensatiegrond dat geschikt is gemaakt voor zandhagedis en gladde slang (zie hieronder);
- Het scherm blijft staan zolang de werkzaamheden duren en wordt na afronding van de werkzaamheden verwijderd.

Inrichten compensatiegebied

- Als gevolg van de werkzaamheden wordt over ongeveer 4,4 kilometer spoorberm grondwerk verzet aan beide zijden van het spoor. Het gaat om zones van 4 á 5 meter langs het spoor waar grondwerkzaamheden plaatsvinden. Bij deze werkzaamheden worden greppels verlegd en aangelegd en vindt overig grondwerk plaats voor bijvoorbeeld de aanleg van bekabeling. In totaal betreft het areaal waar grondwerk plaatsvindt en waar zandhagedissen voorkomen circa 2,5 hectare (circa 0,75 hectare aan de westzijde van het spoor en circa 1,75 hectare aan de oostzijde). Ter compensatie van leefgebied wordt een corridor gerealiseerd op ProRail grond. De locatie is weergegeven in *Figuur 4-7*. Het betreft het hoger gelegen spoortalud langs de oude spoorlijn naar Kleef. Dit is grond van ProRail. Dit talud is ongeveer 10 meter breed. Het is momenteel begroeid met houtopslag van onder andere ruwe berk. Door een groot deel van deze houtopslag te verwijderen is het meteen geschikt voor zandhagedis en gladde slang. Het verwijderen van houtopslag kan plaatsvinden tussen km 24.3 – 23.4. Dit betekent dat over een lengte van 900 meter een zone van circa 10 meter breed geschikt kan worden gemaakt als leefgebied voor zandhagedis en gladde slang. Dit is een oppervlak van circa 0,9 hectare. Met het geschikt maken van deze spoorzone voor reptielen wordt meteen een verbinding gemaakt tussen het heideterrein in de noordelijke driehoek en het heideterrein Mulderskop (zie *Figuur 4-7*). Op deze locaties zit al een forse populatie zandhagedis. De verbinding was destijds onderdeel van het project Heiderijk maar is niet eerder gerealiseerd. Momenteel staat het hekwerk van ProRail aan de oostzijde van het oude spoor naar Kleef. Door het hekwerk te verplaatsen kan het beheer van deze 0,9 hectare grond over worden gedragen aan Staatsbosbeheer. Door middel van inzet van een schaapskudde die momenteel al actief is in het gebied Mulderskop, kan het gebied open worden gehouden en blijft het geschikt voor zandhagedis.
- Over de gehele lengte van het spoor waar zandhagedissen voorkomen, blijft habitat bestaan in de vorm van talud en het oude spoor naar Kleef wat onaangetast blijft. Het is daarom niet noodzakelijk om aanvullend op de corridor van 0,9 hectare, tijdens de werkzaamheden extra inrichtingsmaatregelen te nemen. Nadat werkzaamheden zijn afgerond, wordt de spoorzone weer geschikt als leefgebied voor zandhagedis. De werkzaamheden zorgen er zelfs voor dat er weer meer open grond aanwezig is waar zandhagedissen kunnen zonnen en eieren af kunnen zetten. Op die manier wordt het leefgebied deels versterkt na oplevering. De beoogde corridor van 0,9 hectare functioneert als uitwijkgebied voor zandhagedis tijdens de werkzaamheden. Daarnaast verbindt de corridor het terrein Mulderskop-noord en het heideterrein ter hoogte van geocode 049 en kilometring 23.5 (zie *Figuur 4-7*). Door kernleefgebieden te verbinden wordt de metapopulatie zandhagedissen als geheel versterkt. Het creëren van de corridor versterkt daarom ook bestaand leefgebied.

Figuur 4-7 Locatie compensatie leefgebied zandhagedis & gladde slang en verbindingcorridor leefgebieden.

Figuur 4-8 Uit te rasteren werkgebied voor zandhagedis en gladde slang. Het raster wordt geplaatst tussen km 20.9 tot km 24.3 en vanaf km 25.37 tot km 26.25.

Herinrichting nieuwe spoorberm als geschikt leefgebied:

De nieuwe spoorberm wordt na oplevering teruggebracht in de oude staat en daarmee weer geschikt gemaakt voor de soort. Onderstaande maatregelen worden genomen:

- Het weer in oude staat herstellen van de berm met zandige open stukken en structuurrijke vegetatie. Dit betreft aan de oostzijde een schrale spoorberm met daarnaast hoger opgaande kruiden en ook opslag van struweel, braam en kleine bomen (mantel-zoom);
- Het zonodig plaatsen van takkenrillen, stobbenwallen, boomstammen, steenhopen of schanskorven waar zandhagedissen verblijfplaatsen kunnen vinden;
- Aanbrengen van heideplagsel en/of maaisel van schrale vegetaties van gebieden aangrenzend aan het onderzoeksgebied. Op deze manier kunnen de lokale soorten terugkomen en wordt de vestiging van storingssoorten (opportunisten) tegengegaan. Als alternatief kan de bovenlaag tijdelijk op depot worden gezet en later weer worden verspreid als toplaag. Zo worden de zaden van de juiste planten behouden en kan het habitat worden hersteld met een vrij schrale vegetatie.

Proefsleuven

Bij het graven van lokale proefsleuven voor kabels en leidingen in de winter van 2022-2023 moet rekening worden gehouden met aanwezigheid van reptielen. Proefsleuven worden lokaal om de 500 meter gegraven, haaks op het spoor. Het werk wordt uitgevoerd met een minigraver. Om effecten op overwinterende reptielen te voorkomen worden de volgende maatregelen genomen:

- Bij het graven van lokale proefsleuven in de winter van 2022-2023 wordt de precieze locatie buiten door een ecooloog geïnspecteerd op eventueel aanwezige hollen/holletjes waar reptielen kunnen overwinteren. Indien hollen/holletjes aanwezig zijn worden de proefsleuven enkele meters verplaatst naar locaties zonder hollen/holletjes.

4.7.2. Levendbarende hagedis

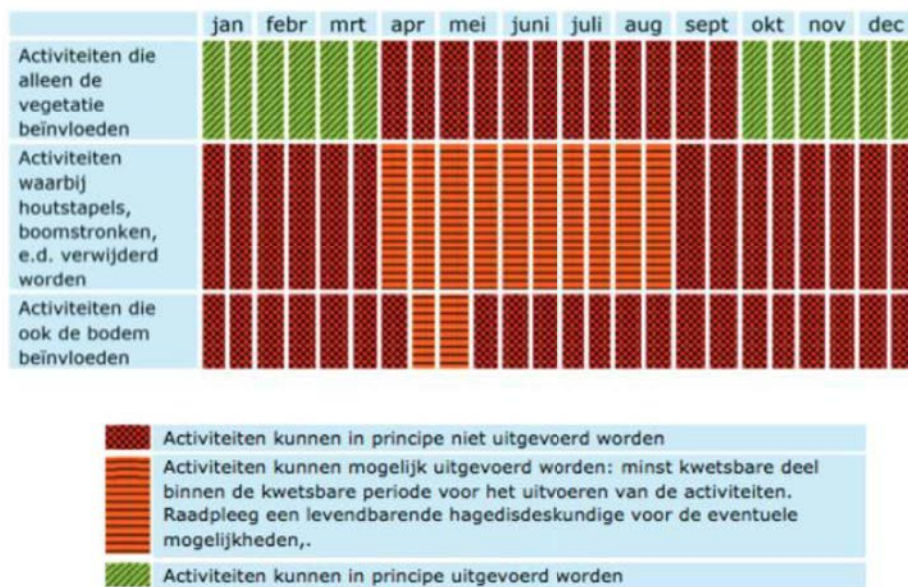
De levendbarende hagedis komt op negen trajecten van het Noord-Brabantse en Limburgse deel langs de Maaslijn voor, te weten traject:

1. Haps-noord (km 35.1 – km 35.48);
2. Haps-zuid (km 36.8 – km 38.9);
3. Holthees (km 49.485 – km 50.260);
4. Spoorverdubbeling Venray (km 58.9 – km 60.8);
5. Grubbenvorst-noord (km 69.47 – km 70.50);
6. Spoorverdubbeling Reuver-Swalmen, inclusief twee locaties met geotechnische maatregelen, namelijk locatie 13g Swalmen Schoolbroekdwarsweg en locatie 15g Swalmen A73 zuid (km 52.5 – km 55.0);
7. Locatie met geotechnische maatregelen 3g Boxmeer Kruispunt (km 35.5 – km 35.8);
8. Locatie met geotechnische maatregelen 4g Boxmeer Viltseweg (km 36.0 – km 36.8);
9. Locatie met geotechnische maatregelen 5g Tienray Reijnbroeckerweg (km 61.94 – km 62.3).

Om negatieve effecten op de levendbarende hagedis zoveel mogelijk te beperken worden op de genoemde locaties onderstaande maatregelen genomen. De te nemen maatregelen zijn gericht op het voorkomen van het doden van individuele exemplaren van de levendbarende hagedis en op het voorzien van voldoende leefgebied tijdens en na de werkzaamheden. Op de noordelijke Maaslijn zijn de mitigerende maatregelen, waarbij rekening wordt gehouden met de kwetsbare perioden en het plangebied vooraf ongeschikt wordt gemaakt, voldoende. Voor de meeste locaties geldt namelijk dat het slechts kleine aantallen dieren betreft, het relatief kleinschalige werkzaamheden zijn en er voldoende (tijdelijke) uitwijkmogelijkheden in de directe omgeving zijn. Er blijft voldoende leefgebied over voor de aanwezige populatie en de spoorberm wordt na afronding van de werkzaamheden weer geschikt gemaakt als leefgebied voor levendbarende hagedis. Alleen voor de locatie **spoorverdubbeling Reuver-Swalmen** is het, gelet op de omvang van de werkzaamheden die hier worden uitgevoerd, nodig dat dieren actief worden verplaatst naar een geschikte locatie in de omgeving. Er zijn hier in de directe omgeving, grenzend aan de spoorbaan, onvoldoende mogelijkheden voor dieren om tijdelijk naar uit te wijken. Voor deze locatie moeten dieren actief worden verplaatst naar leefgebied op grotere afstand. Er wordt op deze locatie een tijdelijk reptielenscherm geplaatst om dieren weg te kunnen vangen en te voorkomen dat dieren terugkeren. Dit wordt hieronder verder beschreven

Periode werkzaamheden:

- Er wordt buiten de kwetsbare periode(s) van levendbarende hagedis gewerkt. De kwetsbare periodes zijn de overwinteringsperiode (1 oktober tot en met 15 april) en de voortplantingsperiode (15 april tot en met 15 augustus) (Kennisdocument levendbarende hagedis). **Activiteiten die alleen de vegetatie beïnvloeden kunnen het beste worden uitgevoerd in de periode 1 oktober tot en met 31 maart.**
- **De minst kwetsbare periode voor werkzaamheden die effect hebben op zowel de vegetatie als de bodem is de periode direct na de winterslaap en vóór de eileg, ofwel de periode vanaf april tot en met half mei.**

Figuur 4-9 Periode waarin werkzaamheden kunnen plaatsvinden, rekening houdend met levendbarende hagedis (Kennisdocument levendbarende hagedis).

Alle locaties, met uitzondering van spoorverdubbeling Reuver-Swalmen:

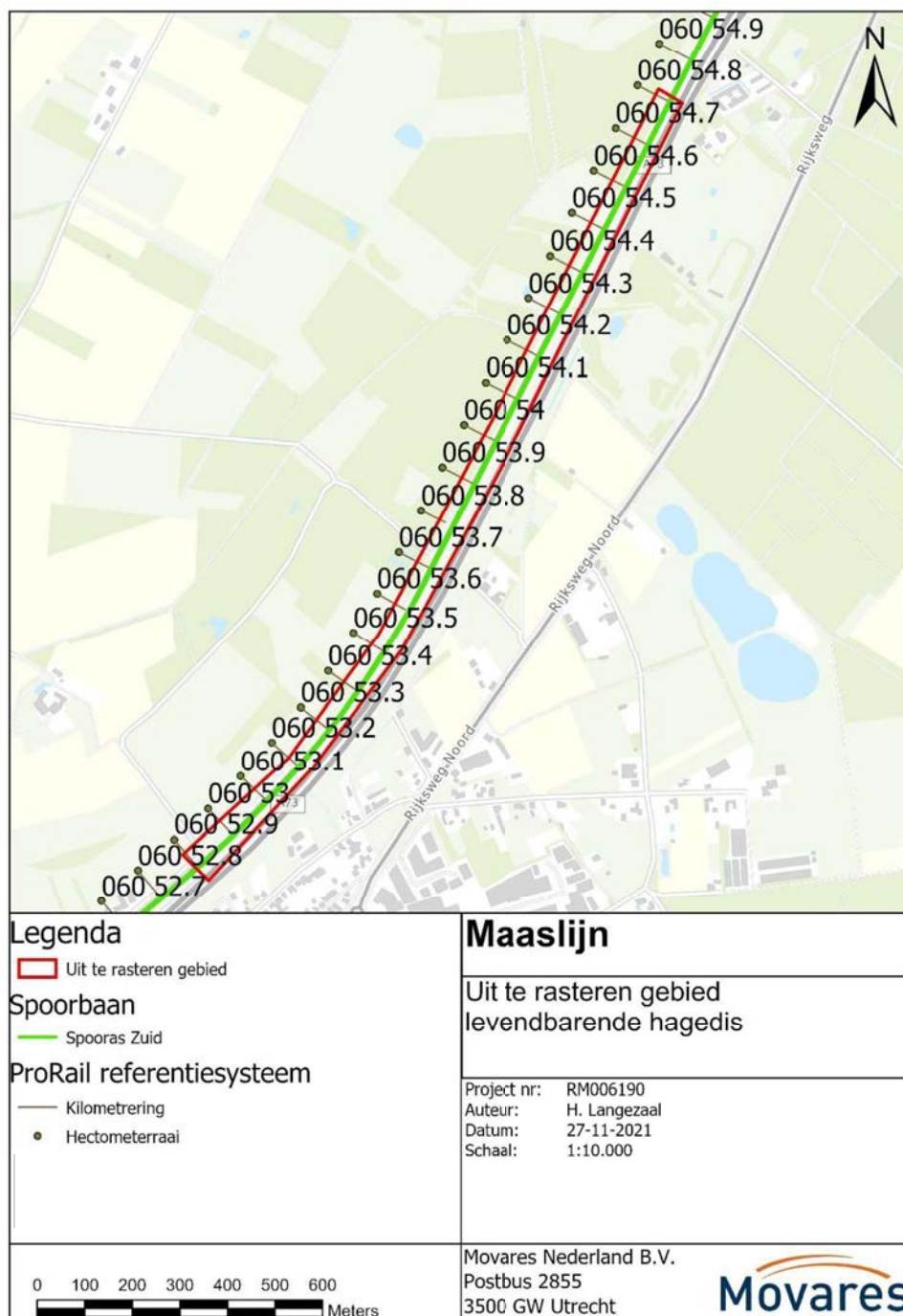
- Op alle plaatsen waar de levendbarende hagedis voorkomt, wordt voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten de kwetsbare periode(n) van de soort het werkgebied kort gemaaid, van binnen naar buiten. Voor het kort maaien van het werkgebied wordt een maaihoogte aangehouden van 10 cm. Gelet op bovenstaande perioden vindt het maaien plaats in de periode **1 oktober tot en met 31 maart**. Door het kort zetten van de vegetatie is het werkgebied ongeschikt voor levendbarende hagedis en zullen (nog) aanwezige exemplaren uit wijken naar buiten het werkgebied gelegen (alternatief) leefgebied (passieve verplaatsing).
- Grondwerkzaamheden zijn in de winterperiode niet toegestaan. Het verwijderen van struweel met wortelkluiten vindt daarom plaats in de periode **1 april tot en met 15 mei**;
- Indien blijkt dat bij aanvang van de werkzaamheden nog levendbarende hagedissen aanwezig zijn dan worden deze weggevangen en uitgezet in geschikt habitat waar geen werkzaamheden plaats zullen vinden;
- Het actief wegvangen vindt plaats onder begeleiding van een reptielensdeskundige. Gevangen exemplaren worden zo snel mogelijk verplaatst naar geschikt habitat op een afstand van circa 200 meter vanaf de werkzaamheden;
- De werkzaamheden kunnen op basis van het bovenstaande starten vanaf **15 mei** als door een deskundige is bepaald dat geen exemplaren van levendbarende hagedis meer aanwezig zijn;
- Ter plaatse van de werkzaamheden dient het leefgebied gedurende de periode van werkzaamheden gemaaid te worden. Hiermee blijft het gebied ter plaatse van de werkzaamheden als leefgebied voor de levendbarende hagedis ongeschikt.

Locatie Spoorverdubbeling Reuver-Swalmen, inclusief locatie 13g Swalmen Schoolbroekdwarsweg:

- Ter plaatse van locatie spoorverdubbeling Reuver-Swalmen (oostzijde spoor) en locatie 13g Swalmen Schoolbroekdwarsweg (westzijde spoor) wordt voorafgaand aan de werkzaamheden in de winterperiode het werkgebied kort gemaaid, van binnen naar buiten. Voor het kort maaien van het werkgebied wordt een maaihoogte aangehouden van 10 cm. Vervolgens wordt er aan beide zijden van de spoorbaan op de buitenste grens van het werkgebied een reptielenscherm geplaatst. Het maaien en plaatsen van het scherm vindt plaats in de periode **1 oktober tot en met 1 maart**. Het reptielenscherm wordt geplaatst

van kilometrering 54.82 tot kilometer 52.9 (*Figuur 4-10*). Langs dit traject bevindt zich geschikt biotoop voor levendbarende hagedis.

- Grondwerkzaamheden zijn in de winterperiode niet toegestaan. Het verwijderen van struweel met wortelkluiten vindt daarom plaats in de periode **1 april tot en met 15 mei**;
- Vanaf **1 maart tot 15 mei** wordt op zonnige dagen het werkgebied tussen de reptielenschermen langsgelopen om dieren weg te vangen en te verplaatsen. Nadat door een deskundige is vastgesteld dat er geen dieren meer in de werkzone aanwezig zijn, kunnen daar de rest van het jaar grondwerkzaamheden worden uitgevoerd. Dit betekent dat **vanaf 15 mei** het werkgebied tussen de reptielenschermen beschikbaar is om de spoorwerkzaamheden inclusief grondberoerende activiteiten uit te voeren **mits** voldoende zonnige dagen in maart-15 mei;
- Het actief wegvangen kan op verschillende manieren gebeuren:
 - o Door middel van potvallen. Potvallen dienen dagelijks gelegeerd te worden;
 - o Door middel van handvangsten (hengeltjes en stropjes);
 - o Door het leggen van tapijttegels, waaronder dieren zich verschuilen. Deze methode is minder effectief dan bovenstaande methodes.
- Het wegvangen en uitzetten van dieren vindt plaats onder begeleiding van een reptielendeskundige. Gevangen exemplaren worden zo snel mogelijk verplaatst naar geschikt habitat. Verplaatsen gebeurt onder gunstige weersomstandigheden;
- Dieren worden buiten de afgerasterde werkzone geplaatst op percelen die geschikt zijn voor levendbarende hagedis (zie hieronder);
- Aan de oostzijde moet goed worden gekeken of dieren door het afschermen niet teveel geïsoleerd raken in de smalle zone tussen spoor en A73. Tijdens de werkzaamheden wordt hier nog ecologische begeleiding toegepast om dieren te verplaatsen;
- Het scherm blijft staan zolang de werkzaamheden duren en wordt na afronding van de werkzaamheden verwijderd.

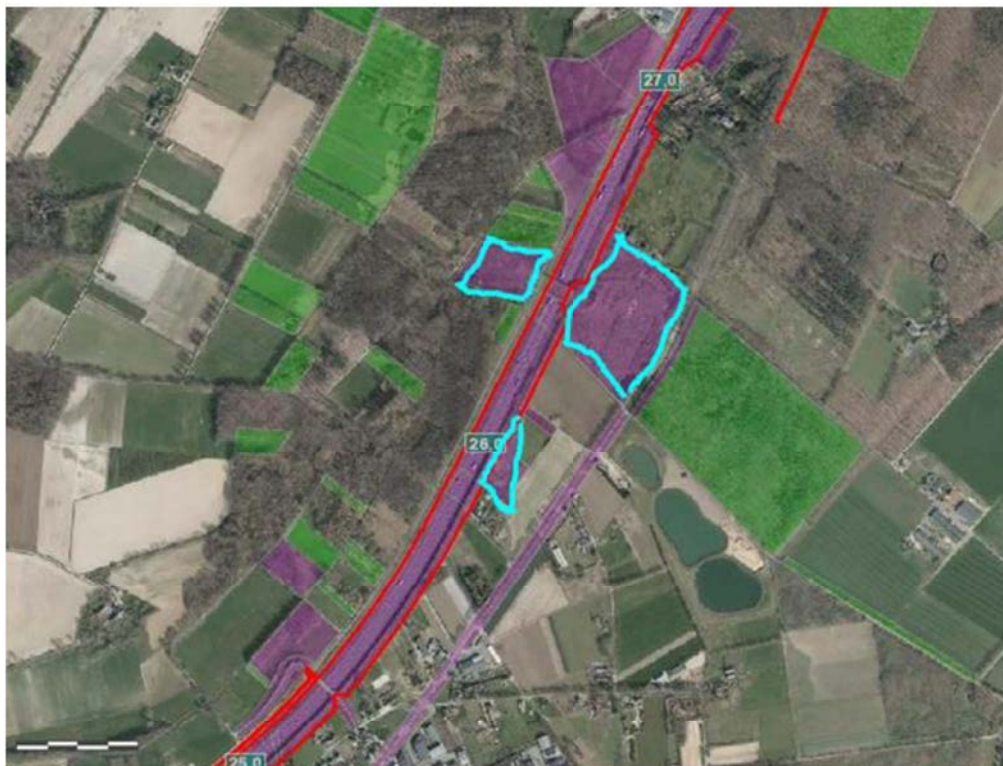

Figuur 4-10: Uit te rasteren gebied voor levendbarende hagedis ter hoogte van spoorverdubbeling Reuver-Swalmen.

Percelen waar levendbarende hagedis naar kan worden verplaatst bij locatie spoorverdubbeling Reuver-Swalmen:

Uit afstemming met het Limburgs Landschap en met Rijkswaterstaat blijkt dat percelen rondom het ecoduct bij Beesel over de A73 en de spoorlijn zeer geschikt zijn voor levendbarende hagedis. Het betreft de percelen bij de toelopen van het ecoduct en een driehoekig perceel ten zuiden hiervan. Deze percelen zijn in beheer van Rijkswaterstaat (zie *Figuur 4-11*). Al deze percelen liggen in de directe omgeving van de waarnemingen van levendbarende hagedis bij de spoorverdubbeling. De percelen die de toeloop vormen naar het ecoduct bestaan uit ruigte. Het driehoekig perceel bestaat uit een open stuk met gemetselde muur, een nat stuk, een droog stuk en bosrand. Het is destijds als natuurcompensatie voor de A73 aangelegd en ligt ten noorden van de straat Turfheide

(spoor km 53,78 – 54,01). Er zijn tijdens het onderzoek langs het spoor 10 verschillende individuen waargenomen. Mogelijk gaat het om een veelvoud hiervan dat aanwezig is en moet worden verplaatst. Er is naar verwachting op de drie aangegeven percelen voldoende draagkracht voor extra dieren, in de zin van voldoende voedsel en verblijfplaatsen. Ze kunnen in enorme dichtheden optreden.

Figuur 4-11 Locatie percelen van RWS waar levendbarende hagedis naar kan worden verplaatst in de omgeving van de spoorverdubbeling Reuver-Swalmen. Percelen in beheer van RWS zijn paars gekleurd. De blauw omlinjende percelen zijn geschikt voor levendbarende hagedis.

Herinrichting nieuwe spoorberm als geschikt leefgebied:

De nieuwe spoorberm wordt na oplevering teruggebracht in de oude staat en daarmee weer geschikt gemaakt voor de soort. Onderstaande maatregelen worden genomen:

- Het weer in oude staat herstellen van de berm met een structuurrijke vegetatie. Dit betreft een schrale spoorberm met daarnaast hoger opgaande kruiden en ook opslag van struweel, braam en kleine bomen (mantel-zoom);
- Het zonodig plaatsen van takkenrillen, houtstapels, stobben, boomstammen van hout dat vrijkomt bij de noodzakelijk kap van bomen elders langs de Maaslijn die als verblijfplaats en opwarmlocaties kunnen dienen.
- Aanbrengen van heideplagsel en/of maaisel van schrale vegetaties van gebieden aangrenzend aan het onderzoeksgebied. Op deze manier kunnen de lokale soorten terugkomen en wordt de vestiging van storingssoorten (opportunisten) tegengegaan. Als alternatief kan de bovenlaag tijdelijk op depot worden gezet en later weer worden verspreid als toplaag. Zo worden de zaden van de juiste planten behouden en kan het habitat worden hersteld met een vrij schrale vegetatie.

Proefsleuven

Bij het graven van lokale proefsleuven voor kabels en leidingen in de winter van 2022-2023 moet rekening worden gehouden met aanwezigheid van reptielen. Proefsleuven worden lokaal om de 500 meter gegraven, haaks op het spoor. Het werk wordt uitgevoerd met een minigraver. Om effecten op overwinterende reptielen te voorkomen worden de volgende maatregelen genomen:

- Bij het graven van lokale proefsleuven in de winter van 2022-2023 wordt de precieze locatie buiten door een ecooloog geïnspecteerd op eventueel aanwezige holen/holletjes waar reptielen kunnen overwinteren. Indien holen/holletjes aanwezig zijn worden de proefsleuven enkele meters verplaatst naar locaties zonder holen/holletjes.

4.7.3. Hazelworm

De hazelworm komt voor op twee trajecten langs de Maaslijn, ten noorden van Reuver in onderzoeksgebied **12g Reuver Op de Berg** en in onderzoeksgebied **11g Belfeld Patersweg**. Zoals beschreven in paragraaf 3.9 zijn hier tijdens de aanvullende quickscan en het nader onderzoek voor geotechnische maatregelen in 2021 meerdere exemplaren waargenomen, waaronder juvenielen en drachtige vrouwtjes. De hazelworm gebruikt het ballastbed en de spoordijk om op te warmen/ te zonnen. Vooral de drachtige vrouwtjes spenderen meer tijd om te zonnen om de ontwikkeling van de embryo's te stimuleren. Hierdoor is het ballastbed en de spoordijk aan te merken als onderdeel van het leefgebied voor de voortplanting. Ook kan de spoordijk mogelijk worden gebruikt voor overwintering. In onderzoeksgebied 12g zijn muizenholen in het talud vastgesteld waarin hazelwormen kunnen overwinteren. Echter liggen achter het talud ook geschikte overwinteringsplaatsen in de bosrand onder struweel en bos. Met name bij holtes onder wortels van struweel en bomen. Deze locaties onder struweel worden geschikter geacht dan het spoortalud.

Periode werkzaamheden:

- Er wordt buiten de kwetsbare periode(s) van hazelworm gewerkt. Hazelworm gaat in winterslaap vanaf ongeveer 1 oktober. Ze ontwaken uit de winterslaap vanaf maart tot in de loop van april. Activiteiten waarbij grondwerkzaamheden plaatsvinden, dienen buiten de overwinteringsperiode uitgevoerd te worden. Omdat voor voortplanting de maanden april t/m september belangrijk zijn, is er geen periode waarin gewerkt kan worden. In dat geval kan nog steeds het beste buiten de kwetsbare overwinteringsperiode worden gewerkt, en direct na de overwinterperiode en voor de geboorte van de jongen. Dat betekent dat de werkzaamheden moeten plaatsvinden in de periode **15 april tot en met 15 juli**.

Locatie onderzoeksgebied 11g Belfeld Patersweg (km 60.3 – km 60.4):

Op de locatie waar de hazelworm voorkomt, wordt grondwerk uitgevoerd voor baanstabieliteit en kabels en leidingen en worden bovenleidingsportalen geplaatst. Door het nemen van de juiste voorbereidende werkzaamheden wordt het doden en verwonden van dieren voorkomen en kan de functie van de spoorberm als voortplantingsbiotoop en overwinteringsbiotoop worden gegarandeerd. Er blijft voldoende leefgebied over voor de aanwezige populatie waarvan het leefgebied direct grenst aan de locatie waar werkzaamheden plaats gaan vinden. Na werkzaamheden zal de spoorberm weer geschikt leefgebied vormen voor hazelworm. De volgende maatregelen worden genomen:

- Ter plaatse van de werkzaamheden wordt in de winterperiode een reptielenscherm aan beide zijden van de spoorbaan geplaatst aan de rand van het werkgebied, teneinde te voorkomen dat de hazelworm in het werkgebied kan komen. Ook wordt het werkgebied gemaaid. Voor het kort maaien van het werkgebied wordt een maaihogte aangehouden van 10 cm. Het maaien en plaatsen van het raster vindt plaats in de periode **1 oktober – 15 maart**;
- De hazelwormen worden na de winterslaap in de periode **15 maart – 15 mei** op zonnige dagen uit het afgeschermd werkgebied weggevangen en verplaatst in de directe omgeving;
- De afrastering wordt na 15 juli weer verwijderd zodat de spoorzone weer beschikbaar is voor hazelworm en vrouwelijke dieren de spoorzone kunnen gebruiken voor opwarming;
- Werkzaamheden worden hierdoor uitsluitend in de periode **15 mei – 15 juli** gerealiseerd na vrijgave door een ecooloog.

Locatie onderzoeksgebied 12g Reuver Op den Berg (km 59.5 – km 59.8):

De werkzaamheden op deze locatie zijn omvangrijker dan de werkzaamheden binnen het onderzoeksgebied 11g. Ze kunnen niet binnen de beperkte periode tussen 15 mei en 15 juli worden gerealiseerd. Uitgangspunt is om de functie als opwarmplek voor drachtige vrouwtjes in de voortplantingsperiode te garanderen. Gelet op de vele geschikte locaties voor overwintering in de directe omgeving, is de mogelijke functie van de spoorbaan als overwinteringslocatie niet essentieel. Door het nemen van de juiste voorbereidende werkzaamheden wordt het doden en verwonden van dieren voorkomen en kan de functie van de spoorberm als voortplantingsbiotoop worden gegarandeerd. Er blijft voldoende leefgebied over voor de aanwezige populatie waarvan het leefgebied direct grenst aan de locatie waar werkzaamheden plaats gaan vinden. Na werkzaamheden zal de spoorberm grotendeels weer geschikt leefgebied vormen voor hazelworm. De volgende maatregelen worden genomen:

- Ter plaatse van de werkzaamheden wordt voorafgaand aan de winterperiode een reptielenscherm aan beide zijden van de spoorbaan geplaatst aan de rand van het werkgebied, teneinde te voorkomen dat hazelworm in het werkgebied kan komen voor overwintering. De rand van het werkgebied is hier de buitenkant van de onverharde weg die onderaan het spoortalud ligt. Veel verkeersbewegingen kunnen immers zorgen voor het platrijden van hazelwormen als de werkweg niet is uitgerasterd. Ook wordt het werkgebied gemaaid. Voor het kort maaien van het werkgebied wordt een maaihoogte aangehouden van 10 cm. Het maaien en plaatsen van het raster vindt plaats op **15 september**. Door het scherm niet eerder dan 15 september te plaatsen wordt de functie van de spoorberm als voortplantingsplaats voor die periode gegarandeerd. Wanneer op 15 september de schermen worden geplaatst is de spoorzone niet toegankelijk voorafgaand aan de periode dat dieren overwinteringsverblijfsplaatsen opzoeken;
- Tussen **15 september en 1 oktober** worden hazelwormen uit het afgeschermd werkgebied weggevangen en buiten de afscherming geplaatst in de directe omgeving. In de bosrand en onder struwelen aangrenzend aan het werkgebied bevinden zich geschikte overwinteringsplaatsen in de vorm van holtes onder wortels en andere hopen;
- Na het verplaatsen van eventueel aanwezige dieren in de spoorzone kan vanaf 1 oktober worden begonnen met de werkzaamheden. Werkzaamheden dienen voorafgaand aan de voortplantingsperiode van hazelworm te zijn afgerond. Dit betekent dat de afrastering uiterlijk **15 juli** weer wordt verwijderd zodat de spoorzone weer beschikbaar is voor hazelworm en vrouwelijke dieren de spoorzone kunnen gebruiken voor opwarming;
- Werkzaamheden worden hierdoor uitsluitend in de periode **1 oktober – 15 juli** gerealiseerd na vrijgave door een ecooloog.

Gebruiksfasen

Zoals aangegeven in paragraaf 3.9 wordt vanwege de beperkte ruimte voor de versteviging van het spoortalud een damwand geplaatst. Deze is aan de oostzijde circa 100 meter lang en aan de westzijde circa 300 meter lang. De damwand vangt een deel van het talud op; achter de damwand is nog circa 5 meter breed grondwerk tot aan het spoor. De damwand zorgt voor een barrière voor hazelworm; aan beide zijden van de spoorlijn ligt potentieel leefgebied van hazelworm. Door het hoogteverschil van ongeveer 2 meter tussen weg en spoorberm dat ontstaat na plaatsing van een damwand, kunnen dieren over een lengte van 300 meter het spoor niet meer oversteken. De volgende maatregel wordt genomen om passage door hazelworm ter plaatse van de damwand mogelijk te houden:

- De damwand wordt voorzien van richels of andere voorzieningen waardoor hazelworm het hoogteverschil kan overbruggen. Dit kunnen stalen richels zijn die aan de damwand worden gelast, of het kunnen hopen grond zijn die tegen de damwand worden geplaatst. In het laatste geval moet worden voorkomen dat grond wegspoelt. Een andere mogelijkheid is het plaatsen van schanskorven, stobben of ander materiaal tegen de damwanden aan waarover hazelwormen zich omhoog kunnen bewegen. Belangrijk hierbij is dat de te nemen maatregel een flauwe aanloop van twee kanten bevat naar het talud. Wanneer dit op meerdere plaatsen langs de damwand gebeurt, ontstaat voor hazelwormen en andere dieren een mogelijkheid om bij het spoortalud te komen en ook over te steken.

Proefsleuven

Bij het graven van lokale proefsleuven voor kabels en leidingen in de winter van 2022-2023 moet rekening worden gehouden met aanwezigheid van reptielen. Proefsleuven worden lokaal om de 500 meter gegraven, haaks op het spoor. Het werk wordt uitgevoerd met een minigraver. Om effecten op overwinterende reptielen te voorkomen worden de volgende maatregelen genomen:

- Bij het graven van lokale proefsleuven in de winter van 2022-2023 wordt de precieze locatie buiten door een ecooloog geïnspecteerd op eventueel aanwezige holen/holletjes waar reptielen kunnen overwinteren. Indien holen/holletjes aanwezig zijn worden de proefsleuven enkele meters verplaatst naar locaties zonder holen/holletjes.

4.8 Algemene amfibieënsoorten

Op negen locaties langs de Maaslijn wordt een gedeelte van een zaksloot gedempt. De zaksloten zijn in principe droge of vochtige greppels die overtollig regenwater langs de spoorbaan vasthouden of afvoeren. Het zijn geen sloten waar jaarrond water in staat. Enkel in de winter staat in deze sloten wat meer water. Het grootste gedeelte van het jaar vallen ze droog. De te dempen wateren zijn daarom niet geschikt als leefgebied en voortplantingsgebied voor amfibieën. Uit de effectbeoordeling blijkt dat tijdens het veldwerk op één locatie kleine watersalamander in de spoorberm is waargenomen. Mogelijk dat de spoorberm op meerdere locaties in gebruik is als landbiotoop. Hierdoor kan in de aanlegfase sprake zijn van het doden van algemene soorten amfibieën, die door het ministerie van LNV algemeen zijn vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkelingen. Vanuit de algemene zorgplicht (artikel 1.11 Wnb) worden de volgende maatregelen toegepast. Deze gelden voor het hele onderzoeksgebied:

- Bij grondverzet en het verwijderen van vegetatie wordt vanuit één kant gewerkt zodat dieren de mogelijkheid krijgen om te vluchten.

4.9 Bruine eikenpage

De verspreiding van de bruine eikenpage langs de Maaslijn is door de verborgen levenswijze van de soort mogelijke onvoldoende in kaart gebracht. Door dit te erkennen, betekent het dat mitigerende maatregelen niet enkel getroffen dienen te worden op locaties waar de soort al bekend is, maar op landschapsschaal benaderd dienen te worden. Langs de gehele Maaslijn zijn locaties aanwezig welke als mogelijk geschikt worden geacht voor bruine eikenpage. Onderstaand zijn mitigerende maatregelen beschreven welke dienen te worden toegepast op alle locaties waar werkzaamheden plaatsvinden welke als geschikt leefgebied worden gezien voor de bruine eikenpage. Een locatie wordt als geschikt gezien voor bruine eikenpage wanneer opslag van zomereik aanwezig is in combinatie met voldoende aanbod van geschikte nectarplanten zoals braam en sporkehout. Indien dit het geval is, dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen. Er moet op basis van bestaande gegevens in ieder geval met onderstaande locaties rekening worden gehouden met bruine eikenpage. Deze locaties zijn in samenwerking met het Wilfred Alblas, directeur van stichting het Limburgs Landschap, en deskundige op het gebied van bruine eikenpage besproken. Daarnaast geldt dat langs de gehele Maaslijn uit moet worden gekeken naar geschikte locaties.

1. Tussen station Mook-Molenhoek en overweg Groesbeekseweg. Op dit traject worden bovenleidingsportalen geplaatst en vindt van kilometrering 25,4 t/m 26,3 ook grondwerk plaats.
2. Tussen station Vierlingsbeek en Holthees is de spoorberm met bijbehorende bosrand geschikt als leefgebied. Op dit traject vindt van kilometrering 49,5 t/m 50,3 grondverzet plaats. Aan de westzijde van station Vierlingsbeek wordt een onderstation gerealiseerd. Ter hoogte van kilometrering 48,8 wordt een railinzetplaats gerealiseerd;
3. Langs het spoor in N2000- gebied Boschhuizerbergen is een populatie bruine eikenpage aanwezig. Werkzaamheden betreffen hier enkel het plaatsen van bovenleidingsportalen;
4. Spoorboog Tienray wordt als geschikt leefgebied ingeschat. Hier worden afwateringsgreppels gegraven van kilometrering 62,4 t/m 63,1 en is minder raakvlak met eventueel aanwezige vlinders doordat waardplanten en nectarplanten zich verder van het spoor bevinden dan waar de werkzaamheden plaatsvinden;

5. Ten noorden van de overweg Meerlosebaan (Grubbenvorst) zijn waarnemingen bekend en hier zou Limburgs Landschap graag ondersteunen met het uitvoeren van beheer. Hier worden enkel bovenleidingsportalen geplaatst;
6. Ten zuiden van de overweg Meerlosebaan (Kaldenbroek) zijn waarnemingen bekend. Ook hier zou het Limburgs Landschap graag ondersteunen. Hier wordt een railinzetplaats aan de overweg Meerlosebaan gerealiseerd (Railinzetplaats Lottum) en wordt van kilometrering 69,3 t/m 70,4 een deel van het oostelijk talud vergraven en verstevigd.

Op locatie 1, 2, 4 en 6 omvatten de werkzaamheden, naast het plaatsen van bovenleidingsportalen, ook grondverzet. Op de locaties 3 en 5 worden enkel bovenleidingsportalen geplaatst. Op alle locaties langs de gehele Maaslijn met opslag van zomereik langs een bosrand in combinatie met geschikte nectarplanten zoals braam en sporkehout waar grondverzet plaatsvindt of funderingen van bovenleidingsportalen worden geplaatst, worden onderstaande mitigerende maatregelen toegepast.

4.9.1. Mitigerende maatregelen

Doordat er geen veilige periode bestaat om werkzaamheden uit te voeren en langs de hele Maaslijn met bruine eikenpage rekening moet worden gehouden, is het noodzakelijk dat opslag van zomereik wordt gemarkeerd op alle locaties waar werkzaamheden plaatsvinden.

De volgende mitigerende maatregelen worden getroffen om negatieve effecten op bruine eikenpages te voorkomen:

- Ter hoogte van het Natura 2000-gebied Boschhuizerbergen en het traject ten noorden van de overweg Meerlosebaan (km 66.7-68.45) vinden de werkzaamheden vanaf de spoorbaan plaats. Er worden geen werkwegen in het gebied aangelegd;
- Op locaties langs de Maaslijn die als geschikt leefgebied worden gezien (bepaald op basis van onder andere aanwezigheid bosrand) en waar grondwerk plaatsvindt en/of funderingen worden geplaatst, wordt ruim voorafgaand aan de werkzaamheden bekeken of deze geschikt zijn voor bruine eikenpage (bepaald op basis van aanwezigheid kleine/jonge zomereiken). Waar mogelijk worden de jonge zomereiken gespaard door ze in het veld te markeren. Waar dit niet mogelijk is, wordt geïnspecteerd of ei-afzetplaatsen van bruine eikenpage aanwezig zijn op zomereikjes. Inspecties vinden plaats in de winterperiode. Indien eitjes worden aangetroffen dienen de takjes waar eitjes op zitten verplaatst te worden naar een geschikte locatie waar geen werkzaamheden plaatsvinden. Het verplaatsen van takjes met daarop eitjes wordt afgestemd met de Vlinderstichting;
- De overleving van eitjes/rupsen op de takjes die zijn verplaatst, wordt gemonitord. Indien nodig worden aanvullende maatregelen uitgevoerd.

Toelichting op de maatregelen:

Bruine eikenpages overwinteren als eitje. Eitjes worden in de nazomer afgezet op kleine jonge zomereiken. Vaak zijn dit wegwijnende boompjes die in de schaduw van hogere bomen groeien. Pas in april komen de nieuwe rupsen uit het ei. Het verwijderen van opslag van zomereik in de winter kan ervoor zorgen dat eitjes verloren gaan. Het verwijderen van opslag van zomereik in het zomerseizoen zorgt er weer voor dat waardplanten verdwijnen en rupsen geen voedsel kunnen vinden of vlinders geen waardplanten hebben om eitjes af te zetten. Daarom zullen voorafgaand aan de werkzaamheden de locaties waar werkzaamheden plaats gaan vinden, onderzocht worden op lage cikjes met daarop eitjes van bruine eikenpage. Omdat de locaties waar werkzaamheden plaatsvinden enkele honderden meters lang zijn en hier slechts verspreid opslag van zomereik staat, is dit goed uitvoerbaar. Indien eitjes worden aangetroffen, wordt het verstandig geacht om deze cikjes pas in de zomer te verwijderen, het liefste nadat de vlinders zijn verschenen en voordat eitjes worden afgezet. Indien dit niet mogelijk blijkt, worden takjes van de zomereik met daarop de eitjes in de winter afgeknipt en vastgemaakt aan geschikte waardplanten op een locatie waar geen werkzaamheden plaatsvinden. Op deze manier hebben de rupsen toegang tot vers blad wanneer ze uit het ei komen. Een voorwaarde voor het verplaatsen van de

eitjes is dat de nieuwe locatie voldoende geschikte waardplanten kent, voldoende nectarplanten in de omgeving heeft staan en dat een takje met eitjes niet wordt vastgemaakt aan een boompje waar al eitjes op zijn afgezet.

4.9.2. *Compenserende maatregelen*

Wanneer mitigerende maatregelen in acht worden genomen, kan voorkomen worden dat eitjes van bruine eikenpage verloren gaan. Echter kunnen de werkzaamheden op het traject Railinzet Lottum – Grubbenvorst (Kaldenbroek) wel leiden tot een tijdelijk verminderd areaal aan leefgebied voor bruine eikenpage. Niet alleen eiafzet plaatsen gaan mogelijk verloren, maar ook nectarplanten voor vlinders. Ter hoogte van Natura 2000-gebied Boschhuizerbergen is dit niet aan de orde omdat hier enkel bovenleidingsportalen worden geplaatst wat leidt tot zeer beperkt ruimtebeslag. Op locaties op het traject Vierlingsbeek-Holthees, spoorboog Tienray en Houthuizerheide (noord van overweg Meerlosebaan) is vooralsnog onduidelijk of compenserende maatregelen benodigd zijn. Op deze locaties wordt eerst in de winter in kaart gebracht of eitjes van bruine eikenpage aanwezig zijn (zie paragraaf 4.9.1). Indien deze worden aangetroffen en eikjes moeten worden verwijderd ten behoeve van de werkzaamheden, dan zullen ook op deze locaties compenserende maatregelen worden getroffen.

Op basis van de voorgenomen werkzaamheden en bestaande waarnemingen zijn in ieder geval op het traject Railinzet Lottum - Grubbenvorst (Kaldenbroek) compenserende maatregelen benodigd. Deze maatregelen zijn in samenspraak met het Limburgs Landschap bepaald en worden hieronder beschreven.

Locatie Railinzet Lottum-Grubbenvorst

Om te compenseren voor leefgebied dat tijdelijk verdwijnt ter hoogte van de railinzet Lottum - Grubbenvorst, wordt de kwaliteit van bestaand leefgebied verbeterd. Bij voorkeur wordt de kwaliteit van omliggend leefgebied verbeterd voordat werkzaamheden aan de Maaslijn worden uitgevoerd. Door deze fasering aan te houden is meer geschikt leefgebied voor bruine eikenpage aanwezig voordat nectarplanten en opslag van zomereik worden verwijderd. Over het verbeteren van de kwaliteit van leefgebied is overlegd met De Vlinderstichting en stichting het Limburgs Landschap. Verbeteren van de kwaliteit van het leefgebied vindt plaats door:

1. Aanplant van sporkehout bij de railinzetplaats Lottum;
2. Terugzetten van successie in de bosrand;
3. Verwijderen Amerikaanse eik en Amerikaanse vogelkers.

Aanplant sporkehout

Ter hoogte van railinzet Lottum (overweg Meerlosebaan) wordt sporkehout aangeplant. Sporkehout (*Frangula alnus*) wordt door bruine eikenpage gebruikt als nectarplant en bloeit gedurende de maanden juni t/m oktober. Het begin van de bloeitijd overlapt met de vliegtijd van bruine eikenpage. Samen met de aanwezige braam zorgt de aanplant van sporkehout ervoor dat er voldoende nectarbronnen langs het spoor aanwezig zijn. Op deze manier wordt het leefgebied van de vlinders versterkt.

Terugzetten successie in de bosrand en verwijderen Amerikaanse eik en Amerikaanse vogelkers

Het Limburgs Landschap voert middels een overeenkomst met ProRail de compensatiemaatregelen uit die gaan over het terugzetten van successie in de bosrand het verwijderen van Amerikaanse eik en Amerikaanse vogelkers. De locatie en de precieze werkzaamheden worden in de volgende paragraaf beschreven, zie hiervoor *Figuur 4-12*. Het terugzetten van de successie in de bosrand vindt plaats in de westelijke spoorzone (o.a. verwijderen opslag berk, hogere zomereik en Amerikaanse eik). Door het creëren van inhammen in de bosrand ontstaat een warm en beschermt microklimaat met ruimte voor nectarplanten zoals braam en opslag van zomereik. Op de lage eikjes kunnen bruine eikenpages vervolgens eieren afzetten. Op de locatie zoals aangegeven in *Figuur 4-12* wordt tevens Amerikaanse eik en Amerikaanse vogelkers verwijderd. Het verwijderen van Amerikaanse eik en Amerikaanse Vogelkers, die beiden veelvuldig langs het traject groeien, versterkt de kwaliteit van het leefgebied. Ten noorden van Grubbenvorst is veel verjonging van Amerikaanse eik aangetroffen. Amerikaanse eik wordt niet gegeten door rupsen van bruine eikenpage. De bruine eikenpage is geheel aangepast aan de inheemse zomereik (*Quercus robur*). Daarnaast is Amerikaanse eik voor de biodiversiteit nauwelijks van waarde (Moraal, 2011). Het verwijderen van deze exoot zorgt voor een open spoorzone waar nectarplanten of zomereiken kunnen groeien.

Hetzelfde geldt voor de Amerikaanse vogelkers. Amerikaanse vogelkers komt bijna vlakdekkend voor op sommige locaties in de omgeving van het spoor en onderdrukt andere planten.

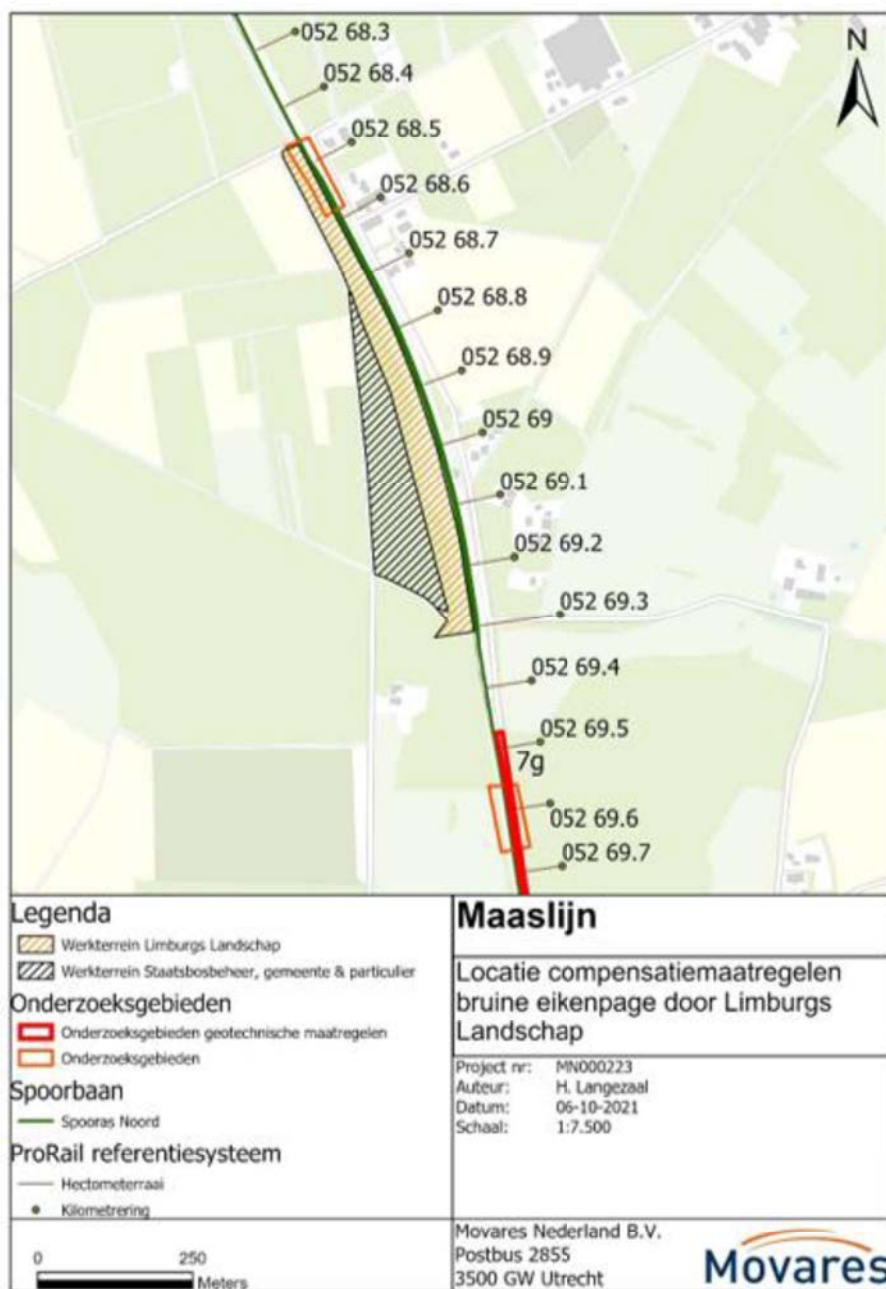
Compensatie uitgevoerd door Stichting het Limburgs Landschap

Met het Limburgs Landschap is afgesproken dat zij de compensatie voor benodigde compensatie voor bruine eikenpage verzorgen. Hiertoe voert Limburgs Landschap werkzaamheden ten noorden van Grubbenvorst uit om het gebied geschikter te maken voor bruine eikenpage. In *Figuur 4-12* is het gebied afgebeeld waar de compensatiewerkzaamheden plaats zullen vinden. De volgende maatregelen worden door het Limburgs Landschap uitgevoerd:

- Inrichting 1^e jaar door middel van het omzagen van enkele bomen in de bosrand om open plekken te creëren;
- Kleinschalig maaien en afvoeren van het schraalgraslanddeel op terrein van het Limburgs Landschap;
- Het uittrekken van kleine Amerikaanse vogelkers. Dit vindt met de hand plaats;
- Het uittrekken van grotere Amerikaanse vogelkersen, Amerikaanse eiken en ruwe berken. Dit vindt plaats met een midi kraan.

Bovenstaande werkzaamheden vinden plaats op het terrein van het Limburgs Landschap en op naastliggend terrein dat in eigendom is van de gemeente, een particulier en Staatsbosbeheer zoals afgebeeld in *Figuur 4-12*. In totaal betreft het een terrein van grofweg 6,3 hectare. Het verwijderen van Amerikaanse eik en Amerikaanse vogelkers vindt plaats in het gehele aangegeven gebied zodat beide invasieve soorten zich niet meer zo makkelijk vestigen. Om te garanderen dat de exoten zich niet meer vestigen, zal het Limburgs Landschap voor een periode van 9 jaar nazorg leveren voor het gehele aangegeven terrein. Dit gebeurt door middel van het uittrekken van Amerikaanse vogelkers met de hand. In totaal wordt voor een periode van 10 jaar het leefgebied geschikter gemaakt voor bruine eikenpage. Deze overeenkomst is opgesteld tussen ProRail en het Limburgs Landschap met goedkeuring van omliggende terreineigenaren om daar werkzaamheden uit te voeren.

Het kappen van de bomen en het verwijderen van de opslag gebeurt zorgvuldig door het Limburgs landschap met het oog op andere natuurwaarden. Zo wordt bijvoorbeeld altijd rekening gehouden met eventuele nesten van vogels. De maatregelen zijn tevens gunstig voor levendbarende hagedis. Ze zullen in de winter worden uitgevoerd.

Figuur 4-12 Locatie compensatiemaatregelen bruine eikenpage, uitvoering door Limburgs Landschap.

Mogelijkheden compensatie op overige locaties

Zoals hierboven aangegeven, is vooralsnog enkel compensatie van leefgebied van bruine eikenpage benodigd op locatie railinzet Lottum – Grubbenvorst. Mogelijk dat er aanvullend nog locaties bijkomen gelet op de geconstateerde kennisleemte over de verspreiding van de soort. Dit is afhankelijk van het onderzoek naar eitjes van bruine eikenpage dat als onderdeel van de mitigerende maatregelen in de winter zal plaatsvinden (zie paragraaf 4.9.1). Indien op overige locaties met geschikt leefgebied voor bruine eikenpage, de soort wordt aangetroffen, is mogelijk ook hier compensatie nodig indien door de werkzaamheden leefgebied verdwijnt. Hier kan eveneens worden gekozen voor het terugzetten van de successie in de bosrand. In de plaats van een enkele ingreep in de bosrand kan ook worden gekozen om een cyclisch bosrandbeheer te hanteren. Het knotten van zomereiken en het periodiek creëren van inhammen in de bosrand zijn voorbeelden van een dergelijk bosrandbeheer. Stichting het Limburgs Landschap heeft aangegeven hierbij te willen ondersteunen.

Het knotten van zomereiken kan ervoor zorgen dat deze bomen geschikt blijven als waardplant voor bruine eikenpage. Door te knotten blijven zomereiken laag en wordt voorkomen dat de spoorzone dichtgroeit en een bosklimaat ontstaat wat ongeschikt is voor bruine eikenpages. Deze vlinders gedijen bij open lichte plekken met gedrongen eikenstruweel. Ook kan worden gekozen om periodiek een stuk van de bosrand terug te zetten in de successie door bomen te kappen en/of te snoeien. Zoals gezegd biedt dit de kans aan verjonging van zomereik en nectarplanten zoals braam. Voor de overleving van vlinders dienen genoeg bloemrijke stukken aanwezig te zijn. Bij de inrichting van overige terreinen kan hier rekening mee worden gehouden. Lokaal kan bijvoorbeeld minder intensief gemaaid worden om bloemen tot bloei te laten komen en braamstruwelen kunnen worden gespaard bij aanleg of beheer. Het is van belang dat een gevarieerd en bloemrijk landschap ontstaat waarin gradiënten aanwezig zijn van hoog-laag, open-gesloten en voedselrijk-voedselarm. Verder kan ook worden gekozen om sporkehout (*Frangula alnus*) te planten. Deze inheemse struikvormer bloeit voor een lange tijd en is belangrijk als nectarplant voor bruine eikenpages.

Om de genoemde maatregelen te realiseren, bestaat de mogelijkheid om een bijdrage te doen aan Limburgs Landschap welke het beheer uit zou kunnen voeren. Het uitvoeren van jaarlijks of periodiek beheer kent de voorkeur boven een eenmalige ingreep om de kwaliteit van leefgebied van bruine eikenpage te verbeteren. Op deze manier kan een duurzame populatie gehandhaafd worden.

4.10 Kleine ijsvogelvinder

Ondanks dat het foerageergebied van kleine ijsvogelvinder in de vorm van braamstruwelen op onderzoekslocaties 7g Grubbenvorst Broekeinderweg en 13g Swalmen Schoolbroekdwarsweg niet als essentieel wordt beschouwd, wordt het verstandig geacht om onderstaande voorzorgsmaatregel te treffen:

- Braamstruwelen worden verwijderd in de periode **15 september tot 15 mei** zodat foerageergebied niet tijdelijk verdwijnt tijdens de vliegperiode van kleine ijsvogelvinder.

Beantwoording aanvullende vragen van RVO

1. U wordt verzocht op een kaart duidelijk aan te geven op welk gebied (de betreffende 46 kilometer van het projectvoornemen) de huidige ontheffingsaanvraag toeziet. De door u aangeleverde kaarten geven niet duidelijk genoeg aan op welk gebied/welke gebieden deze ontheffing van toepassing is. Zodoende wordt verzocht om een duidelijker overzicht. Dit overzicht dient ook de vijftien (locatie '1g' niet meegerekend) aanvullende deellocaties waar extra werkzaamheden zijn voorzien weer te geven.

Reactie:

In het voorgaande is verduidelijkt op welke werkzaamheden de ontheffing betrekking heeft. Deze informatie was deels opgenomen in bijlage 1 (Methodiek soortonderzoeken) van het activiteitenplan.

Locatie 1g (Cuijk km 28.1-28.4)

Voor locatie 1g geldt, zoals aangegeven in paragraaf 1.2 van het activiteitenplan, dat hiervoor dit jaar (2022) nader onderzoek plaatsvindt naar de functie van de te kappen bomen voor vleermuizen. Op basis van nieuw inzicht (2022) is dit onderzoek gericht op de functie als vliegroute en niet op de functie als verblijfplaatsen zoals in paragraaf 1.2 van het activiteitenplan staat aangegeven. De functie als verblijfplaats is op basis van visuele inspectie uitgesloten; de bomen bevatten geen potentieel geschikte verblijfplaatsen in de vorm van boomholten of loshangende schors. Wel kan de bomenrij een functie hebben als (essentiële) vliegroute tussen de bebouwing van Cuijk en de Maas. Mocht er uit het nader onderzoek voortkomen dat de voorgenomen bomenkap hier leidt tot negatieve effecten op een essentiële vliegroute, zullen hiervoor mitigerende maatregelen worden opgesteld en aanvullend ontheffing worden aangevraagd.

2. In het activiteitenplan wordt op bladzijde 7 vermeld dat ontheffing wordt aangevraagd vanaf 1 oktober 2022 (in verband met voorbereidende werkzaamheden). Deze aanvangsdatum komt echter niet overeen met de aangevraagde termijn op het aanvraagformulier, namelijk 1 maart 2023 tot en met 31 december 2026. U wordt dan ook verzocht concreet aan te geven voor welke periode u de ontheffingsaanvraag heeft ingediend. Bij het bepalen van de ingangsdatum van de ontheffing dient u ook rekening te houden met voorbereidende maatregelen. Op pagina 58 van het activiteitenplan beschrijft u voornemens te zijn voorbereidende maatregelen te treffen, met betrekking tot de hazelworm, in september. Ons is niet duidelijk in welk jaar u deze voorbereidende maatregelen zal treffen. Mocht dit 2022 betreffen dan zult u de ingangsdatum van de ontheffing verder moeten vervroegen.

Reactie: De ontheffingsaanvraag wordt ingediend vanaf de aanvangsdatum zoals opgenomen in het activiteitenplan: 1 oktober 2022. Dit is niet correct opgenomen op het aanvraagformulier. De aanvangsdatum van 1 maart 2023 op het aanvraagformulier moet worden gewijzigd in 1 oktober 2022.

De beoogde voorbereidende maatregelen voor de hazelworm op pagina 58 van het activiteitenplan vallen binnen de periode waarvoor de ontheffingsaanvraag wordt ingediend. Ze zijn voorzien in september 2023 en niet in september 2022.

Tot slot willen wij graag de einddatum van de ontheffing wijzigen. Deze hadden wij gesteld op 31 december 2026. Graag willen wij voor de zekerheid, vanwege mogelijke uitloop van de

werkzaamheden, de duur van de ontheffing op 5 jaar zetten. Dat betekent dat de einddatum 1 oktober 2027 is.

Buizerd

3. Ten aanzien van de buizerd wordt aangegeven dat de nestboom zelf behouden kan blijven, maar dat er wel werkzaamheden in de (directe) omgeving worden uitgevoerd die verstorend kunnen werken. Zo wordt onder andere een werkterrein en werkweg aangelegd op vier meter afstand van de bewuste nestboom. Desalniettemin wordt door u daarbij ook aangegeven dat de nestboom zich “in de beschutting van het bos blijft bevinden” en dat er voor de werkzaamheden enkel “twee bomen in de bosrand gesnoeid worden”. Hiermee geeft u de indruk dat de gevolgen van het projectvoornemen in de gebruiksfase mee zullen vallen. U wordt verzocht nader te onderbouwen hoe dit in verhouding staat tot de aanleg van een werkterrein en werkweg op zeer korte afstand van de nestboom.

Reactie: Recent is gebleken dat de beoogde werkzaamheden ter plaatse van de nestlocatie van de buizerd allemaal op het werk zelf uitgevoerd kunnen worden, dus binnen de grens met definitief ruimtebeslag. Dit betekent dat de werkweg en werkterrein hier komen te vervallen. Voor de aanleg van de destijds benodigde werkweg hoefden ter plaatse van de nestlocatie van de buizerd maar twee bomen te worden gesnoeid en niet te worden gekapt. Maar dit is nu met het vervallen van de werkweg niet meer nodig. De nestboom blijft in de beschutting van het bos. Zoals in het activiteitenplan aangegeven komt uit de geluidsberekeningen naar voren dat er in de gebruiksfase sprake is van afname van geluid door het treinverkeer ter plaatse van het nest van de buizerd.

4. Ten aanzien van de buizerd wordt tevens aangegeven dat de voorgenomen werkzaamheden, indien uitgevoerd in 2024 buiten de voortplantingsperiode van de soort worden uitgevoerd. Echter, indien door vertraging de werkzaamheden naar 2025 zouden moeten worden doorgeschoven, zou de kwetsbare voortplantingsperiode niet te ontzien zijn. Voor dit scenario is door u geen aanvullende werkwijze geformuleerd. Dit wordt door ons wel als noodzakelijk geacht, we verzoeken u dan ook om een aanvulling hiertoe. U kunt hierbij denken aan bijvoorbeeld het monitoren van de nestactiviteit in combinatie met het nest tijds (tijdelijk) ongeschikt maken om broeden te voorkomen.

Reactie: Indien de werkzaamheden als gevolg van vertraging naar 2025 zouden moeten worden doorgeschoven, nemen wij de door u aangereikte maatregelen over. Dit betekent dat wij mogelijke nestactiviteit zullen monitoren en dat wij vóór 1 februari 2024 de nestlocatie tijdelijk ongeschikt maken om broeden te voorkomen. Gedacht wordt hierbij aan het plaatsen van een korf over het nest. Dit wordt begeleid door een ter zake kundige ecooloog. Hierdoor wordt de buizerd in staat gesteld elders een nestplaats te zoeken binnen het territorium. Na afloop van de werkzaamheden wordt de korf verwijderd zodat de nestplaats weer geschikt is voor ingebruikname door buizerd.

Das

5. Op pagina 33 geeft u aan dat op minimaal 20 m afstand van een dassenburcht (die zich op 50-200 meter afstand van werkzaamheden bevindt) een markering wordt aangebracht met als doel om beschadiging en/of verstoring te voorkomen. Deze handeling zou mogelijk juist onnodig voor verstoring kunnen zorgen aangezien het bij betreffende werkzaamheden onder deze omstandigheden blijkens het activiteitenplan ook wordt toegestaan om in de kwetsbare kraamperiode van de dieren te werken. U wordt verzocht toe te lichten wat het nut is van deze handeling, aangezien de dichtstbijzijnde dassenburcht zich op minimaal 60 meter afstand lijkt te bevinden.

Reactie: Het markeren van dassenburchten die zich op 50-200 meter afstand van de werkzaamheden bevinden, was voorzien om de uitvoerder buiten alert te maken op aanwezigheid van de burcht. Wij zijn het met u eens dat de handeling waarbij de markering op minimaal 20 meter afstand van de burcht wordt aangebracht, onnodig voor verstoring kan zorgen.

We wijzigen deze maatregel daarom als volgt: Er dient ter hoogte van de plek waar de activiteit plaatsvindt een goed zichtbare markering op het bestaande hekwerk langs het spoor te worden aangebracht zodat de uitvoerder bewust is van de burcht op grotere afstand. De markering wordt voorzien van tekst waarop is aangegeven dat er buiten de projectgrens geen werkzaamheden mogen plaatsvinden die verstorend kunnen zijn voor de dassenburcht.

6. In aanvulling op de voorgaande vraag, wordt afgevraagd of er niet beter geopteerd kan worden voor een combinatie van het voorkomen van uitstraling van werkverlichting naar de omgeving toe, aangezien ook in de nachtelijke uren kan worden gewerkt, in combinatie met het minimaliseren van ruimtebeslag. Zie in relatie hiermee ook de maatregelen zoals voorgesteld door Das&Boom in haar rapportage (bladzijde 10). We vernemen graag uw aanvulling hiervoor.

Reactie: Conform het activiteitenplan mag er alleen in de nachtelijke uren worden gewerkt bij burchten die zich op grotere afstand (>50 meter) van de werkzaamheden bevinden. Wij nemen de door u aangereikte maatregel over het voorkomen van uitstraling van werkverlichting naar de omgeving toe over. Voor de werkzaamheden op >50 meter afstand zal geen sprake zijn van ruimtebeslag. Dit betekent dat, in combinatie met onze reactie op de vorige vraag, voor werkzaamheden die zich op 50-200 meter afstand van een burcht plaatsvinden de maatregelen als volgt worden gewijzigd:

Oude tekst voor burchten op een afstand 50 – 200 meter van de werkzaamheden:

- Werkzaamheden die vanaf het spoor worden verricht mogen indien nodig ook 's nachts plaatsvinden;
- De werkzaamheden waarbij grondwerk wordt verricht tussen zonsondergang (vanaf 19:00 uur) en zonsopgang zijn slechts met aanvullende maatregelen toegestaan:
 - o Er dient ter hoogte van de plek waar de activiteit plaatsvindt een goed zichtbare markering op minimaal 20 m afstand van de burcht te worden aangebracht teneinde beschadiging/verstoring te voorkomen.

Nieuwe tekst voor burchten op een afstand 50 – 200 meter van de werkzaamheden:

- Werkzaamheden mogen indien nodig ook 's nachts plaatsvinden. Indien er in het donker gewerkt moet worden dan dient de bouwverlichting gericht te staan op de locaties van de bouwactiviteiten en nooit richting de omgeving.
- Er dient ter hoogte van de plek waar de activiteit plaatsvindt een goed zichtbare markering op het bestaande hekwerk langs het spoor te worden aangebracht zodat de uitvoerder bewust is van de burcht op grotere afstand. De markering wordt voorzien van tekst waarop is aangegeven dat er buiten de projectgrens geen werkzaamheden mogen plaatsvinden die verstorend kunnen zijn voor de dassenburcht

7. Op bladzijde 39 van het activiteitenplan geeft u aan dat het dassenraster aan de oostzijde (en daarmee ook aan de andere zijde) van het spoor op een aantal plaatsen tijdens de werkzaamheden verwijderd zal moeten worden. Dit lijkt te conflicteren met het feit dat u aangeeft dat het aanwezige raster aan weerszijden van de faunapassage op de gewijzigde situatie wordt aangepast in het geval van grondwerk of aanpassing aan de passage (bladzijde 36). U wordt verzocht om opheldering hierbij, waarbij wordt opgemerkt dat de mogelijkheid voor dieren om het spoor vrij te passeren in de

aanlegfase, gezien de risico's daarbij, geen voorkeur geniet, zeker gezien de dassenburcht zich op korte afstand van het spoor bevindt.

Reactie: Dit betreft het bestaande dassenraster bij de burcht bij locatie Haps Noord (km 35.1 – 35.22). Uitgangspunt zal inderdaad zijn dat dieren niet de mogelijkheid moeten hebben om het spoor vrij te passeren in de aanlegfase. Uitgangspunt is dat het bestaande raster blijft staan, met uitzondering van de plekken met de twee bestaande faunapassages. Deze passages moeten vanwege het grondwerk worden verlengd. De volgende werkwijze zal worden gehanteerd: eerst worden de passages verlengd. Daarbij wordt tevens het grondwerk rondom de passage aangepast zodat de passages toegankelijk blijven. Dan wordt ter plaatse van de passage het verdere grondwerk aangepast en tegelijkertijd ook het raster ter plaatse van de passage aangepast zodat deze goed aansluit op de nieuwe uiteinden van de passages. Hierdoor ontstaat er geen situatie waarbij dieren het spoor vrij kunnen passeren. Op het moment dat de passages zijn verlengd, maar het raster nog niet is aangepast, vallen de uiteinden van de passages namelijk nog wel binnen het bestaande raster. Dit betekent dat de maatregel zoals opgenomen op bladzijde 39 van het activiteitenplan vervalt. Onderstaande maatregel vervalt:

- Het dassenraster aan de oostzijde van het spoor zal op een aantal plaatsen tijdens de werkzaamheden verwijderd moeten worden. Om er voor te zorgen dat dassen en andere dieren deze openingen benutten om het spoor over te steken, niet tegen het raster aan de overzijde vastlopen, zal ook aan de overzijde van het spoor op dezelfde hoogte het raster tijdelijk verwijderd moeten worden.

8. Voor de das worden twee kunstburchten gerealiseerd. Van Das en Boom is hiervoor met uw ontheffingsaanvraag een aparte rapportage toegestuurd alsook is in uw begeleidend schrijven aangegeven dat Das en Boom eveneens gecontracteerd is om de compensatie uit te voeren. Betreffend compensatievoorstel/rapportage betreft echter een planstudie, waarbij het aan de nodige concretisering ontbreekt. Zo is kennelijk (nog) niet duidelijk waar de kunstburchten worden gerealiseerd (er worden in het geüpdatete activiteitenplan nog steeds meerdere locaties genoemd) alsook wanneer deze worden gerealiseerd. Zo wordt daarbij onder meer door Das en Boom geadviseerd dat betreffende kunstburchten minimaal 1 jaar voorafgaande aan de ingrepen op/bij de oorspronkelijke burchtlocaties functioneel worden opgeleverd. Onduidelijk is of dit in de praktijk haalbaar is. U wordt dan ook verzocht om een concreet uitvoerbaar plan met duidelijke planning aan te leveren.

Reactie: Voor de planning wordt als dwingend uitgangspunt gehanteerd dat de twee kunstburchten minimaal 1 jaar voor de werkzaamheden zijn gerealiseerd. Dit betekent dat beide kunstburchten in de periode 1 september 2022 tot 1 december 2022 worden aangelegd. De werkzaamheden bij beide bestaande burchten starten niet eerder dan 1 december 2023. Momenteel worden de plannen op beide locaties concreet gemaakt samen met Das & Boom die het inrichtingsplan voor beide locaties opstelt. Zodra de plannen voor beide locaties concreet zijn worden deze nagestuurd.

9. In de rapportage van Das&Boom worden buiten het realiseren van kunstburchten ook andere mitigerende maatregelen beschreven die geen onderdeel uitmaken van het eveneens aangeleverd activiteitenplan. U wordt verzocht aan te geven welke van deze maatregelen (bijvoorbeeld het plaatsen van oneway-poortjes, het verhogen van het raster en het zorgvuldig ontmoedigen van de buitenste dassenpijpen van dassenburcht Haps-noord indien deze (onverhoopt) toch niet te sparen zouden zijn) u gaat opvolgen en daar een duidelijk overzicht van te verstrekken.

Reactie: In onderstaande tabellen zijn de maatregelen uit de rapportage van Das & Boom weergegeven met daarbij aangegeven welke maatregelen worden overgenomen.

Maatregelen Haps noord (dassenburcht tussen km 35.1 en 35.2)

	Maatregel p. 10 tot en met p. 12 uit rapportage Das & Boom	Overgenomen
0	Indien de 2 hollen die zich bevinden onder het dassenraster niet te sparen zijn dient er voor te worden gezorgd dat eventueel aanwezige dassen zich niet meer in deze hollen bevinden op het moment dat de werkzaamheden aanvangen.	Ja. Er wordt onder begeleiding van Das & Boom gewerkt volgens de methode zoals beschreven in de rapportage van Das & Boom op bladzijde 10 waarbij de pijpen die onder het raster uit komen tijdig worden dichtgezet. Tijdens het gezamenlijke veldbezoek op 24 maart 2022 met Das & Boom is geconstateerd dat er inderdaad pijpen onder het dassenraster aan de spoorse zijde uitkomen. Deze worden onder begeleiding van Das & Boom tijdig voorafgaand aan de grondwerkzaamheden dichtgezet.
1	Werkzaamheden aan/op het baanvak tussen km 35.1 en 35.4 vinden buiten de kwetsbare periode van de das (december t/m juni) plaats. Het liefst tussen augustus en november. Dit geldt ook voor de aanleg van het werkp pad tussen Hapseweg en dassenburcht	Ja.
2	Werkzaamheden vinden bij voorkeur plaats tussen 07.00 's ochtends en 19.00 's avonds Indien er in het donker gewerkt moet worden dan dient de bouwverlichting (LED lampen) gericht te staan op de locaties van de bouwactiviteiten en nooit richting de bosstrook	Ja. In het activiteitenplan is opgenomen dat ter plaatse van burchten op <50 meter afstand van het spoor, werkzaamheden enkel tussen zonsopgang en zonsondergang mogen plaatsvinden, en niet later dan 19.00u.
3	Om er voor te zorgen dat kunstlicht de burcht niet verlicht dient met een minimale afstand van 50 meter vanaf de aanwezige hollen een lichtwerend doek of plaat strak aan het dassenraster vastgemaakt te worden (mag niet klapperen in de wind).	Nee. Niet van toepassing omdat is aangegeven dat werkzaamheden hier enkel tussen zonsopgang en zonsondergang mogen plaatsvinden (zie vorig punt).
4	De dassenburcht dient duidelijk gemarkeerd te worden met linten aan bomen (20 meter vanaf de buitenste pijpen). Linten niet met elkaar verbinden waardoor ze kunnen gaan bewegen. De burcht mag niet betreden worden.	Ja
5	Doordat niet duidelijk is in hoeverre de dassen verstoord gaan worden door de werkzaamheden, dient een alternatieve woonlocatie aangeboden te worden in de vorm van een kunstburcht. Deze kunstburcht dient minimaal een jaar voor aanvang van de werkzaamheden gebouwd te worden zodat de grond kan inklinken,	Ja Tijdens het veldbezoek ter plaatse met Das & Boom op 24 maart 2022 is geconstateerd dat de aangrenzende landweg 's avonds niet veel wordt

	Maatregel p. 10 tot en met p. 12 uit rapportage Das & Boom	Overgenomen
	ongewenst (menselijke) geuren kunnen verdwijnen en de aangebrachte beplanting functioneel kan worden [.....] Indien na onderzoek aangetoond is dat de aangrenzende landweg (Dodenberg) 's avonds veel wordt gebruikt door verkeer dient ter beveiliging ter hoogte van de kunstburcht een tunnel inclusief raster (100 meter aan weerszijden weg) onder, respectievelijk langs de weg te worden aangelegd.	gebruikt waardoor voorsnog geen noodzaak is om hier een tunnel inclusief raster aan te brengen.
6	Ten gevolge van de aanleg van de kunstburcht dient een extra dassenpassage onder het spoor te worden aangebracht ongeveer ter hoogte van km 34.665 (diameter 30 of 40 cm). Ter hoogte van deze locatie zijn dassenwissels aangetroffen onder het hekwerk rondom de waterzuivering	Ja
7	Het bestaande dassenraster dient aan beide zijden van het spoor doorgetrokken te worden vanaf km 35.0 tot aan km 34.475. Om de kans te verkleinen dat dassen per ongeluk tussen de rasters opgesloten raken en hollen gaan graven in het spoortalud dienen er ter hoogte van km 35.0 aan weerszijden van het spoor terugklaphekjes geplaatst te worden	Ja
8	Het aan te brengen werkpad langs het bestaande dassenraster aan de zuidwestzijde van de bossingel aan de noordoostzijde van het spoor eindigt op minimaal 50 meter van het meest zuidelijk gelegen dassenhol en minstens 10 meter ten zuiden van de meest zuidelijk gelegen dassentunnel op ongeveer km 35.250.	Ja
9	Vanaf het punt waar het werkpad eindigt vinden de werkzaamheden plaats aan de westzijde van het bestaande dassenraster.	Ja
10	Indien de twee aanwezige dassentunnels onder het spoor door de verbreding te kort worden dienen deze verlengd te worden waarbij ze naadloos aan sluiten op het (nieuwe?) dassenraster.	Ja
11	Aangezien de verbreding van het talud tot aan het bestaande dassenraster aan komt te liggen zal het raster verhoogd moeten worden (of opnieuw aangebracht moeten worden).	Nee. Voorsnog is het uitgangspunt dat het bestaande raster kan worden gehandhaafd. Er wordt met Das & Boom bekeken of ophoging alsnog nodig is. Dit is afhankelijk van hoever de werkzaamheden tot het raster reiken.
12	Het dassenraster aan de oostzijde van het spoor zal op een aantal plaatsen tijdens de werkzaamheden verwijderd moeten worden. Om er voor te zorgen dat dassen en andere dieren deze openingen benutten om het spoor over te steken, niet tegen het raster aan de overzijde vastlopen, zal ook aan de overzijde van het	Nee. Deze maatregel was wel overgenomen in het activiteitenplan maar is naar aanleiding van vraag 7 komen te vervallen. Zie verder reactie op vraag 7.

	Maatregel p. 10 tot en met p. 12 uit rapportage Das & Boom	Overgenomen
	spoor op dezelfde hoogte het raster tijdelijk verwijderd moeten worden.	

Maatregelen Boxmeer Viltseweg (dassenburcht km 36.1)

	Maatregel p. 13 tot en met 17 uit rapportage Das & Boom	Overgenomen
	Actieve verplaatsing waarbij de dassen gevangen worden en vervolgens worden uitgezet in een kunstburcht in een gebied wat hoogstwaarschijnlijk al hoort hij het territorium van de te verhuizen dassen	Ja, uitgevoerd door Das & Boom inclusief opvang en voeren van dassen
	Daar waar deze oude spoorlijn de nieuwe spoorlijn Nijmegen – Boxmeer kruist bevindt zich een faunatunnel waardoor er een goede verbinding is met het westelijk van het plangebied gelegen gebied. Een geleiding door middel van een dassenraster aan de voet van het spoortalud naar de tunnelmondingen zowel aan de west- als aan de oostzijde van de spoorlijn Cuijk – Boxmeer is dan wel noodzakelijk (2 x 100 meter)	Ja
	Om de kunstburcht wordt een dassenraster geplaatst (uitzetren) zodat de dassen zich in gevangenschap toch enigszins vrij kunnen bewegen.	Ja, uitgevoerd door Das & Boom
	Om een indruk te krijgen van de activiteiten van de das moet het spoortalud waar de werkzaamheden plaats vinden (vanaf km 36.0 tot aan km 36.5) voor de daadwerkelijke verhuizing onderzocht worden op de aanwezigheid van dassenholen. Indien er buiten de geplande vangren dassenholen worden gevonden is het van belang deze onaantrekkelijk te maken voor dassen.	Ja, uitgevoerd door Das & Boom
	Het is raadzaam om nadat alle dassen zijn gevangen de vangren direct af te breken, de bomen te verwijderen en de burcht (onder ecologische begeleiding) af te graven, zodat men direct aan de slag kan met de verbreding van het spoor. Als daar te lang mee wordt gewacht bestaat er de kans dat (overige) dassen het opengevallen territorium innemen. Zeker als de uitzetren na 3 maanden wordt geopend is de kans aanwezig dat ook de oorspronkelijke bewoners weer poolshoogte gaan nemen. Ook nadat het talud langs het spoor verbreed is, blijft de locatie van de oorspronkelijke burcht interessant. Dassen hebben een enorm goed reukvermogen en indien op de oorspronkelijke locatie nog geursporen zijn is de kans aanwezig dat daar opnieuw wordt gegraven. Om deze kans te verkleinen wordt geadviseerd om er voor te zorgen dat het nieuwe talud onbegroeid blijft. Ook kan gedacht worden aan het aanbrengen van een dassenraster aan de voet van het talud, maar dan moet ook aan de overzijde van het spoor	Ja, met uitzondering van de laatste maatregel. Om de kans te verkleinen dat dassen opnieuw in het spoortalud gaan graven wordt de volgende maatregel genomen: – Er worden maatregelen genomen om te voorkomen dat das het nieuwe spoortalud gaat vergraven. Hiertoe worden gelijktijdig met het grondwerk dassenwerende maatregelen aangelegd om te voorkomen dat dassen onder de spoordijk door graven. Dit kan zijn het verticaal plaatsen van een raster of damwand

	Maatregel p. 13 tot en met 17 uit rapportage Das & Boom	Overgenomen
	een raster aangebracht worden (anders wordt de aanrijdkans vergroot)	

10. In figuur 4-2 van het activiteitenplan is te zien dat er watercompensatie plaats gaat vinden in de directe omgeving van de compensatiegrond voor de dassenburcht. U wordt in relatie hiermee verzocht toe te lichten of hierbij sprake kan zijn van cumulatieve (verstorende) effecten tijdens de aanlegfase, alsmede tijdens de gewinningsfase van de das aan de burcht, en zo ja, welke aanvullende mitigerende maatregelen u hier tegenover wilt stellen.

Reactie: Dit is per abuis als watercompensatie op kaart ingetekend. Het betreft echter geen watercompensatie maar het aanbrengen van verharding, in dit geval platen of klinkers. Op deze plek ligt al een onverharde toegangsweg naar een bestaand relaishuis. Deze toegangsweg wordt voorzien van verharding en verlengd om toegang te geven naar een nieuwe railinzetplaats. De werkzaamheden waarbij de verharding wordt aangebracht worden uitgevoerd met in acht neming van de maatregelen om verstoring van de nieuwe dassenburcht te voorkomen. De tijdelijke werkzaamheden bevinden zich op minimaal 40 meter afstand van de nieuwe dassenburcht. Dat betekent dat de volgende maatregelen worden genomen:

- Er dient ter hoogte van de plek waar de activiteit plaatsvindt een goed zichtbare markering op minimaal 20 m afstand van de burcht te worden aangebracht teneinde beschadiging/verstoring te voorkomen;
- De werkzaamheden dienen tussen zonsopgang en zonsondergang (doch niet later dan 19:00 uur) gerealiseerd te worden.

Vleermuizen

11. Op pagina 44 van het activiteitenplan geeft u aan compensatiebomen aan te willen planten indien sprake is van gaten van meer dan 25 meter tussen boomkronen. Op basis van de kennisdocumenten van zowel de gewone dwergvleermuis als de gewone grootoorvleermuis wordt ter behoud van essentiële vliegroutes een plantafstand van 7 meter geadviseerd (16 meter bij dubbele rijen). Het toestaan van grotere gaten tot 25 meter is daarbij niet wenselijk. In relatie daarmee wordt ook het in het activiteitenplan geopperde toepassen van kleinere bomen (anders dan minimaal 5 meter hoog en een onderste kroonbreedte van minimaal 2,5 meter) bij gaten van minder dan veertig meter discutabel geacht. Wij vragen u een alternatief voor deze maatregelen aan te dragen, en adviseren u tevens om de effectiviteit van deze maatregelen te monitoren (zie ook kennisdocumenten).

Reactie: Uitgangspunt is herstel van de huidige situatie. In de huidige situatie zijn er geen gaten van 25 meter. De grootste bestaande gaten in de bomenrij langs de Oirloseheide zijn 20 meter. Deze situatie wordt hersteld. Er zullen overal bomen van minimaal 5 meter hoog worden toegepast. Wij zullen de effectiviteit van de maatregelen monitoren middels onderzoek met een batdetector na afronding van de werkzaamheden.

12. U wordt verzocht te concretiseren hoe u de functionaliteit van de hop-over Cuijk (zowel tijdens de aanleg- als gebruiksfase) gaat waarborgen in relatie tot de geplande kapwerkzaamheden. Dit onder meer met betrekking tot de maat/hogte van het aan te brengen plantmateriaal/de aan te brengen schermen.

Reactie: Tijdens de aanlegfase wordt de functionaliteit van de hop-over in Cuijk gedurende de actieve periode van de dieren gegarandeerd door het toepassen van tijdelijke schermen of palen die een vergelijkbare functie kunnen vervullen op de locatie zoals aangegeven in figuur 4-5 van het activiteitenplan. Deze schermen zijn conform het kennisdocument Gewone dwergvleermuis minimaal 2 meter hoog en staan op palen van minimaal 1,5 meter hoog (totale hoogte is minimaal 3 meter). De schermen worden geplaatst direct na de kap van de bomen. Na afronding van de werkzaamheden worden de schermen vervangen door bomen. Deze bomen hebben een hoogte van minimaal 5 meter en een onderste kroonbreedte van minimaal 2,5 meter.

Reptielen

13. Ten aanzien van het leefgebied van de zandhagedis en gladde slang in de omgeving Nijmegen/Mook is onduidelijk hoe het planvoornemen van het (tijdig) wegvangen/verplaatsen van dieren zich verhoudt tot de uitvoerplanning van de voorgenomen spoorwerkzaamheden ter plaatse. Deze laatste zou in feite ondergeschikt moeten zijn aan de ecologische omstandigheden ter plaatse. RVO is dan ook van mening dat er voldoende tijd dient te worden uitgetrokken voor het afvangen van de individuen, temeer omdat de gladde slang later actief is dan de zandhagedis. U wordt hiervoor dan ook verzocht om een nadere uitwerking. Daarnaast bent u klaarblijkelijk ook voornemens om gelijktijdig in het betreffende leefgebied reeds kleinschalige spoorwerkzaamheden uit te voeren. Ook dit vraagt om een nadere uitwerking. Nadere toelichting hierbij: Het in acht nemen van de kwetsbare voortplantings- en eiafzetperiode van de zandhagedis is daarbij in dit geval prioritair en een belangrijke deadline. In dat geval kan in beginsel worden weggevangen tot en met (medio) mei. Nu is daarvoor de periode 1 maart tot 1 mei gereserveerd, waarbij in het activiteitenplan ook wordt aangegeven dat ter plekke in de periode maart en april, onder ecologische begeleiding, alvast wel kleinschalige spoorwerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd. Afgevraagd wordt hierbij waarom u niet kiest om voor langere duur af te vangen (vanwege de periode van eiafzet van de zandhagedis en het later actief worden gladde slang), hetgeen voorkeur geniet, alsook welke kleinschalige spoorwerkzaamheden het betreft die tussentijds zouden kunnen worden uitgevoerd? Dit laatste kan feitelijk niet worden toegestaan indien daarmee nadelige invloeden op zowel aanwezige individuen van de zandhagedis als de gladde slang niet volledig kunnen worden uitgesloten. In dat geval zou het beter zijn te wachten totdat het terrein na het wegvangen is vrijgegeven. Graag uw inhoudelijke aanvulling op dit alles.

Reactie: Wij onderschrijven uw standpunt dat de uitvoeringsplanning van de spoorwerkzaamheden goed moet worden afgestemd aan de ecologische omstandigheden ter plaatse. Daartoe het volgende:

De kleinschalige spoorwerkzaamheden worden uitgevoerd op de volgende locaties:

- Gedeelte Groenewoudeseweg - perrons Nm Heyendaal ca. km 18.9 – km 19.5
- Gedeelte overweg Sionsweg - kw Heumensebaan ca. km 21.65 – km 22.35, km 22.75 – km 23.8 en km 24.5 – km 24.9

Langs dit laatste gedeelte (overweg Sionsweg – Heumensebaan) is leefgebied van zandhagedis en gladde slang aanwezig. Hier worden lokaal kleinschalige spoorwerkzaamheden uitgevoerd zoals hierboven aangegeven, namelijk over een afstand van respectievelijk 70 meter, 105 meter en 40 meter. De werkzaamheden betreffen kleine aanpassingen aan het spooralignement. Hier wordt de spoorligging aangepast in zowel het horizontale als verticale vlak. De maximale spoorverschuiving in horizontale richting bedraagt lokaal ca 25 cm. Hiervoor wordt het bestaande ballastbed (steenslag onder het spoor) aangevuld. Er vinden geen grondroerende of graafwerkzaamheden plaats. De

werkzaamheden vinden plaats vanaf het spoor.

Voor de uitvoering van de werkzaamheden is een buitendienststelling nodig. Voor dit traject zijn twee buitendienststellingen beschikbaar. De eerste is in het weekend van 22 en 23 april 2023. De tweede is in het weekend van 26 en 27 augustus 2023. In de oorspronkelijke planning was dit tweede weekend nog niet in beeld. Nu dit weekend wel in beeld is, worden de bovengenoemde kleinschalige spoorwerkzaamheden verschoven naar het weekend van 26 en 27 augustus 2023. Dit is na de periode waarin dieren zijn weggevangen en verplaatst en het terrein is vrijgegeven voor werkzaamheden. Er zijn daarom geen nadelige invloeden op individuen van de zandhagedis en gladde slang.

Voor het wegvangen van dieren wordt de gereserveerde periode van 1 maart tot 1 mei 2023 opgerekt naar 1 maart tot en met 15 mei 2023 zodat er voldoende tijd is om alle individuen van de zandhagedis en gladde slang weg te vangen en te verplaatsen.

14. Als compensatie voor de zandhagedis en de gladde slang bent u voornemens om tussen twee heideterreinen een tien meter brede corridor te realiseren door bomen te kappen langs de oude spoorlijn naar Kleef over een lengte van negenhonderd meter. Hierdoor zou het gebied volgens u direct geschikt zijn als leefgebied. Dit compensatievoornemen maakt volgens u onderdeel uit van een voormalig project (Heiderijk) dat niet eerder is gerealiseerd. U wordt erop geattendeerd dat eventuele beschikbare aanvullende detaillering voortkomend uit dit oorspronkelijk project (onderdeel), wellicht ook behulpzaam kan zijn ten behoeve van de verdere onderbouwing van uw ontheffingsaanvraag. In dat geval adviseert RVO u deze stukken mee te sturen.

Reactie: Met deze maatregel wordt naast compensatie van leefgebied ook een verbinding tussen gebieden verbeterd. Doelstelling van de maatregel is om de dieren gebruik te laten maken van het hoger gelegen spoortalud langs de oude spoorlijn naar Kleef. Dit is grond van ProRail. Dit talud is ongeveer 10 meter breed. Het is momenteel begroeid met houtopslag. Door deze houtopslag te verwijderen is het meteen geschikt voor zandhagedis en gladde slang. Met het geschikt maken van deze spoorzone voor reptielen wordt meteen een verbinding gemaakt tussen het heideterrein in de noordelijke driehoek en het heideterrein Mulderskop. Op deze locaties zit al een forse populatie zandhagedis. De verbinding was destijds onderdeel van het project Heiderijk maar is niet eerder gerealiseerd.

De compensatie voor zandhagedis en gladde slang hebben wij afgestemd met de contactpersoon van Staatsbosbeheer die destijds ook bij het voormalig project Heiderijk was betrokken. Uit stukken van het voormalige project Heiderijk blijkt dat als beheersmaatregel is opgenomen de kap van overmatige opslag grenzend aan de bovenzijde van het talud van het voormalige spoor.

15. In aanvulling op het voorgaande, wordt door u in relatie tot het beheer van deze corridor aangegeven dat afspraken met Staatsbosbeheer zijn gemaakt. Voor zowel de inrichting als het beheer wordt u, net als bij de compensatie voor de das, verzocht aan te geven wanneer dit alles in praktijk zal worden gebracht en zal kunnen functioneren vooraleer de spoorwerkzaamheden in het leefgebied van de soorten (spoorberm) aanvangen. Indien het de bedoeling is dat gevangen dieren ook in dit compensatiedeel worden uitgezet, zal het nog eerder functioneel moeten zijn. Gezien de hoge dichtheden van de zandhagedis wordt u ook de vraag gesteld of de nieuwe corridor, als nieuw leefgebied, naar uw mening daadwerkelijk voldoende draagkrachtig zal zijn om alle weggevangen dieren te huisvesten, en of het niet nodig is elders dieren uit te zetten? Het verder specifiek inrichten van de corridor is daarbij uiteraard ook een optie (zie in relatie hiermee ook hetgeen u opvoert ten aanzien van de herinrichting van de nieuw spoorberm na oplevering van de werkzaamheden). Graag uw aanvullende onderbouwing voor dit alles.

Reactie: Het compensatiedeel wordt in de winter 2022/2023 geschikt gemaakt. Dit wordt verzorgd door Staatsbosbeheer. Het terrein wordt geschikt gemaakt door het verwijderen van de aanwezige houtopslag. Op aangeven van Staatsbosbeheer gebeurt dit middels het omvertrekken van de houtopslag welke vervolgens wordt verwijderd. Hierdoor ontstaan direct open zandplekken. Er zijn geen aanvullende inrichtingsmaatregelen nodig voor optimalisatie. Het terrein is op deze manier optimaal geschikt. Het terrein is meteen na het nemen van de inrichtingsmaatregelen functioneel als leefgebied voor zandhagedis en gladde slang. Conform het activiteitenplan worden dieren vanaf 1 maart 2023³ weggevangen en uitgezet in dit ingerichte compensatiedeel. Het terrein wordt na inrichting beheerd door Staatsbosbeheer middels begrazing met een schaapskudde. ProRail sluit met Staatsbosbeheer een overeenkomst voor de inrichting en het beheer voor de komende 10 jaar.

U stelt de vraag of de nieuwe corridor, als nieuw leefgebied, naar onze mening voldoende draagkrachtig zal zijn om alle weggevangen dieren te huisvesten, en of het niet nodig is elders dieren uit te zetten. Door de inrichting van de corridor ontstaat circa 0,9 hectare nieuw leefgebied (corridor is circa 900 meter lang en circa 10 meter breed). Zoals aangegeven in het activiteitenplan bedraagt het areaal waar grondwerk langs het spoor plaatsvindt en waar zandhagedissen voorkomen circa 2,5 hectare. Het compensatiegebied bedraagt daardoor circa 1/3 deel van het oppervlak met leefgebied dat tijdelijk verdwijnt door de aanlegwerkzaamheden. De corridor zorgt naast het leefgebied zelf zoals hiervoor uiteengezet ook voor een betere verbinding tussen bestaande gebieden. De draagkracht bestaat daarmee uit de nieuwe corridor en het verbonden gebied. Daarnaast is van belang dat over de gehele lengte van het spoor waar zandhagedis en gladde slang voorkomt, habitat blijft bestaan na het afronden van de tijdelijke situatie in de vorm van het spoortalud en het oude spoor naar Kleef dat onaantast blijft. Het is naar onze mening daarom niet noodzakelijk om aanvullend op de corridor van 0,9 hectare, nog extra inrichtingsmaatregelen te nemen.

16. U geeft aan van plan te zijn in de wintermaanden proefsleuven te graven binnen reptielengebied (bladzijde 52). U wordt allereerst verzocht nader te onderbouwen waarom u deze activiteit in de wintermaanden wilt uitvoeren en in hoeverre hiervoor qua uitvoerperiode in ecologisch opzicht geen gunstiger alternatief voorhanden is.

Reactie: Het graven van proefsleuven is benodigd om de exacte ligging van kabels vast te stellen. Dit is in de periode dat het ontwerp wordt gemaakt c.q. het plan wordt gemaakt voor tijdelijke verlegging van kabels wat is benodigd om het werk uit te kunnen voeren. Gelet op de huidige planning wordt het ontwerp in de wintermaanden gemaakt. Dit is voorafgaand aan de uitvoering. Door hiermee te schuiven verschuift de hele uitvoeringsplanning van het project waardoor andere uitvoeringsperioden vanuit ecologisch oogpunt minder gunstig worden.

17. In aanvulling op het voorgaande in relatie tot het graven van proefsleuven, wordt voorts afgevraagd of voorzienbaar is dat voor deze specifieke activiteit ook vegetatie dient te worden verwijderd? Indien aan de orde is uw voorgenomen handelwijze, door alleen rekening te houden met de aanwezigheid van hollen en holletjes, naar mening van RVO onvoldoende zorgvuldig. Er zouden in dat geval aanvullende mitigerende maatregelen tegenover moeten staan zoals het op voorhand ongeschikt maken (en houden) als leefgebied door de vegetatie kort te maaien/snoeien en daarbij aanvullend uiteraard ook rekening te houden met de kwetsbare periode van overwintering en voortplanting. Graag uw reactie hiertoe.

³ De wegvangdatum kan wijzigen onder invloed van een nieuwe uitvoeringsplanning. Daarbij zal een ecologisch verantwoord moment worden gekozen. De planning van de inrichting wijzigt niet.

Reactie: Voor het graven van proefsleuven zal geen vegetatie verwijderd hoeven te worden. Het graven van proefsleuven blijft binnen de eerste 4 meter vanaf hart spoor (3,25 meter vanaf buitenste spoorstaaf).

18. Voor het traject Reuver-Swalmen wenst u ter behoeve van de levendbarende hagedis percelen rondom het ecoduct bij Beersel als compensatielocatie in te zetten. U gaat ervan uit dat deze percelen reeds voldoende draagkrachtig zijn voor de langs het spoor aanwezige, weg te vangen, individuen en bent zodoende niet voornemens aanvullende inrichtingsmaatregelen te treffen. U wordt verzocht nader te verduidelijken waarop deze aanname is gebaseerd en waarom u niet ook in zet op optimaliserende maatregelen om de draagkracht van het gebied te vergroten. Temeer omdat u ook niet precies weet hoeveel dieren weggevangen zullen gaan worden.

Reactie: Op basis van nadere informatie van Rijkswaterstaat over de percelen die als compensatielocatie worden ingezet, blijkt dat op de percelen momenteel sprake is van achterstallig onderhoud. Het driehoekig perceel ten zuiden van het ecoduct (zie figuur hieronder) is in 2018 in het kader van monitoringsonderzoek voor de A73 onderzocht op aanwezigheid van reptielen. Daarbij zijn geen dieren waargenomen. De destijds aangelegde reptielenwand is begroeid geraakt en daarom te schaduwwijk geworden. Dit is momenteel nog steeds het geval. De driehoek kan met enkele inrichtings/beheer maatregelen geschikt worden gemaakt voor levendbarende hagedis. Dit wordt voorafgaand aan de werkzaamheden en het verplaatsen van dieren uitgevoerd, namelijk in de winter van 2022/2023. Hierbij wordt de reptielenwand vrijgemaakt van houtopslag en beplanting. Ook wordt eventuele andere verruiging teruggezet. Hierna is het direct geschikt voor levendbarende hagedis. Conform het activiteitenplan worden dieren vanaf 1 maart 2023⁴ weggevangen en uitgezet in dit ingerichte compensatiedeel.

Naar verwachting is na uitvoering van de inrichtingsmaatregelen minimaal de helft van het perceel geschikt als leefgebied voor levendbarende hagedis (worst case). Er bevindt zich bijvoorbeeld ook een poel op het perceel welke niet geschikt is als leefgebied voor de soort. Het perceel heeft een oppervlak van circa 9.000 m². Dit betekent dat er, na uitvoering van de inrichtingsmaatregelen, een oppervlak van minimaal 4.500 m² geschikt is voor levendbarende hagedis. Dit is volgens het Kennisdocument Levendbarende hagedis (BIJ12 2017) een minimale oppervlakte om te functioneren in een netwerk met deelpopulaties.

Ook voor de toelopen van het ecoduct geldt dat er sprake is van achterstallig onderhoud. Het zuidelijk perceel bevindt zich op korte afstand van het driehoekig perceel, namelijk op circa 180 meter. Dit zuidelijk perceel heeft een oppervlakte van circa 65.000 m². Er is sprake van verruiging door onder andere braamstruweel. Door beheer- en inrichtingsmaatregelen kan het perceel worden geoptimaliseerd voor levendbarende hagedis. Hierbij wordt gedacht aan het gedeeltelijk terugzetten van braamstruweel en overige houtopslag en het verwerken hiervan op rillen. Naar verwachting kan circa de helft van het perceel op die manier worden geoptimaliseerd voor levendbarende hagedis. Dit betekent een oppervlak van circa 32.500 m². Uitgangspunt hierbij is dat de rest van het perceel al optimaal geschikt is voor de soort. Volgens het Kennisdocument Levendbarende hagedis (BIJ12 2017) bedraagt de gemiddelde dichtheid van levendbarende hagedis in open bosgebieden circa 50 individuen per hectare en in heidegebieden circa 100. Worst case uitgaande van het laagste aantal individuen per hectare (50), betekent dit dat er door de inrichtings/beheer maatregelen op een oppervlak van 37.000 m² (namelijk 4.500 m² en 32.500 m²), circa 185 dieren kunnen worden

⁴ De wegvangdatum kan wijzigen onder invloed van een nieuwe uitvoeringsplanning. Daarbij zal een ecologisch verantwoord moment worden gekozen. De planning van de inrichting wijzigt niet

uitgezet.

Op het traject Reuver-Swalmen zijn tijdens de inventarisatie 10 individuen levendbarende hagedis waargenomen. Mogelijk dat er een veelvoud aanwezig is. Om hier een indruk van te krijgen is gekeken welk oppervlak van het bestaande spoor geschikt is voor de soort. De spoorbermen tussen overweg Bussereindseweg tot aan de Swalmtunnel vormen geschikt leefgebied voor levendbarende hagedis. Dit is een lengte van circa 3 kilometer. Dit wordt aan de oostzijde vergraven voor de spoorverbreding. Aan de westzijde vindt over een lengte van 400 meter baanversteving plaats middels het aanbrengen van grond. In totaal wordt de spoorberm dus over een lengte van circa 3.400 meter vergraven. Uitgaande van een geschikte spoorberm met een breedte van circa 4 meter, is dit circa 13.600 m² leefgebied. Worst case uitgaande van de maximale dichtheid van dieren volgens het Kennisdocument Levendbarende hagedis (BIJ12 2017), wordt rekening gehouden met 100 dieren per hectare. Dit betekent dat er een populatie is van circa 130 tot 140 dieren. Dit aantal is meer dan 10 keer zo hoog dan het aantal dieren welke tijdens de veldinventarisatie in de spoorberm is vastgesteld. Dit lijkt hierdoor voldoende worst case. De percelen van RWS aan de zuidzijde van de spoorlijn hebben door het nemen van de beschreven inrichtingsmaatregelen voldoende draagkracht om deze populatie te huisvesten. Bovendien wordt, zoals in het activiteitenplan is opgenomen na afronding van de werkzaamheden de nieuwe spoorberm weer ingericht als geschikt leefgebied voor de levendbarende hagedis.

De precieze maatregelen voor beide percelen wordt de komende periode verder uitgewerkt in afstemming met RWS. ProRail sluit met RWS een uitvoeringsovereenkomst met borging van het beheer.

Percelen van RWS aan de zuidzijde van de spoorbaan welke middels inrichtingsmaatregelen zijn te optimaliseren voor levendbarende hagedis.

19. U wordt verzocht toe te lichten waarom het noodzakelijk is om voor de hazelworm (onderzoeksgebied 12g) reeds in september maatregelen te treffen en in een kort tijdsbestek van slechts 2 weken (tot 1 oktober) dieren af te vangen waarna de werkzaamheden aanvangen. Zoals eerder door RVO aangegeven (in het vooroverleg van 9 september 2021) lijkt het gezien de gerezen situatie (in verband met overwintering- en voortplantingsperiodes) nochtans ook voor de hazelworm mogelijk om in het voorjaar (april-mei met mogelijk uitloop tot in juni) dieren alsnog weg te vangen en te verplaatsen. Dat gebeurt feitelijk ook met de andere soorten. In deze situatie zou u ook een langere termijn hebben om individuen weg te vangen en dat wordt zorgvuldiger geacht. Deze (alternatieven)afweging moet leidend zijn in relatie tot de uitvoerplanning van de werkzaamheden. Graag uw reactie/aanvulling hierop.

Reactie: Wij stemmen de ecologische omstandigheden af op de uitvoeringsplanning. Specifiek voor deze locatie hebben wij ervoor gekozen om vanaf 15 september 2023 de maatregelen te nemen waarbij de spoorberm voor hazelworm wordt afgezet en dieren worden weggevangen en verplaatst naar de directe omgeving.

Wij onderschrijven uw mening dat vervolgens een periode van 2 weken erg kort is om eventueel aanwezige dieren weg te vangen en te verplaatsen. We verlengen deze periode daarom tot 15 oktober 2023. Daartoe nog het volgende.

Van belang is om de spoorberm af te schermen zodat dieren er niet overwinteren tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Gelet op de vele geschikte locaties voor overwintering in de directe omgeving, is de mogelijke functie van de spoorbaan als overwinteringslocatie niet essentieel. Wij hebben bij de uitvoeringsplanning als doel om de functie van de spoorzone als opwarmplek voor drachtige vrouwtjes in de voortplantingsperiode ten alle tijde te garanderen. Voor deze locatie is de spoorberm namelijk naar verwachting essentieel als voortplantingslocatie. Indien voor het afschermen van de locatie en het wegvangen van dieren de periode april-mei met mogelijke uitloop in juni wordt genomen, betekent dit dat in dat jaar de functie voor de spoorberm als voortplantingslocatie komt te vervallen. In de directe omgeving van het spoor zijn weinig alternatieven; de bosranden grenzend aan de spoorberm zijn vrij dichtbegroeid. Wel zijn op percelen verderaf van het spoor potentieel geschikte zonnige bosranden, maar het is onbekend of deze geen onderdeel uitmaken van leefgebied van een andere populatie hazelworm. De uitvoeringsplanning is er daarom op gericht om de functie van de spoorberm als voortplantingslocatie voor hazelworm te garanderen. Hierdoor is het voor locatie 12g (Reuver Op den Berg) nodig dat het afschermen van de spoorberm en het wegvangen van dieren plaatsvindt na de voortplantingsperiode, dus vanaf 15 september 2023.

Vanwege voortschrijdend inzicht over de werkzaamheden op locatie 11g (Belfeld Patersweg), zijn wij voornemens om dezelfde werkwijze ook op deze locatie toe te passen. De werkperiode van 2 maanden (15 mei – 15 juli) zoals voor deze locatie opgenomen in het activiteitenplan, is te kort om alle benodigde werkzaamheden uit te voeren.

Bruine eikenpage

20. Op pagina 59 van het activiteitenplan geeft u aan ten behoeve van de bruine eikenpage (bij de railinzet Lottum-Grubbenvorst) in samenwerking met het Limburgs Landschap in compensatie te voorzien. U geeft aan dat bij voorkeur de kwaliteit van omliggend leefgebied verbeterd wordt voordat de werkzaamheden aan de Maaslijn worden uitgevoerd. RVO stelt zich daarbij op het standpunt dat compensatie in vrijwel alle gevallen standaard eerst dient te worden gerealiseerd voordat aantasting van oorspronkelijk leefgebied plaatsvindt om de schadelijke gevolgen zoveel mogelijk te minimaliseren, zeker indien daarbij ook de staat van instandhouding in het geding dreigt te komen. U wordt dan ook verzocht te concretiseren hoe de voorgenomen compensatie zich

verhoud tot de uitvoerplanning van de spoorwerkzaamheden ter plekke en compensatie te prioriteren.

Reactie: De compensatie voor bruine eikenpage wordt gerealiseerd voordat de aantasting van oorspronkelijk leefgebied plaatsvindt. De inrichting van het compensatiegebied wordt door het Limburgs Landschap uitgevoerd in het najaar/winter 2022. Werkzaamheden aan de Maaslijn worden op deze locatie niet eerder dan oktober 2023 uitgevoerd.

21. In aanvulling op het voorgaande wordt door u aangegeven dat op de andere locaties (waaronder op het traject Vierlingsbeek-Holthees, spoorboog Tienray en Houthuizerheide) vooralsnog onduidelijk is of compenserende maatregelen ook hier voor de bruine eikenpage benodigd zijn. Dit gaat u later nog bepalen. Hoewel u aangeeft dat ook hierbij Stichting Limburgs Landschap heeft aangegeven te willen ondersteunen en ondanks een voorzet van mogelijke compenserende maatregelen die in voorkomende gevallen zouden kunnen worden getroffen, ontbreekt ook hierbij de voor besluitvorming noodzakelijke concretisering (zoals dat bij Lottum-Grubbenvorst wel het geval is). Indien het niet mogelijk is om in het kader van de huidige ontheffingsprocedure meer inzicht te verschaffen in de voor de soort benodigde compensatie elders en hier voldoende detaillering in aan te brengen, wordt door RVO in voorkomende gevallen (met uitzondering van het traject Lottum-Grubbenvorst) standaard uitgegaan van toepassing van de mitigerende maatregelen zoals in het activiteitenplan onder paragraaf 4.9.1 verwoord is, en kan het derhalve later noodzakelijk zijn een wijzigingsverzoek in te dienen in samenhang met een concreet compensatieplan. RVO verneemt hiervoor graag uw inhoudelijke reactie.

Reactie: Wij kunnen in het kader van de huidige ontheffingsprocedure nu niet meer inzicht verschaffen in eventuele noodzakelijke compensatie voor de bruine eikenpage. Indien er naast het traject Lottum-Grubbenvorst, nog andere gevallen ontstaan waarvoor compensatie is benodigd, zullen wij hiervoor een wijzigingsverzoek indienen met een concreet compensatieplan.

Algemeen

22. Uit uw activiteitenplan blijkt dat u van plan bent de nog niet onderzochte deellocaties geheel vrij te waarden van de (voorbereidende) werkzaamheden die reeds vanaf 1 oktober 2022 zullen plaatsvinden. In de begeleidende brief die u met uw ontheffingsaanvraag heeft meegestuurd wordt aangegeven dat u voornemens bent in het onderzoekseizoen van dit jaar onderzoek te verrichten op de nog niet onderzochte locaties en dat, indien noodzakelijk, daarvoor een aanvullende ontheffing zal worden aangevraagd rond oktober 2022. Deze datum komt overeen met de start van de voorbereidende werkzaamheden waarvoor thans ontheffing wordt aangevraagd. Verzocht wordt nader te onderbouwen of het in de praktijk daadwerkelijk haalbaar is om de voorbereidende werkzaamheden (onder meer het aanbrengen van mitigerende maatregelen voor ecologie, kappen van bomen, aanbrengen van veiligheidshekwerk langs het spoor en lokaal kabelwerk) als zodanig op te knippen.

Reactie: De nog niet onderzochte deellocaties worden in het onderzoekseizoen van dit jaar (2022) nader onderzocht op aanwezigheid van beschermde soorten. Naar verwachting wordt, indien noodzakelijk, voor deze deellocaties aanvullend ontheffing aangevraagd medio oktober 2022. Voorbereidende werkzaamheden die uitsluitend onder een ontheffing uitgevoerd mogen worden, betreft het plaatsen van reptielenrasters, het kort maaien van vegetatie en het wegvangen van dieren. Het plaatsen van reptielenrasters en/of het kort maaien van vegetatie moeten voor 1 maart 2023 plaatsvinden. Wij gaan er in onze planning vanuit dat de benodigde ontheffing vóór 1 februari 2023 moet kunnen zijn verleend. De maatregelen die wij nemen zullen namelijk niet anders zijn dan de maatregelen die wij in de huidige ontheffingsprocedure nemen. Overige voorbereidende

werkzaamheden zoals het graven van proefsleuven en het aanbrengen van veiligheidshekwerk langs het spoor, leiden niet tot overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Bij het graven van proefsleuven worden de maatregelen in acht genomen zoals beschreven in de huidige ontheffingsaanvraag, waarbij het graven op locaties met leefgebied van reptielen onder ecologische begeleiding plaatsvindt. De spoorbaan wordt voor reptielen met het veiligheidshek niet afgesloten. Het veiligheidshek bestaat uit palen om de 2-3 m met daartussen aan de bovenzijde een plank ter voorkoming dat mensen onbedoeld het spoor in lopen.

23. De onderbouwing voor de invloeden van het projectvoornemen op de staat van instandhouding van de soorten waarvoor u ontheffing aanvraagt, wordt te summier bevonden en wordt idealiter meer toegesneden op de lokale omstandigheden. Hieronder wordt verstaan aanwezigheid van lokale (net)werkpopulaties in de omgeving, (behoud van) uitwisseling, (uitblijven van) barrièrewerking, behoud van voldoende groot leefgebied enzovoorts, in combinatie met de te treffen mitigerende en compenserende maatregelen. U wordt dan ook verzocht een nadere onderbouwing hiervoor te verstrekken, waarbij onder andere een nadere analyse van in de NDFF ontsloten gegevens behulpzaam kan zijn.

Reactie: Hieronder geven wij van de soorten waar de ontheffingsaanvraag toe ziet, de door u gevraagde aanvulling op de onderbouwing van de invloed van het projectvoornemen op de staat van instandhouding.

Buizerd

Buizerd is verreweg de meest algemeenste roofvogel van Nederland. De soort heeft zich de laatste decennia sterk uitgebreid als broedvogel. Zonder mitigerende maatregelen leidt het projectvoornemen tot tijdelijke verstoring van een buizerdhorst langs de spoorverdubbeling Venray. In deze omgeving is buizerd talrijk aanwezig, met circa 90 waarnemingen in de afgelopen 5 jaar (zie onderstaande uitsnede uit de NDFF). De tijdelijk verstoring wordt voorkomen door het nemen van de mitigerende maatregelen zoals beschreven in hoofdstuk 4 van het activiteitenplan:

- Bij aanwezigheid van buizerd worden werkzaamheden binnen 100 meter afstand van het horst buiten het broedseizoen van buizerd uitgevoerd. Indien de werkzaamheden voor de spoorverdubbeling Venray onverhoopt niet in 2024 kunnen plaatsvinden, maar in 2025 is het in de fasering niet mogelijk om werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Buizerd kan bij verstoring uitwijken naar andere nesten binnen hetzelfde territorium. Ter aanvulling worden de maatregelen genomen zoals aangegeven bij uw vraag 4 die zien op monitoring en tijdelijk ongeschikt maken van het nest. In de gebruiksfase is geen sprake van extra verstoring.

Met het nemen van deze maatregelen komt de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie niet in het geding. Door het projectvoornemen is geen invloed op uitwisseling, barrièrewerking en grootte van het leefgebied van buizerd.

Blaauw, A.I. (Astrid)

Van: [redacted] <[redacted]>
Verzonden: vrijdag 10 juni 2022 17:46
Aan: [redacted]; [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: RE: Ontheffingsaanvraag 'Opwaardering Maaslijn'

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Met vlag

Dag [redacted] en collega's.

Onderstaand onze reactie op de vragen die ik via je collega [redacted] kreeg. Aan het einde van de mail informatie over planning en voortzetten van acties.

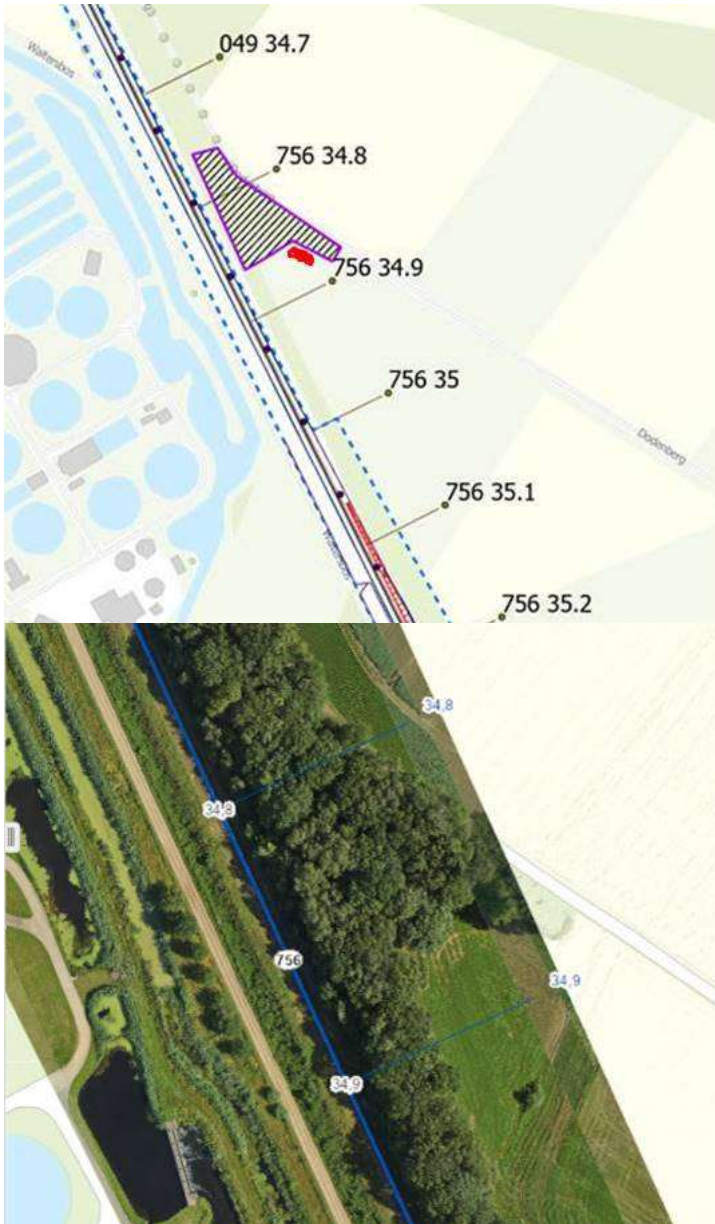
Er is nog geen concreet inrichtingsplan v.w.b. de compensatie voor de das toegezonden. U geeft aan dat hier momenteel nog aan wordt gewerkt en dat dit nog wordt nagezonden. Dit is essentiële informatie voor de besluitvorming en dienen we dan ook alsnog te ontvangen/beoordelen, idealiter op korte termijn. Kunt u aangeven wanneer we het inrichtingsplan kunnen verwachten?

Reactie

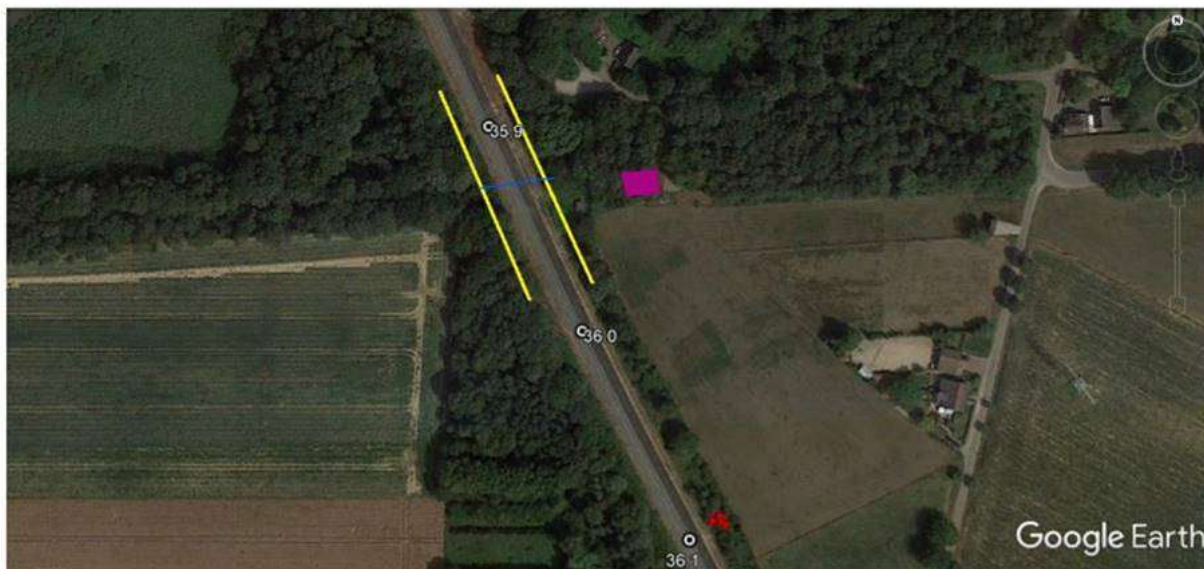
Er zijn [twee locaties waar een nieuwe burcht komt: Haps Km 34.85 \(nr 10 overzicht maatregelen in beantwoording vragen\)](#) en [Boxmeer Viltseweg km 35.95 nr 16 in het overzicht met maatregelen](#)

Voor Haps is een locatie beschikbaar op een perceel van gemeente Cuijk. Voor het project Maaslijn wordt ter hoogte van de waterzuivering in Haps zeer dicht op een dassenburcht langs het spoor gewerkt. Ruimtebeslag wordt voorkomen, maar verstoring is niet uit te sluiten. Het plan is om een kunstburcht aan te leggen waar dassen naartoe kunnen verhuizen indien ze toch verstoord worden door de werkzaamheden. Hiervoor is de locatie in beeld zoals op het onderstaande kaartje is afgebeeld met het gearceerde deel. Het betreft een bosje langs de Dodenberg te Sint Agatha (gemeente Cuijk). Zie tekening hieronder: paars is het bosje van de gemeente. Daar leggen we de burcht niet aan omdat er dan veel bomen moeten worden gekapt. We leggen hem in het weiland voor het bosje, zoals rood aangegeven in de tekening. Stichting Das en boom maakt hiervoor een ontwerp. De locatie is buiten op locatie bepaald door Stichting Das en Boom. De burcht bevindt zich binnen het territorium van de dassenfamilie. Ter hoogte van de kunstburcht wordt ook een faunapassage inclusief begeleidend raster aangelegd zodat dassen hier veilig het spoor kunnen passeren. Dit is de faunapassage ter hoogte van geocode 756 km 34.6-34.9.

De afspraken met de gemeente moeten nog nader worden ingevuld. Daarna gaat Stichting Das en Boom het ontwerp maken. Dit betekent dat een inrichtingsplan nog niet kan worden toegezonden. Ik stel voor dat hiervoor een voorwaarde in de ontheffing wordt opgenomen. Dzw dat ingestemd wordt met maatregel kunstburcht, maar dat alvorens het werk aan het spoor wordt uitgevoerd een ontwerp van de vervangende burcht ter instemming wordt voorgelegd aan RVO.

Voor Boxmeer km 35.95 hebben we ook een locatie in beeld op een perceel van ProRail. Hier moet nog nader onderzoek naar de ligging van een gasleiding plaatsvinden. Als dit is afgerond met een positieve uitkomst wordt ook hier aan Das en Boom gevraagd om een ontwerp op te stellen. Dit betekent dat een inrichtingsplan nog niet kan worden toegezonden. Ik stel voor dat ook hiervoor een voorwaarde in de ontheffing wordt opgenomen. Dzw dat ingestemd wordt met maatregel kunstburcht, maar dat alvorens het werk aan het spoor wordt uitgevoerd een ontwerp van de vervangende burcht ter instemming wordt voorgelegd aan RVO.

Kaart 7: Locatie kunstburcht (paars vlak) en nieuw aan te brengen raster (gele lijnen). Blauwe lijn is bestaande tunnel onder spoor.

Als reactie bij punt 13 in de aanvullende info geven jullie aan dat t.a.v. het gedeelte overweg Sionsweg - kw Heumensebaan ca. km 21.65 – km 22.35, km 22.75 – km 23.8 en km 24.5 – km 24.9, leefgebied van zandhagedis en gladde slang aanwezig is. Hier worden lokaal kleinschalige spoorwerkzaamheden uitgevoerd over een afstand van respectievelijk 70 meter, 105 meter en 40 meter. Dit is echter respectievelijk 700, 1.050 en 400 meter. Het spoor zou hier 'slechts' 25 cm worden opgeschoven, maar dat maakt in totaliteit alsnog aantasting van aanvullend ruim 500m2 leefgebied van de beide soorten. Wij vragen ons af of het hiervoor niet ook nodig is dieren lokaal weg te vangen dan wel schermen te plaatsen? De hier genoemde locaties komen ook niet geheel overeen met de in het activiteitenplan genoemde locaties waar de reptielenschermen geplaatst worden (km 20.9 tot km. 24.3 en vanaf spoorkm. 25.37 tot km. 26.25). Beide punten vragen om opheldering.

Het is inderdaad correct dat de afstanden van de kleinschalige spoorwerkzaamheden (namelijk aanpassingen van het spooralignement) respectievelijk 700, 1.050 en 400 meter zijn. Dat was abusievelijk verkeerd opgenomen. De maximale opschuiving van het spoor in horizontale richting bedraagt lokaal 25 cm. Hiervoor wordt het bestaande ballastbed (steenslag onder het spoor) aangevuld. Er vinden geen grondroerende of graafwerkzaamheden plaats. De werkzaamheden vinden plaats vanaf het spoor. Omdat de werkzaamheden vanaf het spoor plaatsvinden en er geen graafwerkzaamheden zijn, wordt de kans klein geacht dat daarbij dieren worden gedood of gewond. Om de kans hierop helemaal weg te nemen, worden de werkzaamheden verschoven naar het moment nadat schermen zijn geplaatst en dieren zijn weggevangen. Dus na 15 mei. Dit is ook aangegeven in onze beantwoording van vraag 13 waarbij is aangegeven dat de werkzaamheden plaatsvinden in het weekend van 26 en 27 augustus 2023. Zoals al aan Roxy mondeling is aangegeven wijzigt de planning van het project. In de planning die komende maanden tot stand komt zullen eveneens het uitgangspunt uitvoering na 15 mei worden gehanteerd.

In ons activiteitenplan is opgenomen dat de reptielenschermen worden geplaatst tussen km 20.9 tot km 24.3 en vanaf km 25.37 tot km 26.25. Hierbinnen valt het grootste deel van de beschreven kleinschalige spoorwerkzaamheden. Alleen de locatie km 24.5 tot km 24.9 valt hierbuiten. Om die reden wordt de locatie van de tijdelijke reptielenschermen aangepast. De reptielenschermen worden geplaatst tussen km 20.9 tot 24.9 en vanaf km 25.37 tot km 26.25.

en aanvullende vraag per mail van 24 mei

Tijdens de verdere behandeling van uw aanvraag kwamen wij nog één punt voor overleg tegen met betrekking tot de vleermuissoorten waarvoor u ontheffing voor heeft aangevraagd.

Omdat de aangetaste vliegroutes essentieel zijn mag de functionaliteit ervan niet in het geding komen om de staat van instandhouding te kunnen borgen. Het toepassen van schermen (en uiteindelijke nieuwe bomenaanplant) is effectief, dat is bekend, maar moet voor de situatie ter plaatse wel nader worden geborgd in relatie tot onderhoud en specifiek functioneren (zodat de maatregelen eventueel nog wat nader kunnen worden geoptimaliseerd indien nodig). Wij vragen u daarom of jullie akkoord gaan met het aanvullend monitoren door een vleermuisdeskundige. Het zou hierbij gaan om het uitvoeren van een batdetectoronderzoek om de functionaliteit van de schermen en de

bomenaanplant ter behoud van de vliegroutes te bepalen. Zo kan tijdig worden bijgestuurd mochten de initiële maatregelen de functionaliteit van de vliegroutes niet goed behouden.

Wij gaan er vanuit dat de vraag betrekking heeft op de vliegroutes genoemd in het overzicht onder nummer 6 km 30.8 (hop-over Cuijk) en nummer 39 km 59.0-60.8 (vliegroute Oirloseheide). Akkoord met het opnemen van deze voorwaarde voor monitoring tijdens de uitvoering van deze 2 vliegroutes.

Aanvullend hierop nog het volgende. Zoals al mondeling benoemd aan Roxy gaat de planning van het project Maaslijn veranderen door externe omstandigheden. Door de huidige onzekerheden kan het aanbestedingsplan niet worden uitgevoerd. De aanbesteding is gestaakt. In de komende maanden wordt een nieuw aanbestedingsplan met nieuwe uitvoeringsplanningen gemaakt. Voor onderstaande 4 compenserende maatregelen is medewerking van externe partijen nodig. Deze acties worden doorgezet zodat tijdige realisatie mogelijk is. We gaan natuurlijk niet onnodig dieren verplaatsen, maar maken afspraken en voeren de inrichting uit. Deze punten zijn:

- 1 Inrichten 10 m brede corridor van 900 m langs oude Spoorlijn naar Kleve* 24.3 – 23.4 ism met SBB. SBB vraagt aanvullend aan ProRail om een strook van 500 m extra vrij te maken van bomen en de grootste struiken. (nr 1 en 2 uit overzicht beantwoording vragen in mail 26 april)
- 2 vervangende 2 dassenburchten aanleggen ca km 34.85 en km 35.95 ism Das en Boom. Zie hierboven (nr 10 en 16 overzicht).
- 3 Inrichten compensatiegebied Bruine Eikepage t.h.v. km. 68.5-69.3 westzijde spoorbaan (door: Limburgs Landschap). Verwijderen struiken en bomen (nr 46 uit overzicht)
- 4 Locatie ecoduct Beersel km 53.78 – 54.01) Afspraken levendbarende hagedis met RWS (nr 59 uit overzicht maatregelen).

Graag ontvangen wij mede met het oog op de bovengenoemde acties de ontheffing voor het project Maaslijn.

Met vriendelijke groet,

██████████ | Vakspecialist ruimte en ecologie | Leefomgeving Juridische Zaken en Vastgoed
██████████ | ██████████ | www.prorail.nl

Tulpenburgh 1.63 , Moreelsepark 3, 3511 EP Utrecht | Postbus 2038, 3500 GA Utrecht

Werkt meestal niet op vrijdag.

ProRail

Verbindt. Verbetert. Verduurzaamt.

Beste ██████████

Bedankt voor de aanvullingen. Wij hebben er naar gekeken. Er zijn echter nog twee zaken die tot nu toe onbeantwoord zijn: